

Provincie Overijssel
t.a.v. het college van Gedeputeerde Staten
Postbus 1461
8000 BL Zwolle

Postadres Postbus 100
7730 AC Ommen
Bezoekadres Chevallerastraat 2
7731 EE Ommen
Internet www.ommen.nl
Telefoon 14 0529

Uw kenmerk

Zaaknummer 583927

Behandeld door

Ommen, 30 oktober 2023

Onderwerp beleidswijzigingen wind- en zonne-energie

Geacht college van Gedeputeerde Staten,

In ons laatst gehouden Bestuurlijk Platform van de Regionale Energiestrategie (RES) West-Overijssel hebben wij besloten u deze brief te sturen naar aanleiding van de voorgenomen beleidswijzigingen ten aanzien van wind- en zonne-energie.

Met deze brief beogen wij onze gevoelens aan u kenbaar te maken. De wijze waarop de voorgenomen beleidswijzigingen tot stand zijn gekomen heeft ons onaangenaam verrast. Het op deze manier samenwerken aan de maatschappelijk urgente energievraagstukken heeft niet onze voorkeur en we zijn dan ook erg ontstemd. Naar onze mening zijn de samenwerkingsafspraken geweld aan gedaan en is de samenwerking binnen de RES geschaad. Aan de vooravond van het vaststellen van de RES 2.0 is de realisatie van de doelstellingen onder druk komen te staan.

Als wethouders van de deelnemende gemeenten in de RES West-Overijssel blijven we ons evenwel inzetten voor de energietransitie als één van de grote maatschappelijke opgaven van dit moment en ook voor een goede onderlinge afstemming én samenwerking. Tot op heden is dit naar onze mening behoorlijk goed gelukt. Deze onderlinge afstemming en samenwerking willen we graag voortzetten ten dienste van de samenleving in dit deel van Overijssel.

De komende periode brengen we zo goed als mogelijk de consequenties van de voorgestelde beleidswijzigingen in beeld en delen we deze bevindingen in het Bestuurlijk Platform. Zoals door gedeputeerde De Bree is aangeboden en door ons wordt gewaardeerd, staat de informatie die hieruit verkregen wordt mede ten dienste van de verdere uitwerking van uw beleid, alsmede het ontwerpen van (een) passende overgangsregeling(en). In het Bestuurlijk Platform zullen we ook het vervolg op de geschade bestuurlijke samenwerking binnen de RES bespreken.

Bart Jaspers Faijer
wethouder gemeente Ommen,

mede namens de wethouders van de deelnemende gemeenten aan de RES West-Overijssel,
André Schuurman – wethouder gemeente Dalfsen
Thomas Walder – wethouder gemeente Deventer
Werner ten Kate – wethouder gemeente Hardenberg
Erik Faber – wethouder gemeente Kampen
Marcel Blind – wethouder gemeente Olst-Wijhe
Bart Jaspers Faijer – wethouder gemeente Ommen
Ben Nijboer – wethouder gemeente Raalte
Alwin Mussche – wethouder gemeente Staphorst
Marcel Scheringa – wethouder gemeente Steenwijkerland
Harrie Rietman – wethouder Zwartewaterland
Arjan Spaans – wethouder gemeente Zwolle

i.a.a. Provinciale Staten van Overijssel
Wethouders deelnemende gemeenten aan de RES West-Overijssel
Gemeenteraden van de deelnemende gemeenten in de RES West-Overijssel

Provincie Overijssel
t.a.v. het college van Gedeputeerde Staten
Postbus 1461
8000 BL Zwolle

Losser, 8 november 2023

Betreft: voorgenomen beleid wind- en zonne-energie

Geacht college van Gedeputeerde Staten,

De gemeentelijke partners in de RES Twente hebben van gedachten gewisseld over de wijze waarop uw college tot voorgenomen beleid voor windenergie en zonnevelden gekomen is. In onze optiek past het proces niet binnen de samenwerkingsafspraken die op basis van het NP RES zijn gemaakt. Door middel van deze brief willen wij onze visie op het proces en de inhoud van de provinciale beleidswijzigingen kenbaar maken.

Een belangrijk doel van het NP RES is om tot lokaal gedragen keuzes te komen voor de grootschalige productie van elektriciteit uit wind en zon. Vanuit de erkenning dat lokaal draagvlak een doorslaggevende factor is voor de uitvoering van het Klimaatakkoord, is er voor gekozen de RES op te zetten als een gelijkwaardige samenwerking van decentrale overheden. Daarmee wordt beoogd dat technieke keuzes en ruimtelijke inpassing kunnen worden afgestemd op de lokale situatie en kunnen rekenen op de steun van gemeenteraden.

Het is ons uiteraard bekend dat Gedeputeerde Staten in haar coalitieakkoord uitgangspunten heeft opgenomen die betrekking hebben op wind- en zonbeleid. In een gelijkwaardige samenwerking had de provincie deze uitgangspunten behoren in te brengen in het RES overleg, om vervolgens tot gezamenlijk gedragen beleidswijzigingen te komen. In onze optiek is op deze wijze regie nemen in een gelijkwaardige samenwerking een wezenlijk andere benadering dan het maken van eigenstandige beleidskeuzes op basis van ruimtelijke bevoegdheden. Wij zijn daarom van mening dat de wijze waarop uw college tot voorgenomen beleid is gekomen in strijd is met de uitgangspunten van het NP RES en de startnotitie RES Twente, waaraan ook de Provincie Overijssel zich gebonden weet.

Met deze insteek van het proces helpt Gedeputeerde Staten de energietransitie in Twente bovendien niet vooruit. Veel lokaal gedragen projecten, waar vaak al jaren aan gewerkt is, staan ineens op losse schroeven. Soms moeizaam verkregen draagvlak voor energietransitiebeleid in gemeenteraden staat onder druk. Langlopende en intensieve participatieprocessen met onze inwoners en bedrijven worden doorkruist en schaden de positie van gemeenten. Dit heeft zijn weerslag op het vertrouwen, het enthousiasme en het doorzettingsvermogen van onze lokale partners. De gevolgen van het door Gedeputeerde Staten ingestoken proces leidt daarom in onze optiek eerder tot stagnatie dan tot versnelling van energietransitie.

Inhoudelijk vinden wij de beleidswijzigingen ook onvoldoende gemotiveerd. In het voorgenomen windbeleid wordt niet duidelijk gemaakt op welke basis clustergebieden zijn aangewezen en waarom gekozen is voor een cluster van vier turbines buiten de clustergebieden. Ook blijft ongemotiveerd waarom Gedeputeerde Staten ervoor kiest stringenter zonbeleid toe te passen dan landelijk is afgesproken in het onlangs gesloten bestuursakkoord. Een *streven*

naar een 60/ 40 verhouding wind- en zonne-energie wordt door uw college opgevat als een hard afgesproken verhouding, terwijl dit anders is vervat in de RES-afspraken. Wij zien onvoldoende argumenten om democratisch tot stand gekomen keuzes van gemeenteraden terzijde te schuiven met een beroep op de ruimtelijke verantwoordelijkheden van de Provincie.

In onze optiek is het op dit moment niet mogelijk een RES Twente 2.0 op te stellen. De gevolgen en de vormgeving van het voorgenomen wind- en zonbeleid moeten eerst uitgekristalliseerd zijn. We willen daarom een pas op de plaats maken in het RES proces. Wij verzoeken u om in de tussenliggende fase serieus én op basis van gelijkwaardigheid in overleg te treden met de RES partners voor u het wind- en zonbeleid definitief vaststelt. Daarmee kunt u alsnog recht doen aan lokaal gedragen keuzes.

Met vriendelijke groet,

Jāimi van Essen
Voorzitter RES Twente
Wethouder gemeente Losser

Margreet Overmeen-Bakhuis, wethouder gemeente Almelo
Michael Geerdink, wethouder gemeente Borne
Cel Severijn, wethouder gemeente Dinkelland
Niels van den Berg, wethouder gemeente Enschede
Johan Niemans, wethouder gemeente Haaksbergen
Claudio Bruggink, wethouder gemeente Hengelo
Annemarie Dubbink, wethouder gemeente Hellendoorn
Harry Scholten, wethouder gemeente Hof van Twente
Murat Yildirim, wethouder gemeente Oldenzaal
Ben Beens, wethouder gemeente Rijssen-Holten
Frank Niens, wethouder gemeente Tubbergen
Aimée van der Ham, wethouder gemeente Twenterand
Richard Kortenhoeven, wethouder gemeente Wierden

In afschrift aan:

Twente 2050

- Provinciale Staten van Overijssel
- Gemeenteraden van de aan de RES Twente deelnemende gemeenten

Datum: 15 november 2023
Plaats: Bathmen
Onderwerp: Zienswijze voorgenomen ruimtelijk beleid zonnevelden

Aan: Gedeputeerde Staten van Overijssel (afschrift Provinciale Staten)
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
postbus@overijssel.nl

Geachte leden van Gedeputeerde Staten,

Op 11 oktober heeft uw Staten Statenvoorstel nr. PS23-000819 aangenomen dat per direct een verbod vestigt op de realisatie van zonnevelden op landbouwgrond. Wij maken ons zorgen over de grote impact van deze voorgenomen beleidswijziging op de ontwikkeling van een zonnepark in Zuidloo in de Gemeente Deventer.

Inleiding.

Onze energie coöperatie Noaber-Energie is al enige jaren actief om praktisch invulling te geven aan de energietransitie. Meestal komt het initiatief voor de projecten direct vanuit onze gemeenschap:

- 6 boeren daken liggen vol met zonnepanelen van Bathmense burgers.
- Het Zonnepark Bathmense Landen van de familie Brillman.
- Het biogas project OGG gerealiseerd samen met 5 boeren.
- Zonnepark Zuidloo samen met 3 boeren.
- Integrale aanpak duurzaamheid van het dorp en omgeving (Dorps Uitvoeringsplan en pilot SallandLoont).

Stappen zetten op duurzaamheid / energietransitie met het maximaal inzetten van bewoners en dus maximale participatie van de omgeving is daarbij steeds ons uitgangspunt geweest. Deze ontwikkelingen vinden steeds plaats in goed overleg en soms op verzoek van de Gemeente Deventer. Het Zonnepark Zuidloo initiatief van 3 boeren ter plekke is gestart om invulling te geven aan de RES-doelstellingen van de Gemeente Deventer die dit initiatief volledig ondersteund.

Op verzoek van de boeren is energie coöperatie Noaber-Energie nu aangesloten bij het project om daarmee 100% lokaal eigendom te kunnen realiseren.

Het project is gestart in 2020. Er zijn inmiddels veel stappen gezet:

- De betrokken gronden voor het park bestaat uit slechte landbouwgrond.
- Er is inmiddels een kabelaansluiting gereserveerd voor het park bij Alliander.
- Hier is een grote aanbetaling (enkele 100.000 €'s) voor gedaan.
- Er zijn gesprekken met omwonenden geweest en daar zijn geen onoverkomelijke bezwaren naar boven gekomen.
- Ook is landschappelijke inpassing van het park besproken met omwonenden en met de gemeente Deventer.
- Dit park draagt bij aan de vernattingsopgave welke Natuurmonumenten en het Waterschap heeft bij het naastgelegen natuurgebied.
- Een plan voor inpassing is op hoofdlijnen gereed.
- Er is een SOK opgesteld waarin de samenwerking tussen energie coöperatie en boeren (en dus de participatie) is vastgelegd.
- Gesprekken met de Gemeente Deventer over het traject van de vergunningverlening zijn zo goed als afgerond.
- Gesprekken met LEI-F over de financiering van de initiatief fase van project gaven uitzicht op een positieve uitkomst.
- De boeren willen de opbrengsten van het Zonnepark gebruiken om hun bedrijf te extensiveren en te verduurzamen, hetgeen zonder deze opbrengsten niet mogelijk is.

We zijn nu ruim 3 jaar bezig met vele manuren en grote financiële uitgaven. Door bovengenoemd verbod dreigen alle inspanningen en uitgaven voor niets te zijn geweest, terwijl we juist proberen om overheidsbeleid uit te voeren.

Conclusie.

Om gezamenlijk stappen te kunnen zetten op weg naar een duurzame toekomst is het hebben van een duidelijke en betrouwbare werkomgeving essentieel voor het gemotiveerd houden van vrijwilligers. Dit geldt zeker als je het participeren van boeren en burgers hoog in het vaandel hebt staan. De overheid heeft de laatste jaren volop signalen afgegeven dat onze bovengenoemde aanpak de zeer gewenste vorm was.

Noaber-Energie heeft zijn uiterste best gedaan om samen met burgers, boeren, Gemeente en Provincie praktisch inhoud te geven aan deze benodigde stappen. We waren goed op weg.

Echter: met bovengenoemde verbod van de Provincie is een situatie ontstaan waarin het voor Noaber-Energie en de betrokken boeren niet langer mogelijk is het zonnepark te realiseren en dus veel energie, motivatie en geld verloren gaat. Dit voelt als een voorbeeld van "onbetrouwbaarheid van de overheid".

Concreet

We snappen volkomen dat er beleid moet komen over het gebruik van landbouwgrond voor zonneparken. Dat dit gebruik zoveel mogelijk beperkt wordt, is een logische stap.

Echter: het zonder meer stoppen van projecten die al meerdere jaren onderweg zijn en die volledig pasten in de aanpak van de overheid in die tijd, is naar ons idee een stap te snel. Het frustrleert niet alleen het betrokken project, maar ook de vrijwilligers die proberen om samen met de overheid invulling te geven aan onze verduurzamings-opgave. Waarom nog nieuwe projecten (wind, biogas etc) starten als ze na jaren voorbereiding zo maar kunnen worden verboden?

Daarom verzoeken we Provinciale Staten het volgende:

1. Maak een definitie van een overgangsfase voor zonneparken op landbouwgrond, waarbij projecten die op dit moment al ver gevorderd zijn toch nog uitgevoerd kunnen worden.
2. Deze definitie zal op kortere termijn (2-3 maanden) gemaakt moeten worden omdat projecten cruciale stappen moeten zetten in de komende periode. Als voorbeeld: voor Zuidloo loopt de reservering voor de kabelcapaciteit over 6 maanden af.
3. Om motivatie binnen energie coöperaties goed overeind te houden is het van groot belang om een provinciaal beleid te definiëren om te voorkomen dat initiatieven, die passen binnen het duurzame overheidsbeleid, niet na enige jaren werk verboden kunnen worden.

Wij hopen met deze zienswijze een constructieve bijdrage te leveren aan het voorgenomen ruimtelijk beleid zonnevelden. Indien u naar aanleiding van onze reactie nog vragen hebt kunt u contact opnemen met Karel Horn ([redacted]). Graag ontvangen wij een ontvangstbevestiging van onze zienswijze.

Namens de boeren in Zuidloo en het bestuur van Noaber-Energie

[redacted]

Karel Horn

Copy via e-mail:

T. de Bree en [redacted] (Provincie Overijssel),

T. Walder en [redacted] (Gemeente Deventer),

[redacted] en [redacted] (NMO),

C. Lemmens, A. Baarslag, E. Brilman en A. Keur (Noaber-Energie),

[redacted] en [redacted] (Boeren Zuidloo).

College van Gedeputeerde Staten van Overijssel
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Datum 9 november 2023
Referentie Zienswijze 'Voorgenomen provinciaal beleid zonne-energie'

Pag 1/4

Geacht College ,

Hierbij ontvangt u de zienswijze van Pure Energie Zon B.V., Postbus 3141, 7500 DC Enschede (hierna: Pure Energie) op het 'Voorgenomen provinciaal beleid zonne-energie' (hierna: voorgenomen beleid).

Pure Energie is een duurzaam energiebedrijf uit Enschede dat elke dag hard werkt aan de verduurzaming van Nederland. Dit doen wij door het ontwikkelen en realiseren van wind- en zonneparken. Pure Energie heeft diverse zonprojecten in uw provincie in ontwikkeling, bijvoorbeeld: Zonnepark N18 Noord (Haaksbergen), Zonnepark N18 Eeltinkveld (Haaksbergen), Zonnepark Wierdensche Aa (Wierden) en Zonnepark Onder Ons (Hardenberg). Pure Energie denkt dan ook graag mee met de totstandkoming van uw beleid op het gebied van zonne-energie.

In het voorgenomen beleid geeft de provincie Overijssel aan dat de realisatie van zonneprojecten met toepassing van de tweede trede (combineren met) en derde trede (limiteren van) van de provinciale zonneladder niet meer is toegestaan. Op dit nieuwe beleid zijn een paar uitzonderingen (locaties langs hoofdinfrastructuur, boven parkeerterreinen, op water en kleinschalige installaties voor eigen gebruik). Het voorgenomen beleid houdt in dat aanleg van nieuwe zonneparken op landbouw- en natuurgronden niet meer mogelijk is.

Pure Energie heeft samen met meerdere grondeigenaren, lokale partners en/of energiecoöperaties in de provincie Overijssel initiatieven voor de opwek van zonne-energie op landbouwgronden waarbij een combinatie met herstel van biodiversiteit plaatsvindt (trede 2 van de zonneladder).

Wij verzoeken u om de volgende punten in het vast te stellen provinciaal beleid zonne-energie aan te passen, dan wel te verduidelijken zodat initiatieven voor opwek van duurzame energie met behulp van zonne-energie doorgang kunnen vinden.

RES ambitie: doelstelling raakt uit zicht

In de Overijsselse RES regio's Twente en West-Overijssel zijn veel plannen gemaakt voor het opwekken van zonne-energie in het buitengebied (op hoofdzakelijk landbouwgronden). De RES 1.0 dekt bij lange na niet alle huidige CO2-doelstellingen af, maar vormt slechts de invulling van 35 TWh duurzame opwek van elektriciteit voor 2030 uit het Klimaatakkoord. De afspraken in de RES 1.0 zijn dan ook nooit bedoeld als maximerend, maar hebben altijd het karakter gehad van een minimale doelstelling richting 2030 voor de energieopwek op land. Dat de doelstellingen nu door de provincie geïnterpreteerd worden als plafond, schaadt de bewegingsruimte van gemeenten (en anderen) om te versnellen en om nu al door te werken aan de gestelde doelen van na 2030. Met dit voorgenomen beleid doorkruist de provincie Overijssel de democratische besluitvorming binnen de RES-regio's en brengt toekomstige RES-ambities in het gedrang.

Daarnaast kunnen enkele gemeenten vrijwel niets meer doen om hun duurzaamheidsdoelstellingen te halen. Zo kunnen bijvoorbeeld de gemeente Borne en Oldenzaal op het gebied van windenergie vanwege een gebrek aan mogelijkheden niets betekenen. Met dit voorgenomen beleid wordt hen ook de mogelijkheid op het gebied van grondgebonden zonneparken vrijwel ontnomen. Daarmee raken de duurzaamheidsdoelstellingen in deze gemeenten nog verder uit zicht. Verder komt zo de druk nog meer te liggen op een select groepje gemeenten, namelijk de gemeenten waar al zonneparken zijn vergund of gerealiseerd en waar mogelijkheden liggen voor windenergie. Het samen optrekken, één van de uitgangspunten in de RES, wordt zo ernstig geweld aan gedaan.

U neemt bovendien een groot risico. Als basis van het voorgenomen beleid gebruikt u namelijk gerealiseerde en nog te realiseren zonneparken die al wel reeds vergund zijn. Bij duurzame energieprojecten is er altijd een deel van de projecten dat ondanks een vergunning toch uiteindelijk niet wordt gerealiseerd. Bovendien is het door externe marktomstandigheden al enige tijd veel lastiger geworden om vergunde zonneparken daadwerkelijk te kunnen bouwen. Dat vergroot de kans aanzienlijk dat van de zonneparken in de pijplijn een groter deel niet wordt gebouwd en niet bijdraagt aan de doelstelling voor 3,3 TWh duurzame opwek in Overijssel in 2030.

Verder leunt de provincie met dit voorgenomen beleid meer op windprojecten om het doel voor 2030 te halen. Maar ook voor windparken heeft u recent de fysieke ruimte sterk ingeperkt (gevolg van de motie Grip op Wind) en kan de fysieke ruimte nog verder worden ingeperkt door nieuwe landelijke normen die strenger worden dan voorheen. Bovendien zijn er nog lang niet genoeg concrete windprojecten in Overijssel op basis waarvan u kunt stellen dat er voldoende in de pijplijn zit om het doel voor 2030 te halen. Kortom: door een goed toepasbare techniek als zon op land nu uit te sluiten, is de kans groot dat u het doel van 3,3 TWh in 2030 niet haalt.

Het voorgenomen beleid vormt daarmee een duidelijke rem op de energietransitie in Overijssel en de doelstelling om uiteindelijk naar een CO2-neutrale samenleving (EU 2050) te streven raakt hiermee verder uit beeld. Wij verzoeken om het voorgenomen provinciaal beleid zonne-energie niet door te voeren.

Toename elektriciteitsvraag

Ook los van de RES ambities is het belangrijk om een open blik te houden. Volgens het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) en het Programma Energiehoofdstructuur (PEH) zal de landelijke elektriciteitsvraag verdrie- of zelfs verviervoudigen. Deze enorme toename van de elektriciteitsvraag is geen luxe, maar pure noodzaak om onze economie te kunnen laten groeien en onze huidige levensstandaard te behouden. Deze elektriciteitsvraag zal niet ingevuld kunnen worden met alleen wind op zee, kerncentrales of zonnepanelen op daken. Ook zonneparken op landbouwgronden zijn daarvoor keihard en blijvend nodig.

Kansen van zonne-energie voor agrarische ondernemers

In de maatschappelijke discussie worden zonne-energie en landbouw vaak lijnrecht tegenover elkaar gezet. Dit is onterecht: agrariërs beslissen altijd zelf over het tijdelijk beschikbaar stellen van hun grond voor zonnepanelen. Tijdelijk betekent hier dat een zonnepark na de duur van 25-30 jaar wordt teruggebracht in de oorspronkelijke staat. In de tussentijd zal de grondkwaliteit niet achteruit gaan en zal in veel gevallen verbeteren. Op deze gronden kan agrarisch gebruik daarna worden hervat. Zonne-energie biedt agrariërs een stabiele en voorspelbare inkomstenstroom. Met deze extra inkomstenbron ontstaat er financiële ruimte om te innoveren en te blijven boeren (zekerstelling bedrijfsopvolging). Het is dan ook belangrijk dat agrariërs zelf zeggenschap blijven houden over hun eigen bedrijfsvoering en grondgebruik en dat dit niet eenzijdig door de provincie wordt beperkt.

EcoCertified & biodiversiteit

Naast het bieden van een nieuwe en stabiele inkomstenbron en het verbeteren van de grondkwaliteit heeft de zonne-energiesector (Holland Solar) in de Gedragscode Zon op Land ook vastgelegd dat zonneparken altijd een meerwaarde voor de biodiversiteit moeten realiseren. Dit doen we niet in bestaande natuurgebieden. Deze gronden zijn in de gedragscode al uitgesloten als mogelijke bestemming voor zonneparken. Naast het toepassen van de basisrichtlijnen om biodiversiteit te verbeteren is Holland Solar het EcoCertified project gestart. EcoCertified is het grootste ecologische onderzoek in Europa naar biodiversiteit in zonneparken. Het project ontving een MOOI-projectsubsidie en financiële steun van 8 provincies, waaronder de provincie Overijssel. In dit project wordt niet alleen onderzoek gedaan, maar wordt ook een certificeringsregeling met een label ontwikkeld waarmee de meerwaarde van een zonnepark voor een gezonde bodem en

Datum 9 november 2023
Referentie Zienswijze 'Voorgenomen provinciaal beleid zonne-energie'

Pag 4/4

biodiversiteit kan worden gegarandeerd. Het onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoekers aan de Wageningen universiteit, TNO, Eelerwoude en NL Greenlabel. Met het uitsluiten van zonneparken op landbouwgrond in Overijssel mist de provincie een uitgelezen kans om de komst van nieuwe natuur te financieren, zonder dat daar directe subsidies voor nodig zijn. De zonne-energiesector draagt zelf het merendeel van alle kosten voor het creëren van natuur-inclusieve zonneweides.

Conclusie

Gelet op bovenstaande verzoeken wij u de realisatie van zonneprojecten met toepassing van de tweede en derde trede van de zonnelader toe te blijven staan in het provinciaal beleid zonne-energie.

Uw reactie op onze zienswijze zien wij met belangstelling tegemoet.

Voor eventuele vragen naar aanleiding van deze zienswijze kunt u contact opnemen met [redacted] via [redacted] of [redacted]. Graag ontvangen wij een ontvangstbevestiging van onze zienswijze.

Met vriendelijk groet,

PURE ENERGIE ZON B.V.

[redacted]
M. Arninkhof
Business Unit Manager

Coöperatie Enschede Energie
U.A.
Boulevard 1945, Nr 276
7511AH Enschede

Info@enschede-energie.nl
www.enschede-energie.nl

IBAN NL55TRIO0198399065
KvK 66262739
BTW NL8564.68.782.B.01

Gedeputeerde Staten van Overijssel
Ter attentie van de eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Enschede, vrijdag 17 november 2023
Betreft: Zienswijze voorgenomen ruimtelijk beleid aanleg zonneparken

Geacht College,

Het participatieproces voor de Gebiedsagenda Broekheurne te Enschede is afgerond. Coöperatie Enschede Energie U.A., met haar Duurzaam Ontwikkelbedrijf Enschede B.V. (CEE/DOE), had een rechtvaardig vertrouwen voor haar rol bij de logische, noodzakelijke en voor betrokken partijen vanzelfsprekende uitvoering van de Gebiedsagenda Broekheurne. Dat vertrouwen is door het besluit PS van 12 oktober 2023 geschonden. CEE/DOE ondervindt als gevolg van dit besluit ernstig materieel en immaterieel nadeel en verzoekt u daarom om:

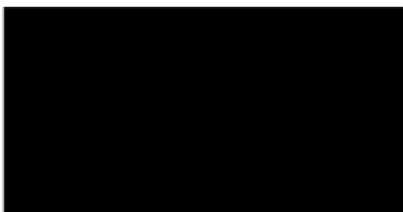
1 De tegenstrijdigheid tussen uw voorbereidingsbesluit en het Rijksbeleid weg te nemen door de uitzonderingspositie voor vergevorderde participatietrajecten in het definitieve beleid op te nemen.

2 Voor de Gebiedsagenda Broekheurne buiten het beleidsproces om per direct een dergelijke uitzonderingsstatus vast te stellen. En daarmee de onbelemmerde realisatie van Zonnepark Broekheurne juridisch, planologisch en financieel mogelijk te maken met inbegrip van het in behandeling (laten) nemen van de aanvragen voor omgevingsvergunningen van essentiële onderdelen van de agenda.

De nadere onderbouwing van onze verzoeken is opgenomen in de bijlage van deze brief. Wij vragen u ook om de ontvangst van onze zienswijze te bevestigen en ons te informeren over de verdere behandeling en de wijze waarop wij betrokken kunnen worden. En uiteraard zijn wij graag bereid onze positie nader toe te lichten.

Hoogachtend,
Coöperatie Enschede Energie (CEE), Louis Koopman, voorzitter CEE
Duurzaam Ontwikkelbedrijf (DOE), Gert Jan Beimers, bestuurder DOE

Rienk van der Werff, secretaris CEE

Gedeputeerde Staten van Overijssel
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078 8000 GB Zwolle

Betreft: Zienswijze voorgenomen ruimtelijk beleid aanleg zonneparken

Coöperatie Enschede Energie U.A.
Duurzaam Ontwikkelbedrijf Enschede B.V. (CEE/DOE)
Enschede 17 november 2023

Geacht College,

Inleiding

In het buitengebied Broekheurne Enschede is in 2022/2023 een uitgebreid participatieproces gevoerd en afgerond voor een gebiedsagenda met als integraal onderdeel PV op land. De Gemeente Enschede heeft deze gebiedsagenda in juli 2023 met grote meerderheid vastgesteld. De Provincie Overijssel was intensief betrokken bij de ontwikkeling van de Gebiedsagenda Broekheurne en bij het voorbereiden van de uitvoering.

De Provincie heeft de uitvoering van de Gebiedsagenda Broekheurne met het voorbereidingsbesluit van 12 oktober 2023, met de daarin opgenomen aangescherpte voorkeursvolgorde voor zon op land, voor onbepaalde tijd geblokkeerd.

Het Kabinet heeft in een brief aan de Tweede Kamer op 26 oktober 2023 een afgerond participatieproces als uitzonderingsgrond genoemd voor de toepassing van de aangescherpte voorkeursvolgorde zon op land. Betrokken gedeputeerden van de Provincie Overijssel hebben zich op 31 oktober uitgesproken voor het mogelijk maken van uitzonderingen op het voorgenomen beleid, in lijn met het kabinetsbeleid.

Het rechtvaardig vertrouwen van Coöperatie Enschede Energie U.A. met haar Duurzaam Ontwikkelbedrijf Enschede B.V. (CEE/DOE) in de Provincie voor haar rol bij de verdere uitvoering van de Gebiedsagenda Broekheurne is door het besluit van 12 oktober 2023 ernstig geschonden. CEE/DOE ondervindt als gevolg van dit besluit ernstig materieel en immaterieel nadeel.

Verzoek

Coöperatie Enschede Energie en haar Duurzaam Ontwikkelbedrijf (CEE/DOE) verzoekt uw College in samenwerking met PS om:

- 1 De tegenstrijdigheid tussen het voorbereidingsbesluit met het Rijksbeleid op bovenstaand punt weg te nemen door de uitzonderingspositie voor vergevorderde participatietrajecten ook in haar voorbereidingsbesluit en de verdere uitwerking in definitief beleid op te nemen.
- 2 Voor de Gebiedsagenda Broekheurne buiten het beleidsproces om per direct een dergelijke uitzonderingsstatus vast te stellen. En daarmee de onbelemmerde ontwikkeling en realisatie van Zonnepark Broekheurne juridisch, planologisch en financieel mogelijk te maken in lijn met de intenties zoals die voortdurend in het traject met Gemeente Enschede en Provincie Overijssel zijn gedeeld. Met inbegrip van het mogelijk maken van de logische en noodzakelijke vervolgstappen bij de realisatie van Zonnepark Broekheurne, zoals het in behandeling (laten) nemen van de aanvragen voor omgevingsvergunningen van essentiële onderdelen van de agenda.

Overwegingen

Gebiedsagenda Broekheurne

Het participatietraject in de Broekheurne werd gevoerd in opdracht van Buurtkring Broekheurne, Stichting Agrarisch Welzijn - Stawel en Gemeente Enschede, in de periode januari 2022 tot juni 2023 onder regie van een onafhankelijke gebiedsregisseur. De Provincie Overijssel was partner in dit proces en nauw betrokken en in goed overleg is geanticipeerd op het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) in voorbereiding. Het proces heeft geresulteerd in een Gebiedsagenda Broekheurne die met 86% van de stemmen door de Gemeenteraad van de Gemeente Enschede is vastgesteld in haar vergadering van 17 juli 2023.

Onderdeel van de beoogde resultaten is een Zonnepark Broekheurne met een bruto-oppervlakte van 48,5 ha, in combinatie met waterberging, aanleg nieuwe groenstructuren en natuurontwikkeling. Het betreft hier voor een belangrijk deel gestorte grond op een voormalige vuilstortlocatie die door de gemeente in haar Visie Landelijk Gebied als zeer geschikt is bevonden voor grootschalige PV. De grond kwalificeert zich daardoor als minder geschikt voor landbouwdoeleinden.

De onderliggende businesscase omvat tenminste 50% (inclusief financiële) participatie en compensatie voor omwonenden en bewoners (middels een gebiedsfonds) van het gebied en vormt daarmee een belangrijke financiële drager voor deze gebiedsontwikkeling. Als het zonnepark niet gerealiseerd kan worden betekent dit ook dat andere maatregelen niet of slechts beperkt kunnen worden uitgevoerd, en wordt een beoogde substantiële bijdrage aan de stedelijke opgaven voor duurzame energie niet gerealiseerd.

De uitvoering en de afronding van het participatieproces vormen daarmee in deze fase een noodzakelijk en onlosmakelijk onderdeel van het traject voor de aanvraag omgevingsvergunning voor de aanleg van het Zonnepark Broekheurne.

Immers, uit art. 2.1.8 van de Omgevingsverordening en de toelichting daarbij, volgt de verplichting die de Provincie stelt voor het doorlopen van een zonneladder voor zonnevelden in de Groene Omgeving. Die verplichting volgt expliciet uit art. 2.1.8.2 lid 2 van de Omgevingsverordening: "Bestemmingsplannen voorzien uitsluitend in de opstelling van zelfstandige opstellingen van zonnepanelen in de Groene Omgeving als de maatschappelijke meerwaarde is aangetoond én is aangetoond dat het verlies van ecologische en/of landschappelijke waarden in voldoende mate wordt gecompenseerd door investeringen ter versterking van de ruimtelijke kwaliteit in de omgeving."

Uit lid 3 volgt dat "de maatschappelijke waarde als bedoeld in lid 2 dient te worden onderbouwd vanuit:

- a. de mate waarin sprake is van meervoudig ruimtegebruik;
- b. maatregelen die getroffen worden om de impact op de omgeving te beperken en/of te compenseren;
- c. de mate waarin wordt aangesloten op de karakteristieken van het gebied;
- d. de bijdrage die geleverd wordt aan maatschappelijke doelen."

En dat is precies wat in dit gebiedsproces is gebeurd, met als logische en voor alle partijen vanzelfsprekende vervolgstap van de aanvraag omgevingsvergunning. Aan de betrokken ontwikkelaars is immers bij aanvang van het proces verzocht om aanvragen omgevingsvergunningen

en verdere de juridische planvoorbereiding op te schorten tot de afronding van het gebiedsproces om daarmee volledige aansluiting bij het vigerende beleid zeker te stellen. De ontwikkelaars van het zonnepark hebben in goed vertrouwen in de partners en het gezamenlijke proces ingestemd met dit verzoek tot uitstel van formele aanvragen tot het moment dat het gebiedsproces was afgerond.

Vorbereidingsbesluit Provincie Overijssel

In oktober 2023 heeft PS het Vorbereidingsbesluit Zonneparken genomen, waarmee de tredes 2 en 3 van de provinciale zonneladder worden uitgesloten (2 -PV combineren met gebiedsopgaven in stadsranden en 3 -PV grootschalig op landbouwgrond en natuur), als er per 12 oktober 2023 geen aanvraag omgevingsvergunning is ingediend.

Ook als er in breder kader argumenten te vinden zouden kunnen zijn voor een vorm van bijsturing van het huidige beleid in de richting van het voorgenomen beleid, werkt het besluit in relatie tot de gebiedsontwikkeling Broekheurne buitenproportioneel nadelig uit. De ontwikkelaars ervaren deze stap als een U-bocht in het provinciaal beleid, van een aanpak waarbij in goed vertrouwen gedurende meerdere jaren gewerkt werd aan een gezamenlijke doelstelling naar nu een eenzijdige blokkade van een kansrijk en breed gedragen initiatief.

De blokkade treft ook de bijdrage aan de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen in de vorm van de beoogde ontwikkeling van PV, en het besluit zet ook de realisatie van andere elementen het hele gebiedsproces onder druk. En daarmee wordt ook het moeizaam verworven vertrouwen van betrokken bewoners in dit en vergelijkbare toekomstige processen ondermijnd.

Aansluiting bij Rijksbeleid

Eind oktober is de brief van de ministers De Jonge en Jetten aangeboden aan de Tweede Kamer met de afspraken die met provincies en waterschappen zijn gemaakt over onder meer een aangescherpte voorkeursvolgorde voor de plaatsing van PV, en de afspraken tussen partners om deze voorkeuren door te voeren binnen hun eigen beleidsvelden. Het provinciale vorbereidingsbesluit wijkt af van dit landelijke kader, specifiek waar het gaat om de reikwijdte.

De provincie legt de knip over wel of geen doorgang bij een aanvraag omgevingsvergunning voorafgaand aan 12 oktober 2023. Het Rijk en de koepels (waar de Provincie Overijssel deel van uit maakt) hanteren een uitzondering waarbij participatietrajecten die in een gevorderd stadium zijn terwijl ze niet (helemaal) conform de aangescherpte voorkeursvolgorde voldoen, doorgang kunnen vinden.

De Gebiedsagenda Broekheurne is bij uitstek een ontwikkeling waarop deze uitzondering van toepassing is. Wij zien dit als een extra argument om niet alleen op basis van het honoreren van gewekt vertrouwen, maar ook op grond van deze uitzonderingsmogelijkheid binnen het landelijkbeleidskader, de verdere realisatie van het Zonnepark Broekheurne onbelemmerd doorgang te laten vinden.

In een webinar op 31 oktober 2023 gaven gedeputeerden De Bree en Grijsen een toelichting op het genomen vorbereidingsbesluit, de 'pauzeknop' en schetsten daarbij ook de mogelijkheid voor een uitzonderingsregeling voor (gevorderde) participatieprocessen in het definitieve beleid. Daarbij werd expliciet gerefereerd aan de brief van De Jonge en Jetten, het aspect netcongestie voor specifieke projecten en de samenhang met andere onderdelen van de gebiedsontwikkeling.

Positie CEE/DOE

Coöperatie Enschede Energie U.A. (CEE), met haar meer dan 800 leden, is samen met haar Duurzaam Ontwikkelbedrijf B.V. (DOE) door alle belanghebbenden bij het gebiedsproces gezien als een vanzelfsprekende partner in dit gebiedsproces. Die bij uitstek een businesscase voor PV kan vormgeven, in de combinatie met lokaal eigendom/participatie, inrichting en beheer van een gebiedsfonds, en aandacht voor natuur, ecologie en landschap. CEE/DOE heeft in goede samenwerking en met vertrouwen in de inzet en intenties van de betrokken overheden geïnvesteerd in het traject van participatie en verkenning, het ontwerp van mogelijke businesscases en de doorontwikkeling daarvan tot een omgevingsvergunning-aanvraag en realisatie.

Vanaf najaar 2020 heeft CEE/DOE de concrete voorbereiding van de realisatie van Zonnepark Broekheurne samen met een externe duurzame ontwikkelaar ter hand genomen. De Gemeente Enschede heeft daarbij gestuurd op onderlinge afstemming en samenwerking en het instellen van een projectteam onder leiding van de Gemeente Enschede. In dat traject zijn door de ontwikkelaars intentie/ontwikkelovereenkomsten met de grondeigenaren en een aansluitovereenkomst met Enexis gerealiseerd.

Daarbij is, na de noodzakelijke formele vaststelling van de Gebiedsagenda door de gemeenteraad, de voor alle betrokkenen logische stap van voorbereiding en indiening van een aanvraag omgevingsvergunning gezet, gericht op indiening najaar 2023, in concreto in december 2023. CEE/DOE is van mening dat zij rechtvaardig erop mocht vertrouwen dat deze stap, en daarmee het project zelf, doorgang zou kunnen vinden.

Bovenstaande schets van het gebiedsproces, het provinciale besluit en de positie van van CEE/DOE laat zien dat CEE/DOE steeds heeft gehandeld vanuit een houding van vertrouwen die door de Provincie Overijssel en Gemeente Enschede in het traject bij voortduring impliciet en expliciet is bevestigd. Wij vinden dat het door de Provincie gewekte vertrouwen moet worden gehonoreerd dat de lopende voorbereiding van het Zonnepark Broekheurne onbelemmerd kan worden voortgezet. CEE/DOE wordt bij haar voornemen van de ontwikkeling van Zonnepark Broekheurne onredelijk en ernstig benadeeld.

En daarom vragen wij u onze verzoeken zoals hierboven beschreven en toegelicht in te willigen. Wij vragen u ook om de ontvangst van onze zienswijze te bevestigen en ons te informeren over de verdere behandeling en de wijze waarop wij betrokken kunnen worden. En uiteraard zijn wij graag bereid onze positie nader toe te lichten. Contactpersoon is Rienk van der Werff, Secretaris CEE, 06

Hoogachtend,

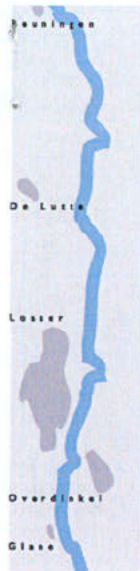
Mede namens

Coöperatie Enschede Energie (CEE), Louis Koopman, voorzitter CEE

Duurzaam Ontwikkelbedrijf (DOE), Gert Jan Beimers, bestuurder DOE

Rienk van der Werff, secretaris CEE

Provincie Overijssel
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

't Lossers hoes
Raadhuisplein 1
Corr. Adres:
Postbus 90
7580 AB Losser
Tel. 053-537 74 44
Fax 053-537 73 17
E-mail: gemeente@losser.nl
NL04 BNGH 0285 0316 78

Verzenddatum	Zaaknummer	Ons kenmerk	Bijlagen
10 november 2023	22Z01185	23.0031332	
Uw brief van	Uw kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
			

Onderwerp

Standpunt gemeente Losser
Vorbereidingsbesluit Zonneparken /
Instructieregel Kwaliteitsimpuls
Zonnevelden

Geachte Gedeputeerde Staten,
cc: Provinciale Staten.

Vanaf 12 oktober is uw voorbereidingsbesluit Zonneparken van kracht. Een voorbereidingsbesluit waarmee u afdwingt dat gemeenten niet meer kunnen besluiten op een vergunningaanvraag voor een zonnepark.

Uw besluit heeft de gemeente Losser en haar inwoners overvallen. In het dorp Overdinkel zijn inwoners namelijk bezig met het laatste zonnepark dat nog zou passen binnen ons eigen gemeentelijk beleid. De grondeigenaar/agrariër voor deze locatie, die ook kon kiezen voor een commerciële partij, koos ervoor om samen met inwoners aan de slag te gaan voor een lokaal gedragen project. Een optie die beduidend meer tijd kost dan een commercieel ingestoken route. Overdinkel heeft zich in 1,5 jaar tijd verenigd, een energiecoöperatie opgericht en over maatschappelijke en sociale doelen gesproken waar de opbrengsten van de energieopwekking naar toe zouden moeten. Te denken valt dan aan het ondersteunen van leefbaarheid in dit plattelandsdorp. Gaandeweg dit traject heeft ons college ook positief besloten op dit zonnepark (principe-verzoek) en ligt er sinds de zomervakantie een concept-vergunningaanvraag. Uw voorbereidingsbesluit zet naar het lijkt een streep door enkele jaren voorbereiding en hard werk van de Overdinkelse inwoners.

Naar de mening van de gemeente Losser kan en mag het niet zo zijn dat deze inspanningen verloren gaan. Nu commerciële projectontwikkelaars hun slag reeds hebben geslagen staan inwoners klaar om de energietransitie over te nemen. Wij vragen u de inwoners van Overdinkel niet te laten zitten met een project dat bijna van de grond zou komen maar nu uit hun handen glipt.

Ons concrete verzoek is om een overgangsregeling te maken die erin voorziet dat vergunningstrajecten voor zonneparken met minimaal 50 procent lokaal eigendom, die reeds een positief principe-verzoek hebben doorlopen van B&W, doorgang kunnen vinden.

Met dit park in Overdinkel voldoet de gemeente Losser aan haar RES-bieding, waar ook uw handtekening onder staat, en is onze verhouding 60 procent wind (Windpark De Lutte) en 40 procent zon (Zonneweide Drieland en Zonnepark Kronos). Graag vragen we u ons bod te respecteren en mogelijk te maken.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders van Losser,

secretaris,

Mr. J. van Dam

burgemeester

ir. C.A.M. Kroon

Secretariaat

Adres Stationsstraat 17
8102 EB Raalte

Voorzitter
E.C. Weening

Tel XXXXXXXXXX

KvK 63057492

Bank NL86 RABO 0302 9650 09

Internet www.endona.nl

Email info@endona.nl

BTW 855074188B01

Gedeputeerde Staten van Overijssel

Ter attentie van secretariaat eenheid
Ruimte en Bereikbaarheid

Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Raalte, 20 november 2023

Betreft: Zienswijze voorgenomen ruimtelijk beleid zonnevelden

Geachte leden van Gedeputeerde Staten,

Op 11 oktober heeft uw Staten Statenvoorstel nr. PS23-000819 aangenomen dat per direct een verbod vestigt op de realisatie van zonnevelden op landbouwgrond. Als initiatiefnemers van het Energielandgoed Raalte hebben wij tot onze grote verbazing en teleurstelling kennisgenomen van dit besluit en zijn zeer bezorgd over de grote impact die dit besluit zal hebben op de voortgang van de energietransitie in Overijssel in het algemeen en op ons initiatief in het bijzonder.

U gebruikt een drietal argumenten voor uw besluit:

- Het doel voor 2030 voor opwekking door “zon op land” is al bereikt
- De aanleg van meer grootschalige zonnevelden op landbouwgrond strookt niet met het zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik
- Vanwege netcongestie heeft “zon op dak” en windenergie de voorkeur

Graag willen wij met deze zienswijze onze reactie op de gebruikte argumenten geven, aangeven wat het besluit voor gevolgen heeft voor ons initiatief en aangeven hoe, in het kader van behoorlijk bestuur, een overgangsregeling eruit moet zien.

Energielandgoed Raalte

Het Energielandgoed Raalte is een initiatief van de Energie Coöperatie Endona, in samenwerking met Escozon, Greencells Group, IAA Architecten en vier agrarische families, bestaande uit 3 kleinschalige zonnevelden van ieder ongeveer 6 hectare, gelegen aan de Hondemotsweg en Stobbenbroekerweg te Raalte. De zonnevelden worden gesitueerd op 28 hectare gepachte grond zodat er heel veel ruimte overblijft voor natuurontwikkeling en biodiversiteitsversterking. Het beoogde gebruik van een voor Nederland zeer innovatief zonvolgend systeem dat een veel kleinere bedekkingsgraad kent op de zonnevelden zal ook nog aanzienlijk bijdragen aan een versterking van de biodiversiteit.

Het totale initiatief wordt voor 100% eigendom van Endona, waarmee 100% lokaal eigenaarschap wordt bereikt. Voor de levering van de elektriciteit is een aansluiting van 20MVA toegezegd door de netbeheerder Enexis.

Na al een lange aanloopperiode is voor dit initiatief op 4 januari 2023 een principeverzoek ingediend bij het College van B&W van de gemeente Raalte die daar op 25 april 2023 een positief principebesluit over heeft genomen. Parallel daaraan heeft er, in nadrukkelijk overleg en afgestemd met de gemeente, een

zeer intensief participatieprogramma gelopen met de omwonenden. Tijdens 6 bijeenkomsten zijn de omwonenden op de hoogte gesteld van de plannen en hebben de omwonenden ruim de gelegenheid gehad om hun wensen en eisen over de landschappelijke inpassing in te brengen. Als gevolg hiervan zijn de plannen substantieel gewijzigd.

De laatste omwonendenbijeenkomst zou op 18 oktober plaatsvinden waarna nog in dezelfde maand de vergunningaanvraag zou worden ingediend.

Gevolgen

Als gevolg van het besluit dat u heeft genomen op 11 oktober is ons initiatief stil komen te liggen in afwachting van nieuw beleid over zonneparken in de groene omgeving en een eventuele overgangsregeling. Er zijn vele honderden uren van vrijwilligers gestoken in dit initiatief, naast de al gemaakt kosten (> €500.000,-), die nu verloren dreigen te gaan.

Reactie op gebruikte argumenten

De stelling dat het doel voor “zon op land” bereikt is, na een herweging naar 60% wind en 40% zon, gaat volledig voorbij aan het feit dat ook de zonneprojecten in de “pijplijn” al gewogen zijn meegenomen. Ons project is zo’n “pijplijn” project dat is meegenomen en het niet-doorgaan zal resulteren in het niet halen van het gestelde doel (bron: RES Monitor West Overijssel).

Uiteraard is zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik van groot belang. Echter het verbieden van verdere “zon op land” initiatieven gaat voorbij aan het belang van agrariërs die op zoek zijn naar alternatieve verdienmodellen voor het rendabel houden van hun bedrijfsvoering of zelf het financieren van het stoppen van de bedrijfsvoering. Ons initiatief, waarin we intensief samenwerken met een viertal agrariërs, is daar een goed voorbeeld van. Het merendeel van de agrariërs is gestopt met de bedrijfsvoering wat door dit initiatief en verdere natuurontwikkeling medegefinancierd had moeten worden.

Netcongestie is een groot probleem dat niet binnen afzienbare tijd is opgelost. Op dit moment is er al geen capaciteit beschikbaar voor nieuwe grootschalige zon- en wind-initiatieven. Stopzetten van “zon op land” gaat dus op korte termijn niet helpen.

Echter, ons initiatief heeft al een aansluiting toegezegd gekregen door de netbeheerder Enexis en het grootste deel van de kabel (> 5 km) is al aangelegd.

Overgangsregeling

In het kader van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur bij een drastische beleidswijziging die grote gevolgen heeft voor burgers moet er een overgangsregeling komen die recht doet aan het feit dat dit initiatief binnen de bestaande beleidskaders en met medeweten van en in samenwerking met de gemeente is ontwikkeld en nu door een plotselinge wijziging van beleid tot stilstand is gekomen.

Wij stellen een ruimhartige overgangsregeling voor die in ieder geval de lopende projecten, de zogenaamde “pijplijn” projecten die al in de behaalde doelstelling zijn meegenomen in, die met minimaal 50% lokaal eigenaarschap worden gerealiseerd doorgang verleend. Zeker wanneer de aansluitcapaciteit al is zeker gesteld bij de netbeheerder, of in ons geval al wordt aangelegd.

Wij hopen met deze zienswijze duidelijk te maken wat de gevolgen zijn van uw plotselinge besluit voor ons burgerinitiatief dat grotendeels op vrijwilligers draait en invulling probeert te geven aan de oproep

vanuit de diverse overheden, waaronder de Provincie zelf, om met minimaal 50% lokaaleigenaarschap duurzame energieprojecten op te zetten.

Als u naar aanleiding van onze reactie nog vragen hebt kunt u contact opnemen met Edward Weening

Graag ontvangen wij een ontvangstbevestiging van en een reactie op onze zienswijze.

Edward Weening (Energie Coöperatie Endona U.A.)

Mede namens:

De grondeigenaren;

Escozon; Dominique Doedens

Greencells EnergyNL B.V.; John Bakker en

IAA_Architecten; Theo de Bruijn.

Gedeputeerde Staten van Overijssel (afschrift Provinciale Staten)
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Datum: 21 november 2023

Onderwerp: Zienswijze voorgenomen ruimtelijk beleid zonnevelden

Geachte leden van Gedeputeerde Staten,

Op 11 oktober heeft uw Staten Statenvoorstel nr. PS23-000819 aangenomen dat per direct een verbod vestigt op de realisatie van zonnevelden op landbouwgrond. De Lokale Energie Initiatieven (LEIs) in West Overijssel hebben met grote verbazing en teleurstelling kennisgenomen van dit besluit en zijn zeer bezorgd over de grote impact die dit besluit zal hebben op de voortgang van de energietransitie in Overijssel en de rol van de LEIs in deze transitie.

U gebruikt een drietal argumenten voor uw besluit:

- Het doel voor 2030 voor opwekking door “zon op land” is al bereikt
- De aanleg van meer grootschalige zonnevelden op landbouwgrond strookt niet met het zuinig en zorgvuldig ruimte gebruik
- Vanwege netcongestie heeft “zon op dak” en windenergie de voorkeur

Graag willen wij met deze zienswijze onze reactie op de gebruikte argumenten geven, aangeven wat het besluit voor gevolgen heeft voor de LEIs, aangeven hoe, in het kader van behoorlijk bestuur, de overgangsregeling eruit moet zien en wat de LEIs nodig hebben om hun rol in het toekomstige beleid te kunnen vervullen.

Gevolgen

Het is aan de overheid om beleid vast te stellen over hoe de energietransitie plaats vindt. Daarom heeft er binnen de RES West Overijssel een zorgvuldig proces plaatsgevonden waarin de gemeentes tot biedingen zijn gekomen om de doelstelling voor 2030 in te vullen. Dat is vastgelegd in de RES 1.0 en wordt verder uitgewerkt in de RES 2.0. Dit heeft ook geleid tot gemeentelijkbeleid rondom het toestaan van zonnevelden en windturbines in de betrokken gemeenten. De LEIs zijn binnen de kaders van dit beleid aan de slag gegaan, na oproepen daartoe, om de doelstellingen met minimaal 50% lokaal eigenaarschap in te vullen met, gezien huidig gemeentelijk beleid, op dit moment vooral zonprojecten. Omdat de LEIs participatie en draagvlak van essentieel belang vinden zijn er zorgvuldige gebiedsprocessen op gang gekomen die tijd kosten.

Nu voor vele zonprojecten de eindstreep nadert, na grote inzet van vele vrijwilligers, valt een totaal verbod op grootschalige zonprojecten op landbouwgrond natuurlijk erg zwaar bij de LEIs. Vrijwilligers voelen zich geschokt door dit besluit en het is zeer de vraag of deze vrijwilligers nog genegen zijn om binnen nieuw beleid weer aan de slag te gaan. Daardoor zal de doelstelling van minimaal 50% lokaal eigenaarschap in gevaar komen. Daarnaast lijken de commerciële projecten die veelal zonder zorgvuldig gebiedsproces tot stand zijn gekomen in veel kortere tijd nu een groot voordeel te hebben gekregen boven de zorgvuldig tot stand gekomen lokale initiatieven.

Reactie op gebruikte argumenten

De stelling dat het doel voor “zon op land” bereikt is, na een herweging naar 60% wind en 40% zon, gaat volledig voorbij aan het volgende:

- Om de doelen voor 2030 te halen is 60% windenergie noodzakelijk. Dat gaat absoluut niet lukken gezien de gemiddelde doorlooptijd van wind projecten van zeker 8 jaar. Het totaal doel voor 2030 komt hiermee in gevaar.
- Ook de zonprojecten in de “pijplijn” zijn al gewogen meegerekend. Stopzetting van die projecten zal dus resulteren in het niet halen van het doel voor “zon op land”.

Uiteraard is zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik van groot belang. Echter het verbieden van verdere “zon op land” initiatieven gaat voorbij aan het belang van agrariërs die op zoek zijn naar alternatieve verdienmodellen voor het rendabel houden van hun bedrijfsvoering of zelfs het financieren van het stoppen van de bedrijfsvoering. Er zijn vele agrariërs die zich bij ons gemeld hebben en na afwegingen van beide kanten ook met ons in gesprek zijn. Er zijn mooie voorbeelden van hoe LEIs en agrariërs samenwerken en duurzaamheids- en bedrijfsbelangen samen laten komen.

Netcongestie is een groot probleem dat niet binnen afzienbare tijd is opgelost. Op dit moment is er al geen capaciteit beschikbaar voor nieuwe grootschalige zon en wind initiatieven. Stopzetten van “zon op land” gaat dus op korte termijn niet helpen. De projecten in de “pijplijn” hebben veelal de aansluiting al zeker gesteld en dragen dus niet bij aan het vergroten van netcongestie. De meest optimale situatie die de beschikbare capaciteit het beste benut is een combinatie van zon en wind op één aansluiting.

Op dit moment is er geen inzicht in de lopende aanvragen voor aansluiting bij de netbeheerders. Daardoor is het heel lastig om te bepalen waardoor de netcongestie wordt veroorzaakt. Daarnaast is het nog belangrijk om op te merken dat windenergie een goede aanvulling is op zonne-energie en dat ook niet hoeft te concurreren met elkaar.

Wat willen de Lokale Energie Initiatieven

Willen de LEIs een rol van betekenis kunnen krijgen in toekomstig beleid dan zijn er een aantal randvoorwaarden waar dat beleid aan moet voldoen:

- Een ruimhartige overgangsregeling voor de lopende projecten, de zogenaamde “pijplijn”, die met minimaal 50% lokaal eigenaarschap worden gerealiseerd. Zeker wanneer de aansluitcapaciteit al is zeker gesteld bij de netbeheerder. Stopzetten van deze projecten zal de vele vrijwilligers, die veel tijd en energie steken in deze projecten, frustreren met grote kans dat deze vrijwilligers zullen stoppen met hun activiteiten
- Het beleid (ruimtelijk, financieel en netwerkcapaciteit) moet de komende jaren stabiel en voorspelbaar zijn. Zon en wind projecten zijn projecten die slechts met zorgvuldige, lees langdurige, gebiedsprocessen tot stand kunnen komen.
- Er moet in het nieuwe beleid nadrukkelijk gekeken worden naar de combinatie van zon en wind om de netcongestie te beperken. Ook voor al gerealiseerde zon projecten.
- Openheid bij de netbeheerders over de lopende aanvragen en resulterende netcongestie. Prioriteitsstelling zou een taak van de overheden moeten zijn en niet bij de netbeheerder moeten liggen. Het huidige “first-come-first-serve” mechanisme blokkeert goed beleid om de doelen te bereiken.
- In het nieuwe beleid moet nadrukkelijk gekeken worden naar de realiseerbaarheid van de doelen met minimaal 50% lokaal eigenaarschap. Hiermee bedoelen we dat niet alleen naar de ruimtelijke- en beleidsaspecten gekeken moet worden, maar vooral ook naar de financiële

realiseerbaarheid. De stijgende rente en de achterblijvende, of zelf op termijn verdwijnende, subsidies (SDE++ en SCE) zorgen er nu voor dat vele projecten niet rendabel te realiseren zijn.

Wij vragen u om de noodzaak voor goede subsidieregelingen te benadrukken bij het Rijk. Daarnaast vragen wij u om ook te kijken hoe goedkopere financiering te realiseren is, bijvoorbeeld door middel van garantiestelling richting financiers zoals EFO, BNG en ECB.

- Ook zetten wij als LEI's ons actief in om zonnepanelen op grotere daken te realiseren. De praktijk hierbij is weerbarstig gezien de dakconstructies, medewerking van eigenaren, financiële resultaten en aanzienlijke inspanning van vrijwilligers uren. Wij onderschrijven het streven om veel 'zonnepanelen op dak' te realiseren maar de bedragen aan de RES zal op basis van onze ervaringen beperkt blijven met het huidige beleid en facilitering. Een extra impuls van 'zonnepanelen op dak' zou daarbij zeker noodzakelijk zijn.

Wij hopen met deze zienswijze duidelijk te maken wat de gevolgen van uw besluit zijn bij de Lokale Energie Initiatieven. Maar tegelijkertijd ook een constructieve bijdrage te leveren aan het voorgenomen ruimtelijk beleid zonnevelden.

Als u naar aanleiding van onze reactie nog vragen hebt kunt u contact opnemen met

Graag ontvangen wij een ontvangstbevestiging van en een reactie op onze zienswijze.

Hoogachtend namens onderstaande Lokale Energie Initiatieven.

Coöperatie Blauwvinger Energie U.A.

Coöperatie Goed Veer Mekare U.A.

Coöperatie Noaber-Energie U.A.

Coöperatie Welsum Duurzaam U.A.

Energie Coöperatie Dalfsen Stroomt

Energie Coöperatie Endona

Energie Coöperatie Oldemarkt

Energie Coöperatie Willemsoord

Energie Salland-West B.V.

Maatschappelijke Energiecoöperatie IJsseldelta

Nieuwleusen Synergie Beheer UA

Noaber&Co

Stichting Duurzaam Luttenberg

Stichting Duurzaam Willemsoord

Zonnepark Zuidloo B.V.

[REDACTED]

Van: Overijsselloket
Verzonden: dinsdag 21 november 2023 10:33
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: FW: zienswijze

Goedemorgen [REDACTED]

Wij hebben bijgaande zienswijze ontvangen.
Ter info.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
Allround medewerker Overijssel Loket

Team PDL | ma di do [REDACTED]
Provincie Overijssel | Postbus 10078 | 8000 GB Zwolle

Van: Gert Jan Lutke Holzik [REDACTED] >
Verzonden: dinsdag 21 november 2023 10:04
Aan: Overijsselloket <Overijsselloket@overijssel.nl>
Onderwerp: zienswijze

U ontvangt niet vaak e-mail van [REDACTED]. [Meer informatie over waarom dit belangrijk is](#)

Enschede 21-11-2023

Betreft zienswijze aanpassing provinciale zonnebeleid.

Geachte, heer, mevrouw

Hierbij dien ik een zienwijze in tegen het plotselinge beleid van de provincie Overijssel om zonnepanelen op landbouwgrond te weren.

Wij hebben voor een perceel grond gelegen aan het Lappenpad in Enschede ruim een jaar geleden een intentieverklaring getekend met Enschede Energie.

De gemeente wilde graag meer kleinschalige zonnenvelden. Het gaat hierbij om een veld van 4 ha. Echter moeten wij al die tijd wachten op de nieuwe omgevingsvisie (visie Landelijkgebied) van de gemeente Enschede. Hierdoor hebben wij nog geen omgevingsvergunning aan kunnen vragen waardoor het project nu dreigt te mislukken.

Wel hebben wij al veel tijd en energie in het project gestopt. Het zou naar mij idee niet reëel zijn dat door de trage werkwijze van de gemeente Enschede dit project nu geen doorgang meer kan vinden.

Hoogachtend,

G J Lutke Holzik

Holzikstables
Allemansveldweg 150
7536 PE Enschede
Tel 053 4305310
Mob. 06 27033021
e-mail: info@holzikstables.nl
www.holzikstables.nl

Uw brief van
Uw kenmerk
Ons kenmerk
Zaaknummer
Afdeling
Informant
Doorkiesnummer
Bijlagen

UIT/23-093529
Z47279
Fysieke Leefomgeving
[REDACTED]
[REDACTED]
geen

Provincie Overijssel
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Staphorst, 7 november 2023
Verzonden **20 NOV. 2023**

Onderwerp zienswijze voorgenomen zonbeleid

Geachte college,

Op 12 oktober 2023 hebben wij kennis genomen van het besluit van Provinciale Staten, waarin zij heeft besloten een wijziging van de Omgevingsverordening voor te bereiden gericht op de aanpassing van de instructieregel Kwaliteitsimpuls Zonnevelden. Daarbij heeft Provinciale Staten een voorbereidingsbesluit genomen op basis waarvan een aanhoudingsverplichting geldt voor alle aanvragen om een omgevingsvergunning voor de aanleg of uitbreiding van grondgebonden installaties voor het opwekken zonne-energie in de Groene Omgeving, die na de datum van dit besluit worden ingediend. Provinciale Staten beoogt hiermee een efficiënt gebruik van de schaarse ruimte en landbouwgrond en natuur waar mogelijk te ontzien bij de aanleg van zonnevelden. Het voorgenomen zonbeleid is gepubliceerd en ter inzage gelegd, waarbij iedereen in de gelegenheid wordt gesteld een zienswijze in te dienen. Van deze gelegenheid maken wij middels deze brief gebruik.

Wij gaan eerst in op de rol en werkwijze van de provincie. In de daarna volgende alinea's geven wij een inhoudelijke reactie op het voorgenomen zonbeleid.

Rol provincie

Met het nemen van bovenstaande besluiten door Provinciale Staten, zien wij de koerswijziging in bestuursfilosofie die is ingezet met het voorgenomen windbeleid, doorgezet worden. Ondanks de kritische geluiden hierover naar aanleiding van het voorgenomen windbeleid. De provincie lijkt meer regie te willen nemen op de energietransitie. Dit is niet in lijn met de uitgangspunten uit de RES, waar de provincie ook deel van uitmaakt. In de startnota van de RES is reeds vastgelegd dat de bestuursfilosofie van de partners in de RES is gebaseerd op "lokale regie in een regionaal proces van samenwerking". De provincie lijkt hier nu verder afstand van te doen. Voor zowel het proces om te komen tot een nieuw windbeleid als een nieuw zonbeleid geldt dat de provincie eenzijdig besluiten neemt die grote consequenties hebben voor de projecten die in de verschillende gemeenten lopen. Soms gaat het hier om langdurige processen waarbij zorgvuldig met inwoners wordt samengewerkt om projecten succesvol te realiseren. De manier waarop de provincie handelt in het kader van het nieuwe wind- en zonbeleid

doet afbreuk aan deze projecten en zet het vertrouwen in de overheid in het algemeen onder druk. Dit heeft een negatief effect op lopende projecten, maar ook op toekomstige gebiedsprocessen.

In Staphorst wordt momenteel gewerkt aan 'fase 2 kader grootschalige opwek'. Dit is een gebiedsproces waarbij wij in gesprek met inwoners en andere lokale partijen de kaders vast willen stellen voor de ontwikkeling van nieuwe windmolens. Wij verwachten dat de provincie de regie hierover bij de gemeente laat. In aanloop naar het opstellen van de RES 2.0 is de rol en houding van de provincie Overijssel wat ons betreft een belangrijk punt van gesprek.

Efficiënt ruimtegebruik en ontzien landbouwgrond en natuur

In de motivering voor het voorgenomen zonbeleid geeft Provinciale Staten aan dat zij landbouwgrond en natuur waar mogelijk wil ontzien bij de aanleg van zonnevelden. Dit onderschrijven wij.

Opgave opwek duurzame energie

In de motivering van het besluit van Provinciale Staten staat dat er geen behoefte meer is aan zonnepanelen op land. Hierbij is echter alleen gekeken naar de benodigde opwek tot 2030, terwijl we na 2030 naar verwachting ook nog een grote opgave hebben, gelet op de elektrificatie van de industrie, mobiliteit en woningbouw. Bovendien achten wij het niet ondenkbaar dat een aantal projecten die wel zijn meegerekend omdat ze reeds vergund zijn, niet meer uitgevoerd zullen worden wegens het nieuwe beleid of omdat ze niet meer voldoende rendabel zijn.

Het vervallen van potentiële zonneparken heeft voor een aantal gemeenten bovendien consequenties voor het kunnen behalen van het door die gemeenten uitgebrachte RES-bod. Dit zal op een andere manier ingevuld moeten worden, indien het RES-bod in stand blijft. Een evenwichtige verdeling van de regionale opgave over alle gemeenten zoals in de RES is vastgesteld, waar wij ons aan willen vasthouden, raakt hiermee mogelijk uit balans.

Overgangsregeling lopende projecten

In het voorgenomen beleid geeft Provinciale Staten aan in het definitieve beleid een overgangsregeling op te willen nemen die rekening houdt met de verschillende fases waarin een project zich bevindt. Wij willen u er op wijzen dat er zonneparken zijn vergund met een tijdelijke omgevingsvergunning. Het is goed mogelijk dat na aflopen van de tijdelijke vergunning er door de initiatiefnemer opnieuw een vergunning wordt aangevraagd om het zonnepark te continueren. Dit is in belang van onze energietransitie. Wij adviseren u om deze zonneparken niet op voorhand van vergunningverlening uit te sluiten en hier rekening mee te houden in de overgangsregeling.

Wij vertrouwen erop dat wij u met deze brief voldoende hebben geïnformeerd en zien graag een reactie op de punten die we hebben benoemd.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Staphorst

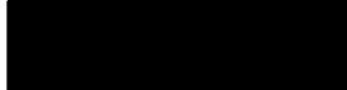
de secretaris

M.E. Kragting-de Groot

de burgemeester

J. ten Kat

EnergieCoöperatie Overdinkel UA i.o.
p/a Prins Hendrikstraat 1
7586 BG Overdinkel

Overdinkel, 21 november 2023

Provincie Overijssel
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
(digitaal ingediend)

Geachte Gedeputeerde Staten,
Cc: Provinciale Staten.

Op woensdag 11 oktober ging onze appgroep op tilt, één van ons had net het provinciebesluit gehoord over het verbod op zonneparken.

Wij zijn een energie coöperatie i.o. in Overdinkel. En wij zijn bezig om in te stappen in een al langer lopend project van grondeigenaar [REDACTED] en Twence om een zonnepark in Overdinkel te realiseren, aansluitend aan het bestaande park. Als lokale coöperatie willen we een bijdrage leveren aan de noodzakelijke energietransitie. Wij willen zorgen dat de lokale gemeenschap mee kan profiteren van het feit dat er in Overdinkel een groot zonne-energieproject wordt opgezet. In samenwerking met de gemeente Losser en met ondersteuning van Natuur & Milieu Overijssel willen we als coöperatie mede-eigenaar van dit park worden.

Het project is in Overdinkel goed ontvangen, ten eerste door de communicatie van de grondeigenaar met de omwonenden en later door de informatieavonden voor Overdinkelnaren, georganiseerd door de genoemde partijen. Uit de beangstellenden die deze avonden bijwoonden is een enthousiaste groep vrijwilligers begonnen om een coöperatie op te richten, om zo het lokaal eigendom te realiseren.

Uiteraard is dat een proces van enige adem, temeer daar geen van de vrijwilligers een dergelijk traject al eens heeft doorlopen. Toch is er ondertussen een bestuur gevormd die deze stappen wil gaan maken. Er is al de nodige tijd in gestoken en er zijn al diverse gesprekken gevoerd met gemeente en Twence (met ondersteuning van NMO).

En dan komt er het bericht dat de provincie voornemens is om geen zonneparken meer toe te staan op agrarische grond, en per direct de vergunningverlening een halt toe roept. Dit sloeg in als een bom en voelt als een onredelijke en een generieke maatregel zonder aandacht voor de lokale situatie. Overdinkel heeft reeds een zonnepark dat commercieel wordt geëxploiteerd en waar de Overdinkelse gemeenschap niet (nauwelijks) van profiteert.

De grondeigenaar draagt de gemeenschap een warm hart toe en wil juist graag dat Overdinkel kan meeprofiteren van een dergelijk park. Ze hebben daarom ook de tijd genomen om de ontwikkeling van lokaal eigendom te laten plaatsvinden. En dan wordt er nu op deze manier een streep door gezet.

Wij, als Energie Coöperatie Overdinkel i.o., zijn ervan overtuigd dat de inzet van deze 18 ha landbouwgrond een hele goede bijdrage kan leveren voor de energietransitie op korte termijn. Bovendien is het gebruik van deze grond als zonnepark beperkt tot 25 jaar, hierna wordt het weer

landbouwgrond. Daarnaast zijn de gesprekken met Enexis in volle gang om te komen tot een aansluitingsmogelijkheid voor dit park.

De Energie Coöperatie Overdinkel i.o. wil graag dat de opbrengst van haar deel van het zonnepark een bijdrage kan leveren aan de gemeenschap van Overdinkel. Het dorp en de directe omgeving zou erg geholpen zijn met deze extra financiële middelen om de leefbaarheid te verhogen, door te investeren in culturele, sociale, sportieve en andere voorzieningen.

Wij willen u, als bestuurder van deze provincie, dan ook met klem verzoeken om deze generieke regel om te zetten in een meer op de lokale situatie toegespitste regeling, zodat lokale initiatieven, zoals de onze, doorgang kunnen blijven vinden.

Met vriendelijke groet,

Marc Hulshof

Voorzitter EnergieCoöperatie Overdinkel i.o.

REACTIE VAN LOKALE ENERGIE INITIATIEVEN TWENTE OP BESLUIT GEDEPUTEERDE STATEN

Als LEI-T (Lokale Energie Initiatieven Twente) hebben we met grote verbazing en diepe teleurstelling kennis genomen van het Voorbereidingsbesluit Zonneparken Provincie Overijssel, waartoe Provinciale Staten op 11 oktober 2023 hebben besloten.

Hiermee wordt een wijziging van de Omgevingsverordening voorbereid voor het gehele grondgebied van de provincie Overijssel, gericht op aanpassing van de instructieregel Kwaliteitsimpuls Zonnevelden.

Provinciale Staten hebben hiertoe besloten, omdat zij kennelijk tot de conclusie zijn gekomen dat:

- de aanleg van nieuwe, cq de uitbreiding van zonneparken in de Groene Omgeving voor de verduurzaming van de energievoorziening in Overijssel niet langer nodig is en
- de uitbreiding van het areaal aan zonneparken in de Groene Omgeving vanuit een oogpunt van zuinig en zorgvuldig ruimtegebruik ongewenst is.

Het eerste argument zorgt voor grote verbazing. Het klopt inderdaad dat de doelstelling voor zon voor 2030 met de realisatie van de huidige plannen vrijwel bereikt is. Echter; tegelijkertijd loopt de realisatie van de windopgave sterk achter en is de doorlooptijd veel langer. Uitvoering van dit besluit zal volgens ons betekenen dat de totale doelstelling voor 2030 niet zal worden gehaald.

Verder mag bekend worden verondersteld dat er voor de periode ná 2030 nog een enorme opgave ligt, die ook deels met zon zal moeten worden ingevuld. Het zou dus geen enkel probleem moeten zijn om nu wat meer zon te realiseren, zodat zowel de doelstelling voor 2030 gehaald zal worden en een deel van de beoogde capaciteit voor zon ná 2030 alvast wordt gerealiseerd.

Kortom, wij zijn zeer verbaasd dat Gedeputeerde Staten en Provinciale Staten van mening zijn dat zonneparken niet langer nodig zijn voor de verduurzaming van de energievoorziening.

Ook het tweede argument vinden wij onbegrijpelijk. Het is ons bekend dat er in het coalitieakkoord vraagtekens zijn gezet bij zonneparken op landbouwgrond. Echter; een dergelijk besluit op dit moment geeft enorm veel onrust en frustratie bij de honderden vrijwilligers die betrokken zijn bij één van de LEI's in de regio Twente. Onderstaand een opsomming van de zes belangrijkste bezwaren.

1. Allereerst treft u met dit besluit honderden vrijwilligers die zich met veel enthousiasme en motivatie bezig houden met het zoveel mogelijk realiseren van duurzame energie. Door uw besluit komen veel activiteiten van deze initiatieven stil te liggen. Dit is niet voor het eerst. In 2022 werd door de Rijksoverheid de subsidies dusdanig verlaagd dat er vrijwel geen projecten uitgevoerd konden worden. Vrijwilligers raken dan ontmoedigd en stoppen, waardoor veel menskracht, kennis en ervaring verdwijnt, die niet zomaar weer opgebouwd wordt.
2. Deze honderden vrijwilligers hebben in hun gemeenschap, wijk, buurt, gemeente de afgelopen jaren hard gewerkt aan het vergroten van de acceptatie en het draagvlak voor het grootschalig opwekken van duurzame energie. Met dit besluit ondermijnt u dit proces volledig.
3. Uw besluit treft bovendien niet alleen de inzet van vrijwilligers en de gevolgen daarvan voor hen. Ook financieel heeft dit grote gevolgen voor lokale energiecoöperaties. Zij hebben geïnvesteerd in de ontwikkeling van projecten, afspraken (weliswaar onder voorbehoud) gemaakt met grondeigenaren. Doordat deze projecten nu dreigen niet door te gaan, heeft dit zeer grote financiële gevolgen voor deze coöperaties. Bovendien is het de vraag of partners in

deze projecten op deze manier nog mee willen werken aan de realisatie van noodzakelijke duurzame energieopwekking.

4. Ten vierde treft het huidige besluit niet alleen landbouwgrond, maar veel meer projecten. Het besluit is te generiek. Het is onvoldoende duidelijk welke locaties onder de uitzonderingsregel vallen (behalve alle projecten kleiner dan 2 ha). Een beoordelingsruimte op basis van maatwerk zou meer recht doen aan het Overijsselse landschap en de Overijsselse cultuur. Denk bijvoorbeeld aan zonnepanelen op een vuilstort of multifunctioneel gebruik, al dan niet in combinatie van verticale panelen. In ons omringende landen zijn voorbeelden van combinaties met fruitteelt (struiken), met gewassen als suikerbieten enz. Ook de noodzakelijke combinatie van zon en wind zou hier naar onze mening onder dienen te vallen (zie hierna). Evenals integrale gebiedsontwikkelingen met energie als één van de onderdelen. Belangrijk criterium hierbij zou ook de eigendomssituatie moeten zijn. Projecten die worden gerealiseerd met 50%, maar bij voorkeur 100% lokaal eigendom komen immers ten goede aan de samenleving als geheel.
5. Ten vijfde doorkruist dit besluit ook de ontwikkeling van windenergie in combinatie met zonne-energie. Voor een goede belasting van het elektriciteitsnetwerk is een combinatie van beide vormen van duurzame energie een groot voordeel en de ontwikkeling daarvan wordt op dit moment op meerdere plekken nagestreefd. Dit besluit treft dus niet alleen de ontwikkeling van solo-zonneparken, maar ook de ontwikkeling van combinaties van zon en wind.
6. Ten zesde ontnemt u met dit besluit agrariërs de mogelijkheid voor een goed inkomen via energie als één van de verdienmodellen in combinatie met het beëindigen of omvormen van hun bedrijf.

Onze diepe teleurstelling wordt veroorzaakt door het feit dat wij in de veronderstelling verkeerden dat de energietransitie gezamenlijk als provincie, gemeenten en andere betrokkenen, samen met de inwoners zou worden uitgevoerd. Deze samenwerking is absoluut noodzakelijk voor het verkrijgen van voldoende draagvlak in de samenleving.

Voor de motie Grip op Wind konden wij als LEI-T nog wel begrip opbrengen, dit gezien de gang van zaken in de gemeenten rond het realiseren van de windopgave. Het genomen besluit over zonneparken getuigt van weinig respect voor wat er inmiddels is gerealiseerd en waar wij als Lokale Energie Initiatieven als vrijwilligers en professionals dagelijks mee bezig zijn.

Als LEI's werken wij zonder winstoogmerk en houden alle opbrengsten uit de opwek van hernieuwbare energie in de eigen woon – en leefomgeving.

Wij onderschrijven de opgave die in de RES 1.0 is vastgelegd en dragen daar ons aandeel aan bij zowel lokaal per gemeente als regionaal op Twentse schaal.

Wij doen dit in het belang van onze kinderen, onze kleinkinderen, onze burgers in steden en op het platteland en op de groeiende groep (energie)boeren, die een groene toekomst willen waarbij het evenwicht tussen ecologie en economie altijd leidend is.

Uw besluit betekent voor ons als coöperaties stilstand en het onmogelijk maken van de realisatie van de RES-opgave die spreekt over opwek met minimaal 50% lokaal eigendom.

Met alle onzekerheden op het gebied van opwek windenergie in Twente, waar meer vragen zijn dan duidelijkheid gecreëerd is door de provincie, stellen wij vast dat grootschalige opwek van hernieuwbare energie voorlopig onmogelijk gemaakt wordt in onze regio.

Dat is niet in het belang van onze leden, niet in het belang van de Twentse inwoners maar zeker ook niet in het belang van veel grondeigenaren, veelal agrarische ondernemers, die verder willen, ook met opwek van hernieuwbare energie.

Wij roepen zowel het provinciaal bestuur als de provinciale politiek op om dit besluit terug te nemen en de ontwikkeling van grootschalige opwek verder te stimuleren en niet tegen te houden.

Mocht u dit besluit willen handhaven, dan verzoeken wij u een goede uitzonderingsregel te maken op basis van maatwerk en een uitzondering te maken voor zoninitiatieven die met 100% coöperatieve aanpak en eigendom worden gerealiseerd (zie onder andere punt 4).

Wij verzoeken u deze reactie te beschouwen als een formele zienswijze en willen de ontvangst graag bevestigd zien.

Wij beschouwen ons als direct belanghebbend en willen in de nadere uitwerking graag gehoord worden om onze visie nader toe te lichten.

Hoogachtend,

Twente, oktober-november 2023

De ondertekende initiatieven

- Almelo Energie
- Boeskoolstroom Oldenzaal
- Coöperatie Enschede Energie
- Coöperatie Hellendoorn Op Rozen
- Cooperatie Hof van Twente op Rozen / Energiecoöperatie Hof op Rozen
- Duurzaam Aadorp
- Duurzame Initiatieven Borne (DIBO)
- Energie Coöperatie CONZ Noaberstroom
- Energie Coöperatie Hof van Twente (ECHT)
- Energie Coöperatie Noordoost Twente
- Energie van Hengelo
- Energiecoöperatie Haaksbergen
- Haarle Energie Neutraal
- Noaber & Co
- Stichting Duurzaam Wierden-Enter

LEI-T is een in 2020 geformeerde werkgroep van de Lokale Energie Initiatieven Twente.

Zij fungeert als centrale gesprekspartner voor de overheden (14 Twentse gemeenten, waterschap en provincie) als het gaat om het opstellen van de Regionale Energie Strategie en het realiseren van de doelen die daarin voor Twente zijn opgenomen.

Speerpunt daarbij is het realiseren van minimaal 50 % Lokaal Eigendom (zeggenschap en eigenaarschap) bij de opwekking van duurzame energie (elektriciteit en warmte) in Twente.

Gedeputeerde Staten van Overijssel
T.a.v. het secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Betreft: zienswijze besluit Provincie Overijssel verbod op zonneparken op agrarische grond.

Geacht College van Gedeputeerde Staten/Geachte leden van Provinciale Staten Overijssel.

Met verontwaardiging heb ik als vrijwel direct omwonende van een beoogd Zonnepark in de buurtschap Broekheurne (Enschede) in juli 2023 kennisgenomen van uw voornemen de gemeente Enschede in de besluitvorming te overrulen. Hetgeen u in het najaar van 2023 helaas bevestigd heeft. Ik dien deze zienswijze in met de volgende motivatie.

1. Gelijk bij de start van het initiatief voor het op- en inrichten van een zonnepark aan de Usselerveenweg op voormalige vuilstortgronden, ben ik als direct omwonende en op persoonlijke titel intensief betrokken bij dit project;
2. Daarbij was in eerste instantie mijn mening dat een zonnepark op land niet de eerste keuze zou moeten zijn gelet op de landschappelijke impact;
3. In mijn afweging is de energietransitie naar een duurzame wijze van opwekken van energie echter wel noodzakelijk;
4. De buurtschap Broekheurne heeft van de gemeente Enschede een opdracht gekregen van minimaal 88 TJ opwek van duurzame energie;
5. De mogelijkheden van de z.g. zonneladder (eerst zon op dak) geeft voor Enschede aan dat de categorie dak helaas – en voor dit moment - onvoldoende soelaas biedt;
6. Na langdurig en intensief overleg binnen de gemeenschap van Broekheurne is in de gebiedsagenda - zoals deze in juni 2023 is vastgesteld door de gemeenteraad - een zonnepark opgenomen. Daarbij staat in de agenda dat in dit gebied geen zoekgebied voor windturbines moet worden opgenomen.
7. De gemeentelijke toezegging om bij de omvang van het in de gebiedsagenda beoogde zonnepark geen zoekgebied voor windturbines vast te stellen in het plangebied, was en is voor een aantal omwonenden een harde voorwaarde;
8. Het beoogde zonnepark is gelegen op vervuilde grond vanwege de grootschalige vuilstort in eerdere decennia;
9. Bij de intensieve gesprekken met de ontwikkelaar, de gemeente en een groep omwonenden is een plan gemaakt waarbij het zonnepark op de meest optimale manier wordt ingepast binnen een ecologisch verantwoorde en natuurlijke omgeving. En deze op punten zelfs versterkt (waterhuishouding, dierlijke habitat);
10. De intensieve voorbereidingen hebben in nauwe samenwerking met de gemeente plaats gevonden. Maar ook de provincie was in dit stadium al rechtstreeks betrokken door het lidmaatschap van de Bestuurlijke advies Commissie (BAC);
11. Als burger mocht ik ervan uitgegaan dat de gemeente het bevoegd gezag vertegenwoordigt. Immers de gemeente heeft vooraf in de energievisie Enschede de verlangde prestatie per buurtschap vastgelegd. En opdracht aan de gebiedsregisseur gegeven tot de gebiedsverkenning Broekheurne en het tot stand komen van de gebiedsagenda. Met hierin opgenomen de wijze waarop aan de energie opdracht wordt voldaan;
12. De provincie Overijssel was sinds de start van het gebiedsproces Broekheurne nauw betrokken bij het proces en heeft dit zelfs publiekelijk geprezen als een voorbeeld hoe burgerparticipatie vormgegeven kan/moet worden;

Gelet op de optelsom van de punten 1 t/m 12 ervaar ik het handelen van de Provincie Overijssel de afgelopen maanden als onbehoorlijk bestuur van de ene overheidsinstantie (u) tegenover de andere (gemeente Enschede) door *nadat* de gebiedsagenda Broekheurne door de gemeenteraad Enschede is vastgesteld, uw veto uit te spreken over een belangrijk onderdeel van deze agenda.

En dit zonder dat u tijdens het langdurige en intensieve proces - waaraan u zelf heeft deelgenomen - een voorbehoud heeft gemaakt. Als individuele burger ervaar ik dit als het veranderen van de spelregels na afloop van het spel en bestuurlijke discontinuïteit vanuit het provinciebestuur. Dit schaadt voor mij het vertrouwen in de politiek. Daar bovenop voelt dit als klemgezet tussen twee overheidsinstanties. In dit opzicht was Kafka een optimist.

Hoogachtend,

Postadres:
Gemeente Almelo
Postbus 5100
7600 GC Almelo

Bezoekadres:
Haven Zuidzijde 30
7607 EW Almelo

telefoon: **(0546) 54 11 11**
e-mail: **gemeente@almelo.nl**
internet: **www.almelo.nl**

Gedeputeerde Staten van Overijssel
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Uw brief	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Datum
		UIT - 112301	21 november 2023
Bijlage(n)	Doorkiesnummer	Behandeld door	Zaaknummer
	0546-54 11 11	[REDACTED]	
Onderwerp			
Zienswijze Voorgenomen provinciaal beleid Zonne-energie			

Geacht college,

Op 6 september 2023 heeft u besloten tot een wijziging van het ruimtelijk beleid voor zonne-energie. In haar vergadering van 12 oktober heeft Provinciale Staten ingestemd met het voorgenomen beleid zonne-energie en het voorbereidingsbesluit zonneparken vastgesteld. Het voorgenomen beleid zonne-energie ligt tot en met 22 november ter inzage. Er is de mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen. Hierbij maken wij gebruik van deze mogelijkheid en dienen de volgende zienswijzen in.

U heeft ervoor gekozen om Provinciale Staten de vaststelling van een voorbereidingsbesluit voor te leggen, omdat u wilt voorkomen "dat nieuwe omgevingsvergunningen voor installaties voor het opwekken van zonne-energie in de Groene omgeving worden afgegeven". Een voorbereidingsbesluit wordt over het algemeen genomen om te voorkomen dat voor ruimtelijke initiatieven, die niet langer als gewenst worden gezien, nog snel een vergunning wordt aangevraagd.

Ambities Almelo

Wij hebben reeds in 2020 onze ambities en zoekgebieden in de duurzame energieladder vastgesteld (RAAD - 5906). Daarnaast is ook de Regionale Energiestrategie (RES) door onze raad vastgesteld in 2021 (RAAD - 6671) inclusief onze reële bijdrage van 157GWh. Uitgangspunt hierbij is altijd geweest dat iedere gemeente haar eigen verantwoordelijkheid heeft en moet nemen binnen deze regionale opgave. Wij zijn voortvarend met ons bod aan de slag gegaan. Daarvoor heeft u ons per brief van 20 december 2022 gecomplimenteerd.

Alle grootschalige opwek zon op veld is gerealiseerd, in uitvoering of is vergund. Wij werken samen met gemeente Tubbergen, gemeente Twenterand en u, aan de verkenning naar de mogelijkheden voor windenergie in clustergebied Almelo Noord. In dit gebied willen we onze bijdrage van 157 GWh voltooien. We hebben immers al flink wat zon op veld en dak gerealiseerd en gepland. Het resterende deel gaan we met windenergie realiseren conform ons bod. Onze gemeenteraad heeft altijd aangegeven dat we op ons grondgebied niet meer gaan leveren dan we hebben afgesproken.

40-60 mix

Als een van de aanleidingen van het herijken van het zonnebeleid geeft u aan dat de energiemix 40% zon en 60% wind een harde afspraak is. U gaat hierbij echter voorbij aan het feit dat de

verdeling van 60% wind – 40% zon binnen de RES Twente als een **streven** is benoemd in het koersdocument RES 1.0. en dat het niet als harde afspraak is vastgesteld.

De provincie is een van de partners van de RES en heeft zich als samenwerkingspartner verbonden aan dit Koersdocument. Wij zijn van mening dat u door het vaststellen van het voorbereidingsbesluit en het voorgenomen ruimtelijk beleid aanleg zonne-energie uw verantwoordelijkheid als gelijkwaardige samenwerkingspartner binnen de RES en de daar gemaakte afspraken te makkelijk naast u neer legt.

Daarnaast is de gewenste opwek middels windenergie nog (lang) niet gehaald. Het lijkt niet verstandig om op voorhand opwek middels grootschalig zon op veld bij andere gemeenten onmogelijk te maken en hierdoor mogelijk niet meer kunnen voldoen aan hun bijdrage aan het RES-bod.

Uw voorgenomen beleid mag niet betekenen dat er in clustergebied Almelo Noord meer windturbines op Almeloos grondgebied worden gerealiseerd dan onze eigen bijdrage zoals hierboven genoemd. Dit gebied is door ons in de Omgevingsvisie, Ruimtelijke programmatische visie en uitvoeringsagenda Stadsontwikkeling reeds aangewezen als ontwikkelgebied voor integrale gebiedsontwikkeling voor woningbouw, duurzame energieopwekking, landschapontwikkeling en recreatie. Uitleglocaties voor woningbouw in dit gebied zijn noodzakelijk want enkel met inbreiding binnen de bebouwde kom kunnen wij niet voldoen aan de gewenste woningbouw.

Tenslotte vinden wij dat onze inwoners niet onevenredig mogen worden belast met uw voorgenomen beleid.

De gemeente is graag bereid om haar zienswijze mondeling toe te lichten.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Almelo,
de secretaris

de burgemeester,

Gedeputeerde Staten van Overijssel
T.a.v. secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Uw brief van	Behandeld door	[REDACTED]	Hasselt, 21 november 2023
Uw kenmerk	Bijlage(n)		
Ons kenmerk 35176	Onderwerp	Zienswijze zon op land provincie Overijssel	

Geachte Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Op 11 oktober hebben de Provinciale Staten van Overijssel ingestemd met uw voorstel tot het voorbereiden van een wijziging van de Omgevingsverordening over het beperken van het realiseren van zonneparken in Overijssel. Door het nemen van dit voorbereidingsbesluit zijn wij als gemeente verplicht om aanvragen voor zonneparken op landbouw- en natuurgronden aan te houden. Binnen een half jaar moeten Provinciale Staten besluiten over het wijzigen van de Omgevingsverordening. Als gemeente dienen we wij bij deze een zienswijze in op dit voorgenomen besluit.

Impact op RES bod Zwartewaterland

Uw besluit om geen zon meer op landbouwgrond toe te staan heeft een grote impact op de mogelijkheden van onze gemeente om ons aandeel in het RES bod te behalen. In ons bod hebben wij 22 GWh zon op land opgenomen. Daarvan is op dit moment 0,4 GWh gerealiseerd. En op basis van al verstrekte en aangevraagde vergunningen denken wij tussen de 5,8 en 12,2 GWh te kunnen realiseren.

Gevolg van uw uitwerking van de motie Grip op Wind is dat we waarschijnlijk nog maar één zoekgebied voor wind hebben. En onze verwachting is dat we niet heel veel zon op dak extra kunnen realiseren ten opzichte van ons RES bod. Dat betekent dat wij 10 GWh te kort komen.

We zien mogelijkheden om dit gat kleiner te maken. Maar daarvoor hebben we wel duidelijkheid nodig over wat er wel en wat er niet mogelijk is onder het nieuwe beleid. Daarom hebben we de volgende vragen aan de provincie:

- Gaat de provincie zich conformeren aan de in de kamerbrief van De Jong genoemde uitzonderingsgronden?
- Wanneer is landbouwgrond in transitie?
- Wat wordt er verstaan onder hoofdinfrastructuur?

Drie uitzonderingsgronden kamerbrief De Jonge

Op 26 oktober heeft demissionair Minister De Jonge een brief naar de 2e kamer gestuurd met daarin een toelichting op de aangescherpte voorkeursvolgorde zon (kenmerk 2023-0000629635). In deze brief noemt hij het gebruik van landbouw -en natuurgronden voor zonnepanelen in principe ongewenst. Hij noemt in de brief wel een paar situaties waarin het mogelijk is om hierop een uitzondering te maken namelijk:

A. Agri-PV: combinatie van een substantiële agrarische functie met een zonnepark;

- B. landbouwgronden die op basis van bestuurlijk bindende afspraken in transitie zijn, waarbij het zonnepark financieel bijdraagt aan het mogelijk maken van de gebiedsgerichte opgaven voor een maximale periode (30 jaar);
- C. als de aanleg van zonneparken op gronden betekenisvol bijdraagt aan de vermindering van de netcongestie of zorgt voor vergroting van een efficiënter netwerkgebruik (netneutraal).

Ten tijde van het opstellen van het beleid van de provincie kon u niet op de hoogte zijn van deze door de rijksoverheid genoemde uitzonderingen. Is de provincie voornemens om deze uitzonderingen ook toe te staan in Overijssel?

Landbouwgrond in transitie

En als we het hebben over landbouwgrond in transitie, wanneer is daar sprake van? Als voorbeeld in onze gemeente willen we daarbij aanhalen de gronden nabij het industrieterrein Kranerweerd in Zwartsluis en in de Mastenbroekerpolder nabij de Koekoekspolder.

In het eerste geval zijn het gronden die ingeklemd liggen tussen twee natura 2000 gebieden en vlak bij de industrie. De verwachting is dat deze gronden binnen nu en 10 jaar ingezet gaan worden voor natuurcompensatie of uitbreiding van het industrieterrein. Daarnaast hebben we hier ook te maken met een uitbreiding van het HSMS station van Tennet/Enexis en bodemdalingsproblematiek. De ontwikkelingen nodigen uit te werken aan een energielandschap waarbij rekening wordt gehouden met landschappelijke inpassing en waar aandacht is voor ecologie.

In het geval van de gronden nabij de Koekoekspolder is er sprake van bodemdalingsproblematiek. We zijn in een traject met u als provincie en met de gemeente Kampen om te komen tot een toekomstvisie voor dat gebied. Landbouw in de huidige vorm is naar alle waarschijnlijkheid over 30 jaar daar niet meer mogelijk. En er ligt een opgave voor het vernatten van dat gebied. De energietransitie zou daarbij een mogelijke bron van inkomsten zijn voor de huidige agrariërs in dat gebied.

Initiatieven langs hoofdinfrastructuur

Er wordt gesproken over uitzonderingen voor zon op land langs hoofdinfrastructuur. Daarbij wordt gesproken over snelwegbermen, langs spoorlijnen, op baggerdepots, sluizen en defensie terreinen. Onze vraag is of dit een limitatieve opsomming is. Want mogen wij provinciale wegen of hoogspanningsleidingen ook beschouwen als hoofdinfrastructuur?

Relatie

Tenslotte willen we nog wat kwijt over de onderlinge relatie. In de brief aan PS gaat u in op de noodzaak om dit voorgenomen besluit geheim te houden. U geeft aan dat de nieuwe provinciale bestuursstijl "open en uitlegbaar" is. En dat u in "openheid en samen met partners [uw] beleid wil vormen en uitwerken". Maar dat het noodzakelijk was om dit besluit geheim te houden om te voorkomen dat er nog vele vierkante kilometers zon op land aangevraagd zouden worden. In onze optiek zitten er tussen volledige openbaarheid en absolute geheimhouding meerdere gradaties.

Een constructieve samenwerking en afstemming in een vroege fase zijn helpend bij het realiseren van de doelstellingen. Graag gaan wij met u in gesprek hoe we in gezamenlijkheid en met het oog op een integrale afweging een toekomstbestendige energievoorziening kunnen realiseren. Daarbij is onze overtuiging dat we elkaar nodig hebben en elkaar moeten betrekken bij zowel de lokale, regionale als provinciale plannen. In RES verband is afgesproken dat u als provincie het initiatief neemt voor het inplannen van de één op één gesprekken.

Gedeputeerde Staten van Overijssel (afschrift Provinciale Staten)
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Datum 17 oktober 2023

Onderwerp Zienswijze voorgenomen ruimtelijk beleid zonnevelden

Geachte leden van Gedeputeerde Staten,

Op 11 oktober heeft uw Staten Statenvoorstel nr. PS23-000819 aangenomen dat per direct een verbod vestigt op de realisatie van zonnevelden op landbouwgrond. Wij maken ons zorgen over de grote impact van deze voorgenomen beleidswijziging op de (voortgang van de) energietransitie in Overijssel. Doormiddel van deze zienswijze delen wij onze bevindingen, suggesties en opmerkingen met u. Wij sluiten onze zienswijze af met een doorkijk hoe wij invulling zouden willen geven aan het overgangsrecht en het definitieve beleid en roepen Gedeputeerde Staten dan ook op deze zienswijze te betrekken bij de nadere uitwerking van het Statenbesluit.

Algemeen

Als Natuur en Milieu Overijssel hebben wij ons altijd sterk gemaakt voor een goede ruimtelijke regie op grootschalige opwek van energie. In dat kader hebben wij eerder onze “Wegwijzer Energie in het Overijsselse Landschap” met u gedeeld¹. Hierin beschrijven wij een aantal kwalitatieve uitgangspunten bij de keuze of en de manier waarop zon op veld volgens ons toegepast dient te worden. Het voorgenomen beleid stelt echter niet kwaliteit centraal maar gaat uit van een generiek verbod op grote zonnevelden in de gehele provincie Overijssel. Wij zien grote bezwaren bij deze beleidskeuze en maken ons zorgen over de impact op de haalbaarheid van klimaatdoelen in Overijssel. Tevens stellen wij vraagtekens bij de inhoudelijke onderbouwing van dit besluit.

Op basis van inhoudelijke argumenten is het zetten van een (tijdelijke) rem op de ontwikkeling van grootschalige zonnevelden op zich een te verdedigen stap. Het overal toestaan van zonnevelden zorgt op termijn voor knelpunten in het netwerk en leidt niet persé tot zorgvuldig ruimtegebruik. De tot nu toe

---

¹ <https://www.natuurenmilieuoverijssel.nl/nieuws/groene-res/>

gehanteerde zonneladder is niet altijd even effectief gebleken om zonneparken op de meest optimale locatie te laten landen en/of om zon op dak te bevorderen. Ook loopt de realisatie van windprojecten erg achter ten opzichte van de zonprojecten waardoor een gezonde energiemix steeds verder uit beeld raakt.

Echter, er zijn een aantal belangrijke bezwaren tegen het generiek verbieden van zonnevelden. Deze zetten wij in deze zienswijze verder uiteen.

Lange termijn doelstellingen in gevaar

Wij zien een groot gat ontstaan tussen de ambities van (sommige) gemeenten, Rijk en Europa enerzijds (de CO₂-uitstoot met 55 procent te verminderen in 2030) en het beleid van de provincie anderzijds. Als argumentatie voor dit beleid wordt gerefereerd aan de doelstellingen van de RES en de voortgang ten opzichte van de RES afspraken. Echter, de RES 1.0 dekt bij lange na niet alle huidige CO₂ doelstellingen af, maar vormt (slechts) de invulling van 35TWh duurzame opwek van elektriciteit voor 2030 uit het klimaatakkoord. De afspraken in de RES 1.0 zijn dan ook nooit bedoeld als maximerend maar hebben altijd het karakter gehad van een minimale doelstelling richting 2030 voor de energie opwek op land. Dat de doelstellingen nu door de provincie geïnterpreteerd wordt als plafond, schaadt de bewegingsruimte van gemeenten (en anderen) om te versnellen en om nu al door te werken aan de gestelde doelen van na 2030. Het voorgenomen beleid in de huidige vorm vormt daarmee een duidelijke rem op de energietransitie in Overijssel en de doelstelling om uiteindelijk naar een CO₂ neutrale samenleving (EU 2050) te streven raakt hiermee verder uit beeld. Graag ontvangen wij een reactie op dit punt. Met welke technieken gaan we de doelstellingen 2030 (55% CO₂ vermindering 2030) en 2050 (CO₂ neutraal) halen en hoe verhoudt zich dit tot het voorgenomen beleid? De gebruikte getallen in de onderbouwing van het besluit roepen bij ons vragen op. Er lijken wat fouten te zitten in de gebruikte getallen voor zon op veld en zon op dak, en getallen zijn sterk afhankelijk van welke projecten wel of niet onder dit beleid vallen. Daarmee lijken de getallen vanuit ons perspectief optimistisch ingeschat. Wij vragen u graag dit te controleren en te verduidelijken. Voor individuele gemeenten kan dit besluit dan ook vergaande gevolgen hebben ten aanzien van de eigen energiemix en doelen.

Zorgen over het netwerk

Als onderbouwing van het besluit wordt genoemd dat dit beleid nodig is voor een stabiel elektriciteitsnetwerk. Wij delen deze conclusie ten dele. Er zijn namelijk ook plekken waar zonnevelden netwerk-technisch goed passen. Bijvoorbeeld in combinatie met wind en/of dichtbij een locatie met een grotere elektriciteitsvraag. Wij vragen ons af hoe de provincie de invoeding van bijvoorbeeld energiehubbs (dag/nacht/zomer/winter) op lange termijn ziet zonder zonnevelden. Daarnaast zijn er zonnevelden waar de aansluiting al geregeld is of waar deze al in investeringsplannen voor het netwerk meegenomen zijn. Ook deze projecten worden nu geraakt met dit generieke besluit. Wat ons betreft was een meer kwalitatief gerichte rem op zonnevelden gekoppeld aan het realiseren van veel meer wind op land een logischere beleidskeuze geweest.

Doelstellingen lokaal eigendom in gevaar

In de onderbouwing voor dit besluit gaat het vaak over het RES-bod en de afspraak om te streven naar een verhouding van 60% wind en 40% zon. Een afspraak die wij overigens zeer ondersteunen. Er zijn echter meer afspraken die centraal staan bij de RES waar het voorgenomen beleid invloed op heeft. Een belangrijke afspraak vormt de realisatie van minimaal 50% lokaal eigendom. Het Statenvoorstel

gaat niet in op wat het effect van voorgenomen beleid is op de realisatie van minimaal 50% lokaal eigendom. Vanuit onze ervaring en betrokkenheid bij de lokale energie-initiatieven verwachten wij dat met het voorgenomen beleid in deze vorm juist lokaal eigendom zwaar onder druk komt te staan. Veel projecten die al gerealiseerd zijn stammen van voor de beleidskaders waarin het streven naar lokaal eigendom opgenomen is. Tot nu toe vergunde projecten zijn dan ook vaak grote commerciële projecten met geen of weinig lokaal eigendom. Juist projecten met veel aandacht voor lokaal eigendom, omgevingsparticipatie en aandacht voor ruimtelijke kwaliteit hebben meer tijd geveerd en lijken nu de dupe te worden van hun eigen zorgvuldige proces. Wij zien op dit moment tientallen projecten van coöperaties in gevaar komen. Dit zijn stuk voor stuk projecten met draagvlak, veel aandacht voor de omgeving die een grote bijdrage leveren aan de doelstelling met betrekking tot lokaal eigendom. Het kan niet zo zijn dat deze jarenlange inzet voor kwalitatief goede zon-op-land projecten voor niks bleek.

Dit voorgenomen beleid doet ook veel met het draagvlak bij lokale energie initiatieven. Mensen hebben in veel gevallen lef getoond en veel (vrijwilligers)tijd, energie en (maatschappelijk) geld gestoken in een goed lokaal proces om op een sociale manier invulling te geven aan (gemeentelijke) energiedoelstellingen. Dit voorgenomen beleid valt deze mensen rauw op het dak. Dit zijn dezelfde mensen die ook gevraagd worden (mede)invulling te geven aan de doelstellingen als het gaat om wind. In hoeverre voelen deze mensen zich gesteund door de overheid en hoe kan men vertrouwen dat bij een volgende project niet weer iets dergelijks gebeurt?

Relatie andere opgaves

Het landelijk gebied kent vele opgaves en is in transitie. Veel van deze transities missen kostendragers. Juist zonnevelden kunnen soms een aanjager zijn voor ontwikkelingen. Extensivering, omschakelen naar biologische landbouw, het duurzaam beheren van een landgoed of de realisatie van een sterk landschappelijk raamwerk. Opgaves waarvan goed denkbaar is dat een zonneveld (in welke vorm dan ook) een goede bijdrage kan leveren aan én de businesscase van de grondeigenaar/initiatiefnemer én middels goed ontwerp aan de inhoudelijke opgave. Juist hierom zouden wij de beperking voor zonnevelden graag op een ander schaalniveau geregeld willen zien en/of moet er wat ons betreft ruimte blijven voor maatwerk.

Zorgen over de samenwerking

De manier waarop besluiten worden genomen en wat dit doet met de onderlinge samenwerking in Overijssel baart ons zorgen. Er worden namelijk wél samen afspraken gemaakt over doelstellingen, maar de uitvoering van deze afspraken wordt steeds minder samen ter hand genomen. Wij vinden dit voorgenomen beleid hier een kenmerkend voorbeeld van. Volgens ons delen alle overheden en maatschappelijke partners de wens voor zorgvuldig ruimtegebruik, een stabiel en betrouwbaar netwerk en is er commitment op de doelen. In beide RES-regio's is afgelopen jaren hard gewerkt om te komen tot gezamenlijke ambities. Echter, als er steeds nieuwe spelregels worden opgelegd die ingrijpen op lokale gebiedsprocessen wordt het steeds ingewikkelder om afspraken na te kunnen komen en draagvlak te behouden. Zowel tussen overheden en andere partijen die aan de energietransitie werken onderling, als richting de inwoner.

Volgens ons is de RES niet slechts de plek waar je samen doelstellingen bepaald, maar ook de plek waar het pad naar realisatie(strategie) wordt bepaald. Veel gemeenten hebben bijvoorbeeld al zeer

restrictief beleid voor zon op veld projecten en/of hanteren zeer sterke (kwaliteits)eisen ten behoeve van ruimtelijke kwaliteit, netwerk en lokaal eigendom. Gemeenten die dit nog niet hebben hadden hierbij geholpen kunnen worden om zo lokaal, regionaal én provinciaal tot een goede mix te komen.

Hoe nu verder?

Natuur en Milieu Overijssel vindt het belangrijk dat in het overgangsbeleid aandacht wordt besteed aan bovenstaande punten. Projecten die al over een aansluiting beschikken zouden wat ons betreft alsnog doorgang moeten vinden. Hetzelfde geldt voor projecten die een bijdrage leveren aan de doelstellingen rondom lokaal eigendom. Onze oproep is dan ook om dit snel te inventariseren en deze projecten op een lijst te plaatsen waardoor ze een beperkte periode de tijd krijgen om alsnog een vergunningsaanvraag te doen onder het "oude beleidskader". Dit is eerder gedaan door gemeenten in Overijssel en is een werkbaar en juridisch houdbaar model.

Voor het nieuwe beleidskader willen wij de mogelijkheden voor de combinatie wind/zon expliciet benadrukken. Dit zou wat ons betreft altijd mogelijk moeten blijven. Ook pleiten wij voor een uitzonderingsclausule voor projecten die meer doelen dienen dan alleen het opwekken van energie. Wij hebben in deze zienswijze een aantal voorbeelden hiervan genoemd. Daarnaast roepen wij u op goed na te denken over de opgave na 2030, waar zon op land waarschijnlijk wel maar in mindere mate nodig zal zijn, om op basis daarvan tot beleid te komen dat meer kwalitatief van aard is.

Afsluiting

Wij hopen met deze zienswijze een constructieve bijdrage te leveren aan het voorgenomen ruimtelijk beleid zonnevelden. Indien u naar aanleiding van onze reactie nog vragen hebt kunt u contact opnemen met [REDACTED] ([REDACTED]). Graag ontvangen wij een ontvangstbevestiging van onze zienswijze.

Hoogachtend,

Andrea Kuiper-Vos

Directeur

TPSolar Nederland B.V.
Melbournestraat 9, unit 7
1175 RM Lijnden

E: info@tpsolar.nl
T: 023 741 01 44
KvK: 62608894
www.tpsolar.nl

Aan: Gedeputeerde Staten van Overijssel
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Lijnden, dinsdag 21 november 2023

Betreft: Zienswijze Voorgenomen provinciaal ruimtelijk beleid zonne-energie

Geachte leden van Provinciale Staten van Overijssel, Geacht College,

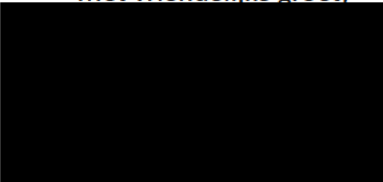
Met verwondering hebben wij kennis genomen van uw onverwachts voorgenomen provinciaal ruimtelijk beleid zonne-energie. Graag maakt TPSolar gebruik van de mogelijkheid een zienswijze in te dienen. Wij ondervinden als gevolg van dit besluit – wat wij beschouwen als onbehoorlijk bestuur – financiële schade en verzoeken u daarom om:

1. De tegenstrijdigheid tussen uw voorbereidingsbesluit en het Rijksbesluit weg te nemen door de aanvullende eisen vanuit het Rijk¹ voor de ontwikkeling van zonneparken aan te houden en de uitzonderingspositie voor gevorderde participatietrajecten in het definitieve beleid op te nemen.
2. Voor de Gebiedsagenda Broekheurne buiten het beleidsproces om per direct een dergelijke uitzonderingsstatus vast te stellen. En daarmee de onbelemmerde realisatie van Zonnepark Broekheurne juridisch, planologisch en financieel mogelijk te maken met inbegrip van het in behandeling (laten) nemen van de aanvragen voor omgevingsvergunningen van essentiële onderdelen van de agenda.

De nadere onderbouwing van onze verzoeken is opgenomen in de bijlage bij deze brief. Graag blijven wij op de hoogte over de verdere behandeling van deze zienswijze.

Uiteraard zijn wij beschikbaar om onze reactie nader toe te lichten.

Namens TPSolar Nederland B.V.,
Met vriendelijke groet,

Erik Wieffer
Directeur

---

¹ Kamerbrief H.M. de Jonge, "Aangescherpte voorkeursvolgorde zon", 26 oktober 2023.

TOELICHTING

Geachte leden van Provinciale Staten van Overijssel, Geacht College,

Inleiding

TPSolar is een Nederlands familiebedrijf dat grondgebonden zonneparken ontwikkelt, financiert, bouwt en beheert. Dit doen wij op een ecologische en maatschappelijk verantwoorde manier en wij zetten multifunctioneel ruimtegebruik daarbij centraal. Voorop staat een goede samenwerking met landeigenaren, agrariërs, bewoners, gemeenten, provincies en energiecoöperaties.

In de gemeente Enschede werken wij sinds 2018 aan zonnepark-initiatief Broekheurne. Deze ontwikkeling begon bij een aantal agrariërs die om diverse redenen een deel van hun gronden wilden inzetten voor de ontwikkeling van een zonnepark. Uiteindelijk zijn wij bij het project gaan samenwerken met energiecoöperatie Enschede Energie om invulling te geven aan het landelijk streven naar 50% lokaal eigendom. Het project is bekend bij de gemeente, bij de provincie Overijssel en bij netbeheerder Enexis.

Na de vaststelling van gemeentelijk beleid (Energievisie Enschede, december 2021) was dit zonnepark-initiatief de directe aanleiding voor het starten van de gebiedsgerichte aanpak in de Broekheurne. Met het gebiedsproces werd er zo, naast de opwek van duurzame energie, in het gebied ook gekeken naar de thema's landbouw, natuur, wonen, landschap, water, landgoederen en recreatie. Na een uitgebreid participatieproces dat bijna twee jaar heeft geduurd, leidde dit tot de Gebiedsagenda Broekheurne. In juni 2023 heeft de gemeenteraad van Enschede deze gebiedsagenda vastgesteld.

Met het voorbereidingsbesluit van 12 oktober 2023 heeft de provincie de uitvoering van de gebiedsagenda voor onbepaalde tijd grotendeels 'on hold' gezet. Het provinciale besluit is daarmee strenger dan de aanvullende eisen die het demissionaire kabinet in een brief aan de Tweede Kamer op 26 oktober 2023 heeft gesteld voor de verdere ontwikkeling van zonneparken. In deze brief wordt namelijk een afgerond participatieproces genoemd als uitzonderingsgrond voor de toepassing van de aangescherpte voorkeursvolgorde zon op land.

Verzoek

TPSolar verzoekt de provincie Overijssel om:

1. De tegenstrijdigheid tussen het voorbereidingsbesluit en het Rijksbesluit weg te nemen door de aanvullende eisen vanuit het Rijk voor de ontwikkeling van zonneparken aan te houden en de uitzonderingspositie voor vergevorderde participatietrajecten in het definitieve beleid op te nemen.
2. Om alles in het werk te stellen om voor de Gebiedsagenda Broekheurne buiten het beleidsproces om per direct een dergelijke uitzonderingsstatus vast te stellen. En daarmee nadrukkelijk de onbelemmerde ontwikkeling en realisatie van Zonnepark Broekheurne juridisch, planologisch en financieel mogelijk te maken in lijn met de intenties zoals die voortdurend in het inmiddels afgeronde traject met Gemeente Enschede en provincie Overijssel zijn gedeeld.

OVERWEGINGEN

1. Gebiedsagenda Broekheurne

Het participatietraject achter de gebiedsagenda voor de Broekheurne werd gevoerd in opdracht van Buurtkring Broekheurne, Stawel en Gemeente Enschede. Provincie Overijssel was partner in dit proces en nauw betrokken. Zo is door de onafhankelijk gebiedsregisseur in goed overleg geanticipeerd op het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG) welke momenteel nog in voorbereiding is.

Het proces heeft geresulteerd in de Gebiedsagenda Broekheurne en is door de gemeenteraad van Enschede vastgesteld in juni 2023. Eén van de onderdelen hierin is de ontwikkeling van een zonnepark welke past binnen de gemeentelijke opgave om 88 TJ op te wekken met zon op land in 2030.² Binnen het ontwerp van het zonnveld is er naast duurzame energie ook ruimte voor de historische context, landschappelijke- en natuurwaarde, toerisme en recreatie, maar ook zeker maatschappelijke verbinding en leefbaarheid. De uitvoering en de afronding van het participatieproces vormt daarmee in deze fase een noodzakelijk en onlosmakelijk onderdeel van het traject voor de aanvraag omgevingsvergunning voor de aanleg van het Zonnepark Broekheurne.

2. Voorbereidingsbesluit provincie Overijssel

Op 13 oktober 2023 hebben PS het Voorbereidingsbesluit Zonneparken genomen, waarmee de tredes 2 en 3 van de provinciale zonneladder worden uitgesloten (2 -PV combineren met gebiedsopgaven in stadsranden en 3 -PV grootschalig op landbouwgrond en natuur). Dit geldt voor alle omgevingsvergunningaanvragen na 12 oktober. Dit besluit van de provincie zet een streep door de vervolgfase van de uitvoering van de Gebiedsagenda Broekheurne. Niet alleen voor de verdere ontwikkeling van het zonnepark en de bijdrage die deze zal leveren aan de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen, maar ook voor de realisatie van de andere thema's van het gebiedsproces staan hierdoor onder druk. Dit is onwenselijk, juist omdat er jarenlang aan het gebiedsproces gewerkt is en er de afgelopen periode veel aandacht is geweest voor het betrekken van de inwoners van de Broekheurne.

3. Regionale afspraken en ambities

De provincie heeft, als partner van de RES, zich gecommitteerd aan de klimaatdoelstellingen. Met de beoogde wijzigingen devalueert zij de urgentie van de doelstellingen en verliest zij op deze manier de totale energieopgave uit het oog. Het RES-proces is ingestoken om overheden, burgers, bedrijven en maatschappelijke partijen gezamenlijk en als gelijkwaardige partners zoeklocaties voor duurzame energie in Nederland te identificeren. Het onverwachte besluit van de provincie doet geen recht aan dat proces en heeft de gemeenten overvallen. Gemeenten en andere betrokken RES-partijen geven aan dat zonder de inzet van agrarische gronden de energiedoelstellingen binnen de regio niet behaald kunnen worden. De energietransitie is een hele grote opgave en om deze te laten slagen is het van belang dat alle partijen blijven samenwerken.

4. Rijksbeleid

Eind oktober is een brief van demissionair ministers De Jonge en Jetten aangeboden aan de Tweede Kamer met daarin afspraken die met provincies, gemeenten, waterschappen en netbeheerders zijn gemaakt over een aangescherpte voorkeursvolgorde zon. Het provinciale voorbereidingsbesluit komt

---

² [Energievisie Enschede](#).

deels overeen met dit landelijke kader, maar wel met een belangrijke uitzondering ten aanzien van de reikwijdte. De provincie legt de knip over wel of geen doorgang bij een aanvraag omgevingsvergunning voorafgaand aan 12 oktober 2023. Het Rijk en de koepels (waar de provincie Overijssel deel van uit maakt) hanteren een uitzondering waarbij participatietrajecten die in een vergevorderd stadium zijn terwijl ze niet (helemaal) conform de aangescherpte voorkeursvolgorde voldoen, doorgang kunnen vinden. Andere relevante uitzonderingsgronden, zoals landbouwgronden die op basis van bestuurlijk bindende afspraken in transitie zijn of gronden die minder geschikt worden voor een landbouwfunctie worden door het Rijk ook genoemd, maar niet in het voornemen van de provincie.

5. Huisvuilgronden

Het zonnepark in de Broekheurne is niet ‘zomaar’ een zonnepark op landbouwgrond. Het zonnepark ligt vrijwel geheel op percelen waar in het verleden huisvuil is gestort. De verontreiniging van deze ‘huisvuilgronden’ is aangemerkt als ernstig, maar niet- spoedeisend. De gronden worden gebruikt als percelen om gras op te kweken, maar het is verboden om bijvoorbeeld een nieuwe moestuin aan te leggen.³ De combinatie van een zonnepark op deze gronden is een mooie win-win situatie, waarbij het gebied kan worden getransformeerd. Dit past ook binnen het beleid van de gemeente Enschede. Zij wees het gebied in 2021 al aan als gebied met een ‘basiskwaliteit’ met de strategie ‘transformeren’. Binnen gebieden met een basiskwaliteit is de oude landschappelijke identiteit niet leidend bij de vormgeving van nieuwe ontwikkelingen. Gebieden met een basiskwaliteit lenen zich voor transformatie. Er kan gewerkt worden aan een nieuw landschap waarin naast grootschalige zonnevelden ruimte is voor nieuwe natuur. Transformaties voorzien in een gebiedsontwikkeling en gaan gepaard met een ontwerpogave.⁴ Aan laatstgenoemde is sinds 2021 door verschillende partijen hard aan gewerkt.

6. Multifunctioneel ruimtegebruik

Een zonnepark kan een ruimtebeslag met zich mee brengen en dit kan effecten hebben op het landschap in Overijssel. Echter is dit afhankelijk van de locatie en de omvang van het zonnepark. In uw beleid wordt er gesproken van grondgebonden zonneparken groter dan 2 hectare. Op deze manier worden zonneparken van 5 hectare, 10 hectare, 20 hectare of 100 hectare als hetzelfde benaderd. Het is van belang dat we maatwerk toepassen in de ontwikkeling van zonneparken, dat er wordt gekeken naar de schaal van het landschap rondom de locatie en de meerwaarde van het zonnepark voor de omgeving. Het ontwikkelen van een zonnepark op land gaat niet over één nacht ijs. Er worden goede afspraken gemaakt met omwonenden, de betrokken overheden, energiecoöperaties en de grondeigenaar. Bij het zonnepark in de Broekheurne worden er verschillende opgaven met elkaar gecombineerd (multifunctioneel ruimtegebruik) en is er samen met de energiecoöperatie een plan ontwikkeld om de inwoners te laten profiteren. Deze uitkomst van de gebiedsagenda is uniek vergeleken de rest van Nederland.

7. Positie TPSolar

TPSolar realiseert maatschappelijk en ecologisch verantwoorde zonneparken en wij vinden het belangrijk om met deze projecten bij te dragen aan de omgeving en serieus om te gaan met participatie. Wij doen dit gedegen en hebben oog voor alle belanghebbenden in dit proces. Daarnaast dragen wij

---

³ Raamsaneringsplan ‘Huisvuilgronden’ Buurserveen-Usselerveen in de gemeente Enschede en Haaksbergen, Tebodin, kenmerk 3315001 B, d.d. 17 juni 2015.

⁴ [Beleidsregels zonne-energie](#).

met onze projecten positief bij aan de Overijsselse economie en werkgelegenheid. TPSolar heeft in goede samenwerking en met vertrouwen in de inzet en intenties van de betrokken overheden geïnvesteerd in het project. Dit deden wij zowel door een bijdrage te leveren tijdens het gebiedsproces, als ook in de doorontwikkeling van het zonnepark-initiatief tot een omgevingsvergunning-aanvraag en realisatie. Deze doorontwikkeling vindt dus al een aantal jaren plaats, mede omdat de gemeente gestuurd heeft op onderlinge afstemming en samenwerking. Er bestaat ook al enige tijd een projectteam van verschillende belanghebbenden (waaronder een vertegenwoordiging van inwoners) onder leiding van diezelfde gemeente. Er zijn overeenkomsten met grondeigenaren en TPSolar heeft een aansluitovereenkomst met Enexis. Door de gevolgen van het recent gewijzigde provinciale beleid ondervindt TPSolar bij de ontwikkeling van Zonnepark Broekheurne ernstig nadeel.

Tot slot

Onze verzoeken in deze zienswijze zijn ingegeven vanuit dit perspectief, juist om maatwerk te kunnen blijven leveren, de gemeenschap en ecologie te blijven bedienen, en breed gedragen mogelijkheden te creëren en te benutten. Op die manier wensen wij het Zonnepark Broekheurne in uw provincie te blijven realiseren en uw ambities voor meer duurzame energie met lokale participatie en draagvlak waar te kunnen maken. Wij verzoeken u onze aanvullingen, nuances en voorstellen te overwegen in de definitieve vaststelling van uw provinciaal beleid zonne-energie.

Van: [REDACTED]
Verzonden: woensdag 22 november 2023 16:55

Aan: [REDACTED]

CC: [REDACTED]

Onderwerp: Pro forma zienswijze op voorgenomen beleid zonne-energie provincie Overijssel

Geacht College, geachte [REDACTED],

Wij hebben kennis genomen van uw voornemen om het beleid voor zonne-energie in Overijssel ingrijpend te veranderen. U geeft ons de kans om hierop een reactie te geven. In deze mail geven wij onze ambtelijke reflectie op het voorgenomen zonne-energie beleid van de provincie. Vanwege de korte reactie tijd is deze mail nog niet in het college behandeld. Mogelijk dat onze reactie nog aangevuld wordt. U mag deze mail als pro forma zienswijze beschouwen.

In onze reactie gaan wij in op:

1. De consequenties van het voorgenomen beleid op het RES bod 2.0 en de overgangsregeling voor lopende zonnepark projecten in Olst-Wijhe
2. De consequenties van het voorgenomen beleid op de opwek van hernieuwbare energie voor een energieneutraal Olst-Wijhe in 2050
3. Input voor het opnemen van uitzonderingsregelingen

•

1. RES bod 2.0 en overgangsregeling

•

Gisteren hadden wij ambtelijk contact met [REDACTED] over de invloed van het voorgenomen beleid op ons RES 2.0 bod en een eventuele overgangsregeling voor de reeds lopende zonnepark projecten in Olst-Wijhe die nog geen vergunning aangevraagd hebben.

Invloed van de motie op het RES 2.0 bod

Olst-Wijhe heeft in het kader van de RES 2.0 een bod uitgebracht om in 2030 64 GWh met zon op land en 10 GWh met zon op dak op te wekken. Van deze opgave zijn op dit moment circa 7 GWh zon op land gerealiseerd. Daarnaast zijn in Olst-Wijhe 5 zonnepark projecten in voorbereiding om dit RES-bod in te vullen, waarvan slechts één project voor 12 oktober al een vergunning heeft aangevraagd. Het gaat hierbij om een zonnepark met een opgesteld vermogen van circa 7 GWh. Omdat de overige vier lopende projecten zon op land zich eveneens op landbouwgronden bevinden en nog geen vergunning hebben aangevraagd, vallen theoretisch circa 50 GWh van het RES 2.0 bod af door het voorgenomen zon beleid. Deze ontbrekende 50 GWh kunnen tevens niet worden gecompenseerd door windenergie omdat de eerder vastgestelde ruimte voor windenergie in Olst-Wijhe niet meer aan het nieuwe provinciale en landelijke beleid kan voldoen.

Overgangsregeling

Als gemeente hebben wij een uitgebreid en zorgvuldig participatietraject van meerdere jaren doorlopen om uiteindelijk de zoekgebieden voor wind en zon in 2020 vast te stellen. Hierbij staat het vroegtijdig betrekken van de omgeving centraal door middel van uitgebreide participatie en gebiedsontwikkeling aan de voorkant. De keuze hiervoor is gemaakt in de geest van de nieuwe omgevingswet. De 4 projecten die nog geen vergunning hebben aangevraagd zijn allemaal voorbij de planfase en hebben in september 2022 een omgevingsovereenkomst behaald, nadat in 2021 een uitgebreid participatieproces is gestart. Deze projecten zijn in principe klaar om een vergunning aan te vragen, mits er overeenstemming komt over 51% lokaal eigendom met de energiecoöperatie. Hiervoor hebben de projecten reeds LEI-F subsidie ontvangen en zijn momenteel in onderhandeling met de energiecoöperaties, als laatste stap alvorens een vergunning aan te kunnen vragen.

Gezien de ver gevorderde status van de projecten en de hieraan verbonden geleverde (financiële) inspanningen door de omgeving, vertrouwen wij erop dat de vier lopende zonnepark projecten in Olst-Wijhe alsnog door kunnen gaan zodat wij ons RES-bod kunnen invullen. Desalniettemin vragen wij met deze ambtelijke reactie ook aandacht voor de effecten van het voorgenomen beleid op de mogelijkheden voor de productie van hernieuwbare energie in Olst-Wijhe in de periode ná 2030 (zie hieronder).

2. Effect op de opwek van hernieuwbare energie ná 2030 voor een energieneutraal Olst-Wijhe in 2050

- Olst-Wijhe heeft de ambitie om in 2050 volledig energieneutraal te zijn. Voor het invullen van deze ambitie zijn naar schatting 200 GWh per jaar nodig aan aanvullende duurzame elektriciteit ten opzichte van de huidige situatie. De berekeningen om deze doelstelling te kunnen bereiken zijn gebaseerd op een mix van 40 GWh zon op dak en 160 GWh verdeeld over zon op land en windenergie. Zoals reeds genoemd heeft de gemeente in 2020 zoekgebieden voor wind en zon vastgesteld. De basis hiervoor vormde een plan-MER procedure en een uitgebreid (beleids)participatietraject. Hieruit kwamen vijf zoekgebieden voor windenergie naar voren. Naast wind zijn er in Olst-Wijhe gebieden, 'landschapstypen', waarvoor is aangegeven wat er maximaal aan zon op land gerealiseerd kan worden, zonder dat de huidige functies, recreatie, wonen, natuur, landbouw, hierbij in het geding komen. Op basis van dit onderzoek ligt het maximale theoretische potentieel voor zon op land en windenergie bij totaal 370 GWh, waarvan maximaal 230 GWh windenergie (23 turbines met een tiphoogte van 240 meter) en 140 GWh zonne-energie op land (163 ha). Samen met 40 GWh zon op dak betekent dit een theoretische maximale opwek van 410 GWh wind- en zonne-energie per jaar, op basis van het landelijke en provinciale beleid van vóór juli 2023. Dit is ruim voldoende voor de benodigde 200 GWh in 2050.

Theoretisch potentieel voor zonne-energie verlaagd van 180 GWh naar 47 GWh per jaar
Uit het plan-MER blijkt dat er theoretisch 163 ha zon op veld mogelijk zijn zonder de huidige functies van het gebied ernstig aan te tasten. Deze 163 ha bevinden zich echter allemaal op landbouwgronden. Daarom vallen door het voorgenomen beleid van de provincie circa 145 ha uit het plan-MER af voor de realisatie van zonne-energie. Zonne-energie is dan alleen nog maar op daken toegestaan en op boerenerven tot max. 2 ha. Overhoeken hebben theoretisch potentieel maar leveren een onaantrekkelijke businesscase op vanwege de lage opbrengst in relatie tot de relatief hoge kosten in aanleg. De verwachte maximale capaciteit voor zon op dak ligt bij circa 40 GWh per jaar. Samen met het nog te realiseren zonnepark project dat wél een vergunning heeft aangevraagd voor 12 oktober, komt de potentie voor zonne-energie op circa 47 GWh per jaar uit. Indien ook de overige vier projecten door kunnen gaan, stijgt dit getal naar maximaal 100 GWh per jaar.

Theoretisch potentieel voor grootschalige windenergie verlaagd van 230 GWh naar 0 GWh per jaar

Uit het plan-MER blijkt dat er maximaal 230 GWh per jaar aan windenergie in de gemeente Olst-Wijhe opgewekt kunnen worden. Dit oorspronkelijke theoretische potentieel is echter in verband met het nieuwe landelijke en provinciale beleid niet meer mogelijk. Vanwege de nieuwe landelijke afstandsnormen van 2 keer tiphoogte en het beleid van de provincie dat er binnen het gemeentegebied van Olst-Wijhe geen clusters van minder dan 4 windturbines mogen worden geplaatst, daalt dit theoretische potentieel voor windenergie van 230 GWh naar verwachting naar 0 GWh per jaar.

100-150 GWh tekort voor behalen doelstelling in 2050

De mogelijkheden voor de opwek van duurzame energie uit wind en zonne-energie zijn door het voorgenomen beleid vrij beperkt in Olst-Wijhe. Warmtebronnen zijn eveneens niet voor de hand liggend, aangezien er een maximale boordiepte voorligt in verband met grondwaterbescherming. Daarmee zijn de mogelijkheden voor de aanleg van een warmtenet beperkt tot het eventueel gebruiken van restwarmte uit de RWZI en warmte uit oppervlaktewateren. Dit leidt tot de aanname dat het merendeel van de wijken in Olst-Wijhe all-electric gaat worden tot 2050. In verband met het gewijzigde beleid door provincie en

Rijk ten aanzien van zonne- en windenergie beperkt zich de opwek van duurzame energie tot circa 50-100 GWh per jaar. Dit betekent een tekort van circa 100-150 GWh om de gemeentelijke doelstelling 'energieneutraal in 2050' te behalen.

Geen combinatie zon op land met wind mogelijk in het kader van netcongestie

Tenslotte zien wij allemaal dat er problemen zijn of gaan ontstaan met netcongestie, waarbij één van de oplossingen is dat er een combinatie wordt gemaakt van zon-op-land en windenergie. Netbeheerders geven aan dat deze combinatie bijdraagt aan meer balans en minder kosten voor het netwerk. Het voorgenomen beleid van de provincie voor zonne- en ook voor windenergie betekent tevens geen combinatie met wind en zon-op-land binnen de gemeente Olst-Wijhe.

3. Input voor uitzonderingsregeling

- U heeft gevraagd om input voor mogelijke uitzonderingen die kunnen worden opgenomen in het nieuwe beleid voor zonne-energie. Een uitzondering die ons nuttig lijkt is het toestaan van zonneparken op boerenerven groter dan 2 ha, mits dit in verband staat met het stoppen van intensieve veehouderij (# stikstof). Wij zien in onze gemeente dat boeren die stoppen met megastallen en deze afbreken, geconfronteerd zijn met vrijkomende zonnepanelen die zich eerst op het dak van deze stallen hebben bevonden. Het lijkt ons wenselijk dat deze boeren de zonnepanelen op hun gronden mogen inzetten, ook als dit de grens van 2 hectare overschrijdt (doordat er bijvoorbeeld al zonnepanelen op hun erf liggen).

Wij vertrouwen erop dat wij u met deze mail goed hebben geïnformeerd. Heeft u nog vragen, dan kunt u contact opnemen met [REDACTED] of [REDACTED], telefoonnummer [REDACTED]

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
[REDACTED]

Aanwezig op: ma, di, wo, do

T: [REDACTED]

W: www.olst-wijhe.nl

[REDACTED]

Van: Overijsselloket
Verzonden: woensdag 22 november 2023 16:48
Aan: [REDACTED]
Onderwerp: Zienswijze ruimtelijk beleid aanleg zonneparken
Bijlagen: 2016 - ON11 A1_1000.pdf; exterieur Geesteren_4 - Foto.jpg; f27df717-1bd2-4a7b-beb0-4fdd8bbdc7a1.JPG; IMG_2120.jpg; IMG_2122.jpg

Urgentie: Hoog

Hoi [REDACTED]

Wij kregen bijgaande zienswijze binnen.

ter info.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED]
coördinator Overijssel Loket & medewerker Overijssel Loket omgeving

Team PDL | ma di wo do vr | [REDACTED]
Provincie Overijssel | Postbus 10078 | 8000 GB Zwolle

Van: Johannes Out [REDACTED]
Verzonden: woensdag 22 november 2023 16:15
Aan: Overijsselloket <Overijsselloket@overijssel.nl>
Onderwerp: Zienswijze ruimtelijk beleid aanleg zonneparken
Urgentie: Hoog

U ontvangt niet vaak e-mail van [REDACTED] [Meer informatie over waarom dit belangrijk is](#)

Geachte heer/mevrouw,

Bij deze wil ik gebruik maken van de mogelijkheid van het indienen van een zienswijze op het voorgenomen besluit van de provincie ten aanzien van het nieuwe beleid van het aanleggen van zonneparken binnen de provincie.

Als lokale onderneming zijn wij al meer dan twee jaar bezig om in Geesteren (gemeente Tubbergen) van een oude, vervallen

camping een nieuw, innovatief en zeer duurzaam recreatiepark te maken. Het betreft de oude camping "Het Berkenven".

Ten aanzien van deze nieuwe plannen zetten wij tevens in (deels ook noodgedwongen, daar kom ik later nog op terug) op

de aanleg van een zonnepark naast dit nieuwe park. Hierover is ook al contact geweest met de gemeente medio 2022 dat eind vorig jaar resulteerde in een positief antwoord op ons ingediende principeverzoek. Onder voorwaarden (allemaal goed aan te voldoen) zou de gemeente meewerken aan een vergunning hiervoor. De grond hiervoor is dan ook eind vorig jaar aangekocht. Dit even als een beknopte achtergrond.

Inmiddels is door de provincie het besluit genomen om zonneparken op agrarische grond niet meer te gaan vergunnen. In basis begrijpen wij die gedachte en persoonlijk ben ik het hier zelfs mee eens. In ons geval zijn wij echter van mening dat wij een compleet ander uitgangspunt en gebruik hebben van dit zonnepark en dat wij dus nu komen te vallen onder een nieuwe regeling die niet voor ons is geschreven. Vandaar dan ook deze gerichte zienswijze voor onze situatie.

Ik zal proberen dit nog verder toe te lichten aan de hand van de onderstaande punten:

- wij kunnen als park zometeen geen zonnepanelen plaatsen op de chalets op het park ivm de bomen (640 stuks) die er staan. Die zouden dan allemaal gekapt moeten worden wat natuurlijk absoluut niet wenselijk is gezien de natuurlijke uitstraling van het terrein tegenover het natuurgebied de Engbertsdijkvenen. Zie de foto's in de bijlage voor een impressie van het terrein. Het aanleggen van een zonnepark is ook een stuk kostbaarder dan het plaatsen van panelen op daken. Wij nemen dan ook al de meerinvestering voor lief ten faveure van behoud van natuur (bomen).
- het zonnepark is enkel en alleen bedoeld om in ons eigen verbruik te voorzien. Het aantal panelen is hier ook op afgestemd middels berekeningen door specialisten. Wij hebben dan ook geen geldelijk gewin voor ogen waarbij wij stroom op het net en dus de markt gaan verkopen.
- terugleveren aan het net zou ook helemaal niet mogelijk zijn. De netbeheerder Enexis geeft dit ook overal aan. Deze info kan ik desgewenst ook delen. Dus, ook al zouden wij terug willen leveren; kan het geen eens..
- de aanleg van het zonnepark is verder bittere noodzaak aangezien de netbeheerder Enexis al enige tijd geleden te kennen heeft gegeven dat er geen enkele capaciteit is voor de aansluiting van het nieuwe park. De realisatie en exploitatie van het park kan niet zonder energie geschieden en is dan ook van essentieel belang voor onze bedrijfsvoering. Een eigen energiebron in de vorm van een zonnepark in combinatie met het geplande grootschalige (afgestemd op het verbruik) accu-opslag is de enige werkbare oplossing voor deze impasse. Wij willen hier flink in investeren en hebben dit ook al meegenomen in onze totale begroting.
- De enige manier om zonder zonnepark nu nog een park te kunnen realiseren zou liggen in het toepassen van gasinstallaties. Even afgezien van het feit dat dit in het geheel niet past binnen onze duurzame en innovatieve ambities; is het verder ook geen optie omdat de stikstofuitstoot vele malen hoger zou liggen dan wat wij zouden mogen uitstoten op deze locatie recht tegenover het Natura2000 gebied de Engbertsdijkvenen. Geen optie dus.

- gezien bovenstaande punten heeft de gemeente Tubbergen ook eerder positief gereageerd op het door ons ingediende principeverzoek voor dit zonnepark. Onder een aantal voorwaarden (waaronder dat wij niet mogen terugleveren) zouden zij mee willen werken aan een vergunningstraject. Dit speelt al sinds eind 2022. Het is in onze ogen dan ook al een traject/aanvraag die al meer dan een jaar loopt. Het gaat dus niet om een recent iets. De gemeente geeft ook aan dat zij nog steeds achter haar antwoord op ons principeverzoek staat en elke mogelijke medewerking wil gaan verlenen om dit voor elkaar te krijgen.
- gezien het positieve antwoord op het principeverzoek; hebben wij veel tijd en geld gestoken in de ontwikkeling van een zeer duurzaam en innovatief park. Wij willen in januari al beginnen met de realisatie van dit park. Voor het zonnepark hebben wij al 2M gereserveerd. Let wel; deze investering is flink hoger dan als wij de zonnepanelen gewoon op de daken hadden kunnen leggen. Het is dus niet een keuze om meer geld te investeren maar bittere noodzaak. Zeker naar het bericht van Enexis dat er geen capaciteit voor ons is op het net. Tevens steken wij, zoals aangegeven, nog een bedrag van 1M in de aankoop van een nieuw type accu (omdat wij immers niet terug kunnen leveren). Verder gaan wij overtollige zonnestroom thermisch opslaan in de grond (daar is ook al met de Provincie over gesproken) teneinde deze weer in de winter terug te kunnen halen. Via het warmtenet op het park (dus geen individuele CV's meer) kan deze energie weer als warmte afgegeven worden. Dit is zeer innovatief te noemen en zal ook zeer zeker interesse wekken buiten de provincie- en zelfs de landsgrenzen.
- het perceel dat wij hebben aangeschaft (na het positieve antwoord op ons principeverzoek eind vorig jaar) heeft weliswaar een agrarische bestemming maar was ook al een tijd niet meer in gebruik (alleen gras dat zelfs niet voor voedsel werd gebruikt). Van dit perceel (totaal 2.7 ha) zou slechts ongeveer 1 ha (netto) worden gebruikt voor de zonnepanelen. De rest zou gebruikt worden voor de landschappelijke inpassing (in overleg met de gemeente). Verder zou de focus ook komen te liggen op het bevorderen van de biodiversiteit. In het landschapsplan dat wij hebben laten opstellen voor het gehele park; is het zonnepark ook meegenomen..
- Door de ligging van het perceel in kwestie in de nabijheid van het Natura 2000 gebied De Engbertsdijkvenen; denken wij ook met de realisatie van het zonnepark een positief effect te hebben op de stikstofuitstoot in het gehele gebied. Het nieuwe park gaat geheel elektrisch zijn zonder enige uitstoot. De aerius-berekening die wij hebben laten uitvoeren laat zien dat ook de aanleg van het park geen belemmering krijgt door de uitstootnormen waar wij buiten zouden vallen.

- Er is goed contact met alle omwonenden in het gebied. Zij zijn blij met ons initiatief om van de oude (jaren 60) vervallen camping met veel illegale bewoning en nieuw innovatief en duurzaam park te maken. Ook het zonneveld krijgt bijval. Wij hebben straks ongeveer 50 FTE's nodig om het park te kunnen exploiteren. Die willen wij zoveel als mogelijk uit de nabije omgeving gaan aantrekken. De buurt wil daar ook graag bij helpen. Verder willen wij ook zoveel mogelijk met producten uit de streek gaan werken. Bijvoorbeeld voor de 2 restaurants. Hiervoor is ook al contact gelegd met bijvoorbeeld boeren uit de buurt. Het is dan ook een project dat wij samen met de gehele regio willen gaan realiseren en exploiteren.. Dit zal de regio in al haar facetten ook landelijk, en daarbuiten op de kaart gaan zetten. Daar zijn wij van overtuigd.
- Er is verder teveel om nu op te noemen wat wij nog aan (duurzame) innovaties gaan toepassen. Doordat het zo een innovatief project gaat zijn; hebben wij ook al een tijd gesprekken lopen met het Energie Investeringsfonds van de Provincie Overijssel. Zij hebben ons inmiddels laten weten dat zij ons graag willen helpen met dit project. Dit zal bestaan uit een achtergestelde lening. Het kan toch niet zo zijn dat wij onze ambities niet waar kunnen maken omdat wij nu in nieuwe regelgeving terecht komen die in onze ogen niet voor ons is bedoeld.

“Dit project gaat een aanwinst zijn voor de provincie” (uitspraak van een Statenlid). Verder past dit ook in de ambities van het coalitie-akkoord: wij hebben een verpauperde camping met ondermijning aangepakt en trekken nu met de omgeving samen op om hier een succes van te maken. De positieve invloed op de leefbaarheid in het gebied is evident. Wij hopen dan ook op de medewerking van de provincie als het gaat om onze casus; om de afwijzing nog een keer goed te bekijken en te heroverwegen.

In de bijlage nog een selectie van documenten:

- actuele foto's van het lege terrein
- rendering van het nieuwe duurzame hoofdgebouw (vergunning hiervoor is al gereed overigens)
- rendering van de chalets
- planontwerp van het park inclusief zonnepark

Mochten er nog vragen en/of opmerkingen zijn; sta ik natuurlijk graag ter beschikking. Verder bied ik ook graag aan om de plannen en alle onderbouwingen verder persoonlijk toe te lichten als mij hiervoor de mogelijkheid kan worden geboden.

Met vriendelijke groeten,

Johannes Out
Directeur en aandeelhouder

Engbertsdijksvenen Recreatie BV
 Oude Hoevenweg 146
 7678 PB Geesteren

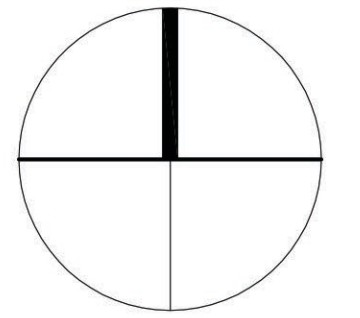
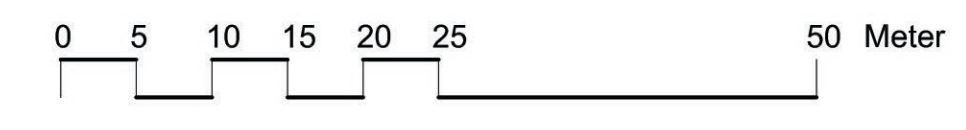

LEGENDA

	Chalets, circa 70m2		Vakantiewoning 'Villa'
			Vakantiewoning 'Specials' (bijvoorbeeld boomhut)
	Bestaande bomen, zoveel mogelijk behouden		Houtsingel/ struweel mix in gebiedseigen soorten
	Rijbaan met rijrichting		Avonturenpad
	Sloot/ greppel		Zonnepark t.b.v. energievoorziening

133 Chalets
16 Boomhutten
30 Villa's

Projekt
The Village, Geesteren
Onderdeel
Structuurontwerp met zonnepark

Fase SO	Opdrachtgever Explora	Tekeningnr. 2016 - ON11
Schaal 1:500	Formaat A1	Getekend M.K. / T.R.
Datum 2023.09.15	Gewijzigd	

Aan:
Gedeputeerde Staten van Overijssel
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Van:
Energie Samen U.A.
Deventerlaan 40
3528 AE Utrecht

Betreft: Zienswijze Voorgenomen ruimtelijk beleid aanleg zonneparken en energiecoöperaties

Utrecht 22 november 2023

Geachte leden van de Provinciale Staten van Overijssel,

Wij hebben kennisgenomen van uw voorgenomen ruimtelijk beleid aanleg zonneparken en willen middels deze brief onze zienswijze aan u kenbaar maken.

Het voorgenomen ruimtelijke beleid bevat een voorkeursvolgorde (zonneladder) voor het plaatsen van zonnepanelen. Overijssel wijkt hieraf van de nationale afspraken in het klimaatakkoord, de novi en de gedragscode zon op land voor een zonneladder met vier treden. Energie Samen is een groot voorstander van efficiënt ruimtegebruik, maar het beleid van de Provincie is te stringent en raakt daarmee de ontwikkeling van energiecoöperaties disproportioneel ten opzichte van andere marktpartijen. We vragen de Provincie om meer ruimte en ondersteuning te bieden voor de Overijsselse energiecoöperaties.

Lokaal coöperatief eigendom, streven naar 50% lokaal eigendom.

Een limiteren van zonneparken op agrarische grond raakt lokale energiecoöperaties vele malen meer dan commerciële projectontwikkelaars. De meeste van deze ontwikkelaars opereren internationaal. Wanneer er beleidsmatige obstakels opgeworpen worden zoeken ze nieuwe locaties door heel Europa waar ze wel verder kunnen, wachtend tot er nieuw beleid komt om uiteindelijk deze locaties wel te ontwikkelen. Energiecoöperaties zijn lokaal gebonden en ontwikkelen duurzame energie voor de lokale energievoorziening. Zij kunnen nu niet uitwijken naar andere locaties

We roepen de Provincie op om een uitzondering te maken voor projecten die voldoen aan de afspraken in het klimaatakkoord. Geef gemeenten de bevoegdheid om een positief advies aan de provincie te geven bij projecten waar lokale coöperaties voor ten minste 50% lokaal eigenaar zijn en waar ze kunnen aantonen doormiddel van private contracten dat ze met een projectontwikkelaar (in risico en winstdeling) samenwerken en directe zeggenschap hebben over hun deel van de energiestromen zodat die lokaal ingezet kunnen worden voor de verduurzaming van lokale gebouwde omgeving. De Provincie kan op basis van dit advies van de gemeenten alsnog de ruimtelijke procedure starten voor dit specifieke project.

Versterken van de positie energiecoöperaties voor versnelling zon op object en agri-solar

Het voorgenomen beleidskader geeft aan dat de voorkeur uitgaat naar zon op objecten in de gebouwde omgeving. Het ontbreekt aan beleid flankerende maatregelen in de Provincie om hier een versnelling in aan te brengen. Als energiecoöperaties weten we hoeveel werk hierbij komt kijken. In de afgelopen jaren zijn door stijging van de kosten en te lage SDE/SCE tarieven te weinig projecten op dak gerealiseerd door energiecoöperaties. Zonder flankerend beleid zal dit niet versnellen. Zon op andere objecten zoals parkeerplaatsen zijn vaak te duur of te complex om in volle snelheid te kunnen ontwikkelen. Daarnaast zijn vaak de eigendom situaties van daken bij gemeenten of particuliere eigenaren een grote barrière. Wanneer de Provincie wil dat er meer van dit soort projecten komen en sneller gerealiseerd zal zij hier specifiek in samenwerking met de lokale coöperaties een ontwikkelprogramma moeten opzetten om hier een versnelling in te krijgen.

Andere ondersteunende maatregelen kunnen nieuwe financiële steunmaatregelen zijn. Verschillende Provincies of gemeenten geven extra subsidie voor dak onderzoeken voor energiecoöperaties of hebben een regeling waar

ze als overheid de constructies van parkeerplekken bouwen en deze in onderop stal aan lokale coöperaties geven.

Versterking regionale koepels van energiecoöperaties

In verschillende provincies in Nederland zijn er sterke regionale of provinciale koepels van energiecoöperaties. In deze koepels wordt kennis en expertise over het ontwikkelen van zonne installaties gebundeld. Dit maakt de uitvoering voor lokale energiecoöperaties efficiënter en zal er een versnelling van zon op dak komen. Wanneer de Provincie wil dat er meer zon op dak komt in de Provincie raden wij aan om de opzet van deze koepels financieel te ondersteunen en samen met de energiecoöperaties op korte termijn te organiseren.

Kennisprogramma Agri-solar en natuurinclusief ontwikkelen van zonneparken

Het beleid wil monofunctionele zonneparken limiteren. Binnen de coöperatieve energiesector is er veel praktijk kennis van het ontwikkelen van agri-solar en natuurinclusief ontwikkelen. Agri-solar is het multifunctioneel gebruik van agrarische grond met een combinatie van zonnepanelen en veeteelt of gewassen. Die coöperaties zijn bereid hun kennis en ervaringen te delen met de Overijsselse energiecoöperaties. EC Endona in Raalte ontwikkelt met Energielandgoed Raalte een innovatief zonvolgend zonnepark waarbij biodiversiteit als vanzelf centraal staat. In het verlengde van het stimuleren van regionale koepels van energiecoöperaties zou de provincie deze koepels kunnen helpen en daarmee de stimulering van de ontwikkeling van agri-solar in Overijssel door ze te ondersteunen met een kennisprogramma over agri-solar en natuur inclusief ontwikkelen.

Concluderend

Energie Samen U.A. concludeert dat u met dit beleid onevenredig lokale energiecoöperaties benadeeld ten opzichte van marktpartijen. Om dit te compenseren en weer een gelijk speelveld te creëren voor Overijsselse actieve burgers en bedrijven die zich hebben georganiseerd in energiecoöperaties adviseren wij om een uitzondering te maken op uw beleid en flankerend ondersteunend beleid toe te passen voor energiecoöperaties in de regio. Energie Samen en haar leden hebben veel kennis op het gebied van samenwerking van energiecoöperaties in regionale koepels, agri-solar en natuurinclusief ontwikkelen. Deze kennis en expertise staat ook voor de Provincie Overijssel en haar energiecoöperaties ter beschikking om in gezamenlijkheid ervoor te zorgen dat de groei en ontwikkeling van energiecoöperaties en daarmee de versnelling van de energietransitie niet stagneert in Overijssel.

Met vriendelijke groet,

Siward Zomer

Coöperatief Directeur Energie Samen U.A.

Regioteam Energietransitie
Arthur van Schendelstraat 550d
3511 MH Utrecht

Provincie Overijssel
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Utrecht, 14 november 2023,

Betreft: Provincie Overijssel, houd ruimte voor de ontwikkeling van zonneweides

Geachte Statenleden,

Met deze brief vragen wij u, om voor uw provincie in ieder geval de landelijke (nee tenzij) mogelijkheden om zon op land te ontwikkelen over te nemen, om geen aanvullende beperkende eisen te stellen en om ruimte te creëren voor natuurinclusieve zonneparken. We zullen in deze brief uitleggen waarom dit van groot belang is voor boeren, bedrijven, burgers, natuur en uiteraard duurzaamheid. We gaan daarnaast ook graag verder met u in gesprek over de verdere uitwerking hiervan in het provinciale beleid.

In de [brief](#) die de demissionair minister voor ruimtelijke ordening op 26 oktober naar de Tweede Kamer stuurde, werd aangekondigd dat het ontwikkelen van zonneweides op landbouwgrond alleen nog maar kan onder enkele voorwaarden. De invulling van dit beleid is nu aan de provincies. Recent werden ook de normen voor wind op land aangescherpt. Door de opstapeling van eisen raken de klimaatdoelstellingen uit beeld en worden de plannen in de RESsen die provincies en gemeenten de afgelopen jaren zorgvuldig met burgers ontwikkeld hebben, gefrustreerd. Voor boeren die willen diversifiëren middels tijdelijke zonneparken, worden kansen gemist.

Regionale Energie Strategieën en toekomstige doelstellingen

De recente aankondiging van aangepaste normen vergroot ook nog de uitdagingen voor het behalen van de bestuurlijk afspraken van duurzame opwek op land. Met het nieuwe beleid rekent de Rijksoverheid zich rijk met theoretische maximale mogelijkheden op daken en gevels, onbenutte terreinen in bebouwd gebied en locaties zoals opwek bij infrastructuur. Deze toepassingen ondervinden actuele beperkingen en zijn lastig op te schalen.

Extra complex zijn de uitdagingen om de Regionale Energie Strategieën nog uit te kunnen voeren. Deze zijn zorgvuldig, in een democratisch proces met de gemeentes en de provincies besloten. De RESsen bevatten plannen voor zonneweides op landbouwgrond. Deze uitdagingen kunnen het draagvlak voor de RES beschadigen en zeker druk leggen op provincies en gemeentes om opnieuw in gesprek te gaan met hun inwoners om de afgesproken opwek uit de RES elders te realiseren.

Tenslotte is dit qua timing een ongelukkig moment om de productie van hernieuwbare elektriciteit te frustreren. Recent verscheen het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE) en het Programma Energiehoofdstructuur (PEH) waarin geschetst wordt dat de elektriciteitsvraag met een factor drie of vier zal groeien. Deze enorme toename van de elektriciteitsvraag zal niet ingevuld kunnen worden met alleen wind op zee, kerncentrales of zonnepanelen op daken. Ook zonneweides op landbouwgronden zijn daarvoor nodig.

Kansen van zonne-energie voor agrarische ondernemers worden gemist

In de maatschappelijke discussie over zonneweides en landbouw vaak lijnrecht tegenover elkaar gezet. Dit is onterecht: boeren hebben veel baat bij de zonneweides en zouden daarom de vrijheid moeten hebben om zelf over hun land te bepalen. Met toepassing van de eisen uit de 'gedragscode zon op land' blijft de bodemkwaliteit behouden en is het waterbeheer afgestemd op de lokale eisen. Na 25 jaar wordt de grond teruggebracht in de oorspronkelijke staat en kan agrarisch gebruik weer worden hervat. Daarbij bieden zonneweides agrariërs een stabiele en voorspelbare inkomstenstroom. Met deze extra inkomstenbron ontstaat er financiële ruimte om te innoveren en te blijven boeren. Het is dan ook belangrijk dat de provincie oog heeft voor de bedrijfsvoering van agrariërs. Met innovatieve technieken kan zonne-energie intelligent in agrarische activiteiten worden geïntegreerd. Dit noemen we agri-PV. Onderzoekers van Wageningen University bevestigen dat [het combineren van functies voor meer opbrengst kan zorgen](#) voor agrarische ondernemers.

EcoCertified & biodiversiteit

Naast het bieden van een nieuwe en stabiele inkomstenbron en het verbeteren van de grondkwaliteit heeft de sector in de [Gedragscode Zon op Land](#) ook vastgelegd dat zonneweides altijd een meerwaarde voor de biodiversiteit moeten realiseren. Dit doen we niet in bestaande natuurgebieden. Deze gronden zijn in de gedragscode al uitgesloten als mogelijke bestemming voor zonneweides.

Bovenop het toepassen van de basisrichtlijnen om biodiversiteit te verbeteren is de zonne-energiesector het EcoCertified-project gestart. EcoCertified is het grootste ecologische onderzoek in Europa naar biodiversiteit in zonneweides. In dit project wordt niet alleen onderzoek gedaan, maar wordt ook een certificeringsregeling met een label ontwikkeld. Hiermee kan de meerwaarde van een zonneweide voor een gezonde bodem en biodiversiteit worden gegarandeerd. Het onderzoek wordt uitgevoerd door onderzoekers aan de Wageningen universiteit, TNO, Eelerwoude en NL Greenlabel. Hierdoor ontstaat een makkelijke kans om de komst van nieuwe natuur te financieren, zonder dat daar directe subsidies voor nodig zijn. De markt draagt immers het merendeel van alle kosten voor het creëren van natuurinclusieve zonneweides.

Effect op zonontwikkeling op land

De keuze om de aanleg van zonneweides sterk te beperken zal op de korte termijn zorgen voor het verdwijnen van heel veel bedrijven en energiecoöperaties, met kennis en expertise van landschappelijke inpassingen en lokale omgevingsprocessen. Deze ontwikkeling is zorgelijk, want er is geen tijd voor krimp. Om de klimaatdoelen te halen is blijvende groei van

Regioteam Energietransitie

duurzame opwek nodig, ook op land. Een sector die eenmaal verdwenen is wordt niet makkelijk weer opgebouwd.

Daarom vragen wij u om de landelijke (nee tenzij) mogelijkheden om zon op land te ontwikkelen over te nemen, om geen aanvullende beperkende eisen te stellen en om ruimte te creëren voor natuurinclusieve zonneparken.

Graag gaan wij met u in gesprek over de verdere uitwerking van bovenstaande in het provinciale beleid. Wij maken graag een afspraak hiervoor met u. Hieronder treft u daarvoor de contactgegevens van onze contactpersoon voor Overijssel.

Met vriendelijke groet,

Regioteam Energietransitie

Nederlandse Vereniging Duurzame Energie (NVDE), Holland Solar en Energie-Nederland

Contactpersoon voor Overijssel:

Aan: Gedeputeerde Staten van Overijssel
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Woensdag 22 november 2023

Betreft: Zienswijze Voorgenomen provinciaal ruimtelijk beleid zonne-energie

Geachte leden van Provinciale Staten van Overijssel, Geacht College,

Met belangstelling hebben wij kennis genomen van uw onverwachts voorgenomen provinciaal ruimtelijk beleid zonne-energie. Graag maken wij van de mogelijkheid gebruik om een zienswijze hier tegen in te dienen.

Verzoek

Wij ondervinden als gevolg van dit besluit materieel en immaterieel nadeel en verzoeken u daarom om:

1. De tegenstrijdigheid tussen het voorbereidingsbesluit en het Rijksbesluit weg te nemen door de aanvullende eisen en uitzonderingsposities vanuit het Rijk voor de ontwikkeling van zonneparken aan te houden en in uw definitieve beleid op te nemen.
2. De RES-opgave niet uit het oog te verliezen en de rol van de gemeente bij de totstandkoming hiervan te respecteren. Houdt maatwerk mogelijk bij de ontwikkeling van zonneparken in uw provincie en sluit de ontwikkeling van trede 2 en 3 van de provinciale zonneladder niet uit.

De nadere onderbouwing van onze verzoeken is opgenomen in de bijlage bij deze brief. Graag blijven wij op de hoogte over de verdere behandeling van deze zienswijze.

Uiteraard zijn wij beschikbaar om onze reactie nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Alliantie Zon

TOELICHTING

Overwegingen

1. Voorbereidingsbesluit provincie Overijssel

Op 13 oktober 2023 hebben PS het Voorbereidingsbesluit Zonneparken genomen, waarmee de tredes 2 en 3 van de provinciale zonneladder worden uitgesloten (2 -PV combineren met gebiedsopgaven in stadsranden en 3 -PV grootschalig op landbouwgrond en natuur). Dit geldt voor alle omgevingsvergunningaanvragen na 12 oktober. Dit besluit van de provincie zet een streep door veel zonnepark-initiatieven in de provincie. Hierbij gaat het om projecten die een belangrijke bijdrage leveren aan de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstellingen. Dit is onwenselijk, juist omdat er vaak jarenlang aan deze projecten gewerkt is en deze onderdeel uitmaken van de RES-opgave.

2. Regionale afspraken en ambities

De provincie heeft, als partner van de RES, zich gecommitteerd aan de klimaatdoelstellingen. Zon op land is een belangrijke succesfactor voor het halen van de klimaatdoelen. Met de beoogde wijzigingen devalueert zij de urgentie van de doelstellingen en verliest zij op deze manier de totale energieopgave uit het oog. Het RES-proces is ingestoken om overheden, burgers, bedrijven en maatschappelijke partijen gezamenlijk en als gelijkwaardige partners zoeklocaties voor duurzame energie in Nederland te identificeren. Het onverwachte besluit van de provincie doet geen recht aan dat proces en heeft de gemeenten overvallen. Gemeenten en andere betrokken RES-partijen geven aan dat zonder de inzet van agrarische gronden de energiedoelstellingen binnen de regio niet behaald kunnen worden. De energietransitie is een hele grote opgave en om deze te laten slagen is het van belang dat alle partijen blijven samenwerken.

3. Rijksbeleid

Eind oktober is een brief van demissionair ministers De Jonge en Jetten aangeboden aan de Tweede Kamer met daarin afspraken die met provincies, gemeenten, waterschappen en netbeheerders zijn gemaakt over een aangescherpte voorkeursvolgorde zon.¹ Het provinciale voorbereidingsbesluit komt deels overeen met dit landelijke kader, maar wel met een belangrijke uitzondering ten aanzien van de reikwijdte. De provincie legt de knip over wel of geen doorgang bij een aanvraag omgevingsvergunning voorafgaand aan 12 oktober 2023. Het Rijk en de koepels (waar de provincie Overijssel deel van uit maakt) hanteren een uitzondering waarbij participatietrajecten die in een vergevorderd stadium zijn terwijl ze niet (helemaal) conform de aangescherpte voorkeursvolgorde voldoen, doorgang kunnen vinden. Andere relevante uitzonderingsgronden, zoals landbouwgronden die op basis van bestuurlijk bindende afspraken in transitie zijn of gronden die minder geschikt worden voor een landbouwfunctie worden door het Rijk ook genoemd, maar niet in het voornemen van de provincie.

4. Zonneparken op landbouwgrond: een constructieve benadering

De Alliantie Zon begrijpt de zorgen die er spelen rondom zon op landbouwgrond. Tegelijkertijd constateren wij dat de discussie vaak verzand in een harde tegenstelling tussen hernieuwbare

---

¹ Kamerbrief H.M. de Jonge, "Aangescherpte voorkeursvolgorde zon", 26 oktober 2023.

energie en landbouwgrond. Deze zienswijze is bedoeld om de discussie van nuance te voorzien en de mogelijkheden en voordelen van de synergie tussen zonne-energie en de agrarische sector helder uiteen te zetten.

- Het één hoeft het ander niet uit te sluiten: een voedselboer kan ook een energieboer zijn. Met innovatieve technieken zoals “Agri-PV” en “Single Axis Trackers” kunnen zonne-energie installaties naadloos worden geïntegreerd in bestaande en toekomstige agrarische activiteiten. Dit stelt boeren in staat om zowel energie op te wekken als voedsel te produceren. Dit kan zonder grote concessies te doen aan de kwaliteit of kwantiteit van hun oogst.
- De agrarische sector wordt vaak getroffen door onvoorspelbare weersomstandigheden, wetgeving, onzekerheden over opvolging en fluctuerende prijzen. Zonne-energie biedt boeren een stabiele en voorspelbare inkomstenstroom, waardoor ze beter bestand zijn tegen deze schommelingen en tegelijkertijd kunnen bijdragen aan de energiebehoeften van Nederland. Het kan het landbouwbedrijf versterken zonder extra stikstofemissies. Denk hierbij aan de zoon van een melkveehouder die, dankzij een paar hectare in te zetten voor een zonnepark, juist door kan gaan met het bedrijf. Of aan een varkensboer die mee zou willen doen aan de opkoopregeling en een deel van zijn (overgebleven) gronden inzet voor de ontwikkeling van het zonnepark.
- Bijna alle zon-op-land projecten hebben een vergunning voor 25 jaar. Dit klinkt als een lange periode, maar is feitelijk een tijdelijke bestemmingsplanwijziging. Provinciaal en gemeentelijk beleid eisen ook dat de grond na gebruik weer terug komt in oorspronkelijke staat (veelal agrarisch). Dit maakt zonneparken ideaal als tijdelijke transitiebestemming voor land en geeft garantie voor het halen van de klimaatdoelstellingen.

Daarnaast hebben agrarische ondernemers vaak jarenlang geïnvesteerd in hun landbouwgronden en hebben zij een diepgewortelde verbinding met hun land. Ze begrijpen als geen ander de waarde hiervan en zijn toegewijd aan duurzaam landgebruik. Het is daarom belangrijk dat boeren binnen Overijssel de vrijheid en autonomie behouden om te beslissen wat er met hun land gebeurt. Dit omvat ook de mogelijkheid om zonneparken op hun grond te ontwikkelen als ze dat wensen. In de buurt van Natura-2000 gebieden kunnen zonneparken bovendien dienen als bufferzones, zodat uitkoop wordt voorkomen. Wij roepen u als provincie op om de mogelijkheden van zonne-energie op landbouwgrond te omarmen. Door ruimte te laten voor multifunctionele zonneparken op landbouwgrond realiseren we samen de energietransitie én versterken we de positie van de boer.

5. Zorgvuldig ruimtegebruik

Een zonnepark kan een ruimtebeslag met zich mee brengen en dit kan effecten hebben op het landschap in Overijssel. Echter is dit afhankelijk van de locatie en de omvang van het zonnepark. In uw beleid wordt er gesproken van grondgebonden zonneparken groter dan 2 hectare. Op deze manier worden zonneparken van 5 hectare, 10 hectare, 20 hectare of 100 hectare als hetzelfde benaderd. Het is van belang dat we maatwerk toepassen in de ontwikkeling van zonneparken, dat er wordt gekeken naar de schaal van het landschap rondom de locatie en de meerwaarde van het zonnepark voor de omgeving. Het ontwikkelen

van een zonnepark op land gaat namelijk niet over één nacht ijs. Er worden goede afspraken gemaakt met omwonenden, de betrokken overheden, energiecoöperaties en de grondeigenaar.

Het eerlijke verhaal is dat zonneparken weinig landbouwgrond innemen: in uw provincie, maar ook t.o.v. de rest van Nederland. Tot nu toe wordt 0,12% van het totale landbouwareaal in Nederland gebruikt voor een zonnepark.² Daarnaast is een zonnepark allang niet meer alleen een veld met alleen maar panelen. In uw provincie werken wij aan zonnepark-initiatieven waarbij er verschillende opgaven met elkaar worden gecombineerd. Dit is een zonnepark waarbij ingezet wordt op multifunctioneel ruimtegebruik en er naast de opwek van duurzame energie ook een bijdrage wordt geleverd aan bijvoorbeeld het landschap, de waterkwaliteit en natuurstimulans. Hoe dit eruit kan zien, staat in onze [brochure](#). Dit is een gids die wij hebben ontwikkeld om mensen te informeren over het creatief omgaan met de ruimte op de zonneparken, met kennis en ervaringen uit de praktijk.

6. Positie Alliantie Zon

De Alliantie Zon is een samenwerking van GroenLeven, KiesZon, Novar, Sunrock en TPSolar. Wij vormen de brug tussen de markt en de beleidsmakers op het gebied van grootschalige duurzame zonprojecten ('Zon op Land' en 'Zon op Dak'). Als koplopers in de markt, delen wij onze visie en kennis op basis van kwalitatief en kwantitatief onderzoek en jarenlange ervaring. Dit doen wij aan de hand van diverse publicaties en eventuele toelichting daarop. Benieuwd? Bekijk [hier](#) onze publicaties. Alle leden van de Alliantie Zon zijn ook lid bij Holland Solar. Wij onderschrijven dan ook het '[Inwerkdossier voor Provinciale Staten](#)' van Holland Solar en de NVDE.

Als ontwikkelaars van zonneparken (en zonnedaken) vertegenwoordigen wij ook in Overijssel een fors portfolio. Dit betreffen zowel gerealiseerde projecten als projecten waar met enthousiasme aan gewerkt wordt, maar nog geen vergunning voor is aangevraagd. Wij ontwikkelen deze projecten gedegen, samen met verschillende stakeholders en hebben hierbij oog voor alle belanghebbenden in dit proces. Daarnaast dragen wij met onze projecten positief bij aan de Overijsselse economie en werkgelegenheid. Wij hebben in goede samenwerking en met vertrouwen in de inzet en intenties van de betrokken overheden geïnvesteerd in deze projecten. Door de gevolgen van het recent gewijzigde provinciale beleid ondervinden wij bij de verdere ontwikkeling van deze zonnepark-initiatieven ernstig nadeel.

Tot slot

Door het aangekondigde beleid in uw provincie stokken investeringen in de zonne-energie sector en worden innovaties geremd. Onze verzoeken in deze zienswijze zijn ingegeven vanuit dit perspectief, juist om maatwerk te kunnen blijven leveren, de gemeenschap en ecologie te blijven bedienen, en breed gedragen mogelijkheden te creëren en te benutten. Hiermee blijft het mogelijk om de energietransitie te versnellen; worden gemeenten niet buitenspel gezet bij de invulling van hun energiebeleid en behouden agrariërs de ruimte om hun bedrijfsvoering te diversifiëren.

---

² [Onderzoek naar zonneparken \(kadaster.nl\)](#).

Wij verzoeken u onze aanvullingen, nuances en voorstellen te overwegen in de definitieve vaststelling van uw provinciaal beleid zonne-energie.

Indien u vragen of opmerkingen heeft. Wij zijn altijd bereid ons standpunt in een persoonlijk gesprek verder toe te lichten. Graag blijven wij op de hoogte over de verdere behandeling van deze zienswijze.

Met zonnige groet,

Alliantie Zon

Gedeputeerde Staten van Overijssel
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Enschede, 22 november
2023

Betreft: Zienswijze voorgenomen ruimtelijk beleid aanleg zonneparken

Geacht college van Gedeputeerde Staten, geachte leden van Provinciale Staten Overijssel,

Vanaf 2021 is gestart met de gebiedsaanpak Broekheurne. De gebiedsagenda Broekheurne is het resultaat van een intensief gebiedsproces met de bewoners, bedrijven en grondeigenaren in de Broekheurne. De opdracht komt van de buurtkring Broekheurne, Stawel en de gemeente Enschede. Onder leiding van een externe gebiedsregisseur is een intensief participatietraject gestart en een integrale gebiedsagenda voor de Broekheurne opgesteld, waarin meerjarige maatregelen zoals projecten en werkzaamheden op het gebied van landbouw, natuur, landschap, recreatie, opwek en leefkwaliteit zijn opgenomen, waaronder het inpassen van een zonneveld. Dit was een traject met talloze bijeenkomsten, waar in intensief overleg met verschillende partijen waaronder ook de Provincie Overijssel afspraken zijn gemaakt die zijn vastgelegd in de gebiedsagenda. Diverse partijen waaronder bewoners maar ook de provincie waren vertegenwoordigd in de Gebiedstafel en de Bestuurlijke Advies Commissie, waarin de afspraken werden genomen wat betreft de Gebiedsagenda. In juni en juli 2023 is de gebiedsagenda vastgesteld door de Bestuurlijke Adviescommissie, het college van Enschede en daarna vastgesteld door de gemeenteraad.

Een onderdeel van deze gebiedsagenda was gericht op energieopwekking, in combinatie met waterberging, aanleg nieuwe groenstructuren, biodiversiteit en groenontwikkeling. Volgens de energievisie van Enschede moet de Broekheurne een eerlijk en evenredig aandeel in het doel van de Energievisie leveren: tenminste 8% verhoging van het aandeel duurzaam geproduceerde energie uiterlijk in 2030. De gemeente heeft dit ingevuld met een richtgetal van 88 TJ zon op land uiterlijk te behalen in 2030. In de gebiedsagenda zijn hierover afspraken gemaakt. De Broekheurne heeft ingestemd om meer te doen dan gevraagd is aan duurzame opwek.

De gebiedsagenda is geen eindpunt, maar het begin van uitvoering. Inmiddels zitten we in de realisatiefase. In de realisatiefase gaat het om het oppakken, uitwerken en uitvoeren van maatregelen. Eén van die maatregelen is een implementatieplan van het zonneveld. Hierbij moet invulling gegeven worden aan de afspraken die gemaakt zijn in de gebiedsagenda over de invulling van het zonnepark, zoals een inrichtingsplan en de 50% die ten goede van de gemeenschap komt. Wij zijn als bewoners intensief betrokken bij dit implementatietraject. Totdat we werden verrast door het nieuws vanuit de provincie.

De provincie heeft een voorbereidingsbesluit genomen en is voornemens het zonbeleid aan te passen. Dit besluit heeft verstrekken gevolgen voor de gebiedsagenda Broekheurne. De gebiedsagenda is een precare balans tussen alle opgaven voor het gebied en de belangen die er mee gemoeid zijn, binnen de mogelijkheden die er waren. Dit wordt nu verstoord door dit eenzijdige besluit. De spelregels worden nu veranderd, nadat het afgelopen is. Onze gezamenlijke reactie is dat wij geschokt zijn dat wij de regie over de ontwikkeling van

onze Buurtschap nu dreigen kwijt te raken, door het besluit van de provincie. Het meedoen van de provincie in het gebiedsproces is blijkbaar niets waard is. Ons vertrouwen in participatieprocessen en in de politiek is hiermee ernstig geschaad.

Onze huidige positiebepaling ten opzichte van het zonnepark en de Gebiedsagenda is nu moeilijk, omdat wij geen idee hebben wat de gevolgen zijn van het besluit van de provincie. Wat betekent dit voor de energievisie van de gemeente Enschede, waarin staat dat in de Broekheurne een aandeel duurzame geproduceerde energie behaald moet worden, welke voortvloeit uit de RES, waarin afspraken zijn gemaakt tussen o.a. de gemeente Enschede en de provincie. Blijft deze staan, hoe moet hier dan invulling aan gegeven worden, of komt deze ook te vervallen?

Mochten wij een garantie krijgen van de provincie dat de Gebiedsagenda integraal kan worden uitgevoerd, dus volgens de afspraken zoals die in de gebiedsagenda zijn gemaakt in gezamenlijkheid en met instemming van de vertegenwoordiging van provincie, dan staan wij nog steeds achter de Gebiedsagenda, en de afspraken ten aanzien van duurzame opwekking van energie en dus achter het zonnenveld. Als de provincie de deur open laat om geheel los van de Gebiedsagenda en zonder instemming vanuit het gebied haar eigen energieplannen te implementeren dan is ons vertrouwen weg en verdwijnt ook onze steun voor het onderdeel duurzaam opwekken van energie.

Met vriendelijke groet,

Namens een aantal bewoners van de Broekheurne in Enschede

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

[Redacted signature]

Gedeputeerde Staten van Overijssel
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en
Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

Ook verstuurd per e-mail: overijsselloket@overijssel.nl

DATUM	ONS KENMERK	BEHANDELD DOOR
21 november 2023	2300092223	
UW BRIEF VAN	UW KENMERK	DOORKIESNUMMER
		06 12991308

ONDERWERP
Zienswijze over het Voorgenomen ruimtelijk beleid aanleg zonneparken

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Op 6 september 2023 besloot uw College tot een wijziging van het ruimtelijk beleid voor zonne-energie. In haar vergadering van 11 oktober 2023 namen Provinciale Staten een voorbereidingsbesluit, inhoudende de verklaring dat een wijziging van de Omgevingsverordening wordt voorbereid voor het gehele grondgebied van de provincie Overijssel, gericht op aanpassing van de instructieregel Kwaliteitsimpuls Zonnevelden.

Het concept-beleid zonne-energie ligt van 12 oktober tot en met 22 november 2023 ter inzage en is er mogelijkheid tot het indienen van zienswijzen. Hierbij maken wij, het college van burgemeester en wethouders van Enschede, gebruik van deze mogelijkheid en dienen de volgende zienswijze in. Deze zienswijze heeft betrekking op het proces, uw argumenten voor de aanpassing en de inhoud van het voorgenomen beleid en de mogelijke gevolgen voor de Enschedese situatie.

1. Vooraf: het proces

Vorbereidingsbesluit buitenproportioneel

U heeft er voor gekozen om Provinciale Staten de vaststelling van een voorbereidingsbesluit voor te leggen, omdat u wilt voorkomen "dat nieuwe omgevingsvergunningen voor installaties voor het opwekken van zonne-energie in de Groene omgeving worden afgegeven". Een voorbereidingsbesluit wordt over het algemeen genomen om te voorkomen dat voor ruimtelijke initiatieven, die niet langer als gewenst worden gezien, nog snel een vergunning wordt aangevraagd.

De ervaring leert dat het geruime tijd neemt voordat initiatiefnemers een uitgewerkt plan hebben dat gereed is voor het indienen van een aanvraag omgevingsvergunning. Vooral de planvoorbereidingsfase en het overleg met de omgeving kost veel tijd en inzet van de initiatiefnemer. Het is bij deze initiatieven niet mogelijk om "even snel" een aanvraag voor een omgevingsvergunning in te dienen. Het nemen van een voorbereidingsbesluit is daarmee naar onze mening buitenproportioneel. Het nemen van het voorbereidingsbesluit, het acuut bevriezen van de situatie, leidt tot onevenredige gevolgen voor Enschedese projecten gelet op de met het voorgenomen beleid te dienen doelen. Er is sprake van strijd met het evenredigheidsbeginsel.

Dit wordt naar onze mening nog eens onderstreept door de op 26 oktober 2023 verstuurde brief "aangescherpte voorkeursvolgorde zon" van demissionair minister De Jonge aan de Tweede Kamer. In de bijlage bij deze brief staan de bestuurlijke afspraken tussen rijk, VNG, IPO, UvW en Netbeheer Nederland genoemd. Een van de afspraken gaat over de juridische verankering van de voorkeursvolgorde zon in provinciale verordeningen. Hiervoor is geen harde deadline genoemd. Blijkens de brief zal in januari 2024 door het Rijk bekeken worden in hoeverre de provinciale verordeningen voldoen aan de gemaakte bestuurlijke afspraken om trede 4 van de zonneladder in beginsel niet meer toe te passen. Wanneer na 1 januari 2024 blijkt dat dit niet voldoende is, kunnen provincies dit alsnog doen bij de eerstvolgende herziening van de verordening. In de tijd is er dus geen stip op de horizon gezet. Sterker nog, in de Rijksbrief wordt uitdrukkelijk gesteld dat initiatieven die in een vergevorderd stadium zijn, doorgang kunnen vinden. Het nemen van een voorbereidingsbesluit met een harde knip lag dan ook totaal niet in de rede en is niet goed verdedigbaar. Daartoe bestond geen harde noodzaak. Het zet niet alleen de bestuurlijke verhoudingen onder druk, maar ook juridisch gezien is dit niet houdbaar (zie ook hierna). Het besluit is niet met de vereiste zorgvuldigheid genomen en ook niet deugdelijk gemotiveerd.

Besluit genomen vlak vòòr publicatie landelijke bestuursafspraken

Provinciale staten heeft het besluit tot vaststelling van het voorbereidingsbesluit genomen op 12 oktober jl. Op deze datum is ook het voorgenomen beleid zon door de provincie gepubliceerd. Beide slechts twee weken vòòr de publicatie van de brief van demissionair minister De Jonge waar de landelijke bestuursafspraken over de aangescherpte voorkeursvolgorde zon zijn opgenomen. Het IPO heeft deelgenomen en bijgedragen aan deze landelijke bestuursafspraken en wij mogen ervanuit gaan dat u bekend was met zowel de inhoud als de publicatiedatum hiervan. Het past o.i. niet binnen de gangbare bestuursnormen om wijziging van landelijke normen niet af te wachten. Dit getuigt niet van 'fair play' tussen overheden onderling en evenmin van transparant en met open vizier handelen. Een bestuursstijl die u, naar eigen zeggen, zo voorstaat.

2. Uw argumenten voor aanpassing beleid aanleg zonnevelden: niet valide en strijdig met eerdere uitgangspunten

U geeft de volgende argumenten voor de aanpassing van het beleid: de provincie wil geen zonnepanelen meer op landbouw- en natuurgrond toestaan. Hiermee geeft Overijssel gehoor aan het eigen coalitieakkoord en het verzoek van de rijksoverheid om de groene leefomgeving te ontzien. Bovendien sluit dit aan op de ontwikkelingen rondom het overbelaste elektriciteitsnet. Ook blijkt uit recente cijfers dat extra zonnevelden in de provincie niet meer nodig zijn om de gezamenlijke RES-doelstellingen (1,3 TWh aan zonne-energie in 2030) te halen.

Energiemix 60% wind en 40% zon is een streven en niet als harde afspraak vastgesteld

Als een van de aanleidingen van het herijken van het zonnebeleid geeft u aan dat het niet langer noodzakelijk is om zonnevelden in de groene omgeving toe te staan. Omdat de doelstellingen van de RESsen voor wat betreft opwek middels zonnepanelen gehaald gaan worden.

U gaat hierbij uit van een totale productie van 3,3 TWh, met een verhouding van 60% wind en 40% zon. U gaat hierbij echter voorbij aan het feit dat de verdeling van 60% wind – 40% zon binnen de RES Twente als een streven is benoemd. En niet als harde afspraak is vastgelegd. Voor de gemeente Enschede is het bod aan de RES, dat voortvloeit uit onze vastgestelde energievisie, leidend. De verhouding tussen opwek middels wind en middels zon is hierin een andere dan 60% - 40%.

De provincie is een van de partners van de RES en heeft zich als samenwerkingspartner verbonden aan dit Koersdocument. Wij zijn van mening dat u door het vaststellen van het voorbereidingsbesluit en het voorgenomen zon beleid uw verantwoordelijkheid als gelijkwaardige samenwerkingspartner binnen de RES en de daar gemaakte afspraken te makkelijk naast u neer legt.

Daarnaast is het gewenste opwek middels windenergie nog (lang) niet gehaald. Het is daarmee onverstandig om op voorhand opwek middels grootschalig zon op veld onmogelijk te maken. Bovendien verwachten wij ook een nog te behalen doelstelling voor de periode na 2030.

Netcongestie

Een andere door u genoemde aanleiding is het feit dat de netbeheerders zich kritisch tonen over de totstandkoming van grote zonneparken in het buitengebied, en dat opwek van hernieuwbare elektriciteit middels zon een onevenredig gebruik van beschikbare transportcapaciteit op het elektriciteitsnetwerk tot gevolg heeft.

Maar: netcongestie is inmiddels een feit, en wordt op korte termijn ook niet opgelost door het niet langer toestaan van de realisatie van zonnevelden. Bovendien kan direct gebruik of opslag van opgewekte zonne-energie op piekmomenten bijdragen aan een oplossing voor netcongestie. Daarmee is het voorgenomen besluit niet deugdelijk gemotiveerd.

Voorgenomen beleid sluit niet aan bij landelijk beleidskader

In de brief 'aangescherpte voorkeursvolgorde zon' van demissionair minister De Jonge van 26 oktober jl. wordt een ruimere invulling van het voorgenomen toekomstige zonnebeleid geschetst dan in het voorgenomen beleid van de provincie. Zo wordt er gesproken over een uitzonderingsregel voor zonnevelden op landbouwgrond in transitie (citaat): "landbouwgronden die op basis van bestuurlijk bindende afspraken in transitie zijn, bijvoorbeeld gronden die in de toekomst een andere bestemming krijgen zoals woon-werk-bestemming, recreatie of overgang naar natuur of gronden die minder geschikt worden voor een landbouwfunctie door verzilting, vernatting of bodemdaling". Ook wordt aangegeven dat projecten waarvan de participatietrajecten al in een vergevorderd stadium zijn en niet (helemaal) voldoen aan de aangescherpte voorkeursvolgorde toch doorgang kunnen vinden. Zonder nadere motivering zien wij niet in waarom u een striktere lijn hanteert dan het Rijk. De provinciale lijn is daarmee niet goed gemotiveerd. Bovendien bestaat naar onze mening ook geen noodzaak om verder te gaan dan lijn die het Rijk heeft uitzet. Wij kunnen ons dan ook niet vinden in de striktere provinciale benadering.

3. Gevolgen beleid onevenredig voor lopende Enschedese projecten

Strop voor lokale energie coöperatie(s)

De afgelopen jaren zijn verschillende lokale energie coöperaties ontstaan, veelal met als doel om projecten voor opwek van hernieuwbare energie op te starten. Zo is in Enschede de coöperatie Enschede Energie actief. Deze coöperatie draait op vrijwilligers, gedreven inwoners die geloven in "het van onderop" ontwikkelen van duurzame projecten in lokaal eigendom. Waarbij de opbrengsten terug vloeien naar de maatschappij. In de meeste gevallen gaat het om zonneprojecten op daken en op veld. De energie-coöperaties zijn met steun van de provincie en de gemeenten opgericht. De provincie Overijssel heeft hiervoor zelfs een subsidieregeling Lokale energie-initiatieven beschikbaar. Lokale energie initiatieven worden hiermee uitgenodigd om plannen voor grootschalige energie-opwek projecten voor te bereiden. Het nieuwe voorgenomen beleid, maar ook het voorbereidingsbesluit, zal voor energie coöperaties zeer nadelige gevolgen hebben, zeker ook omdat andere opwek-projecten (windturbines) nog in de kinderschoenen staan en veel maatschappelijke weerstand ondervinden.

De Enschedese situatie- initiatieven voor zonnevelden via gebiedsgerichte aanpak

De gemeenteraad van Enschede heeft op 7 september 2020 de Nota van Uitgangspunten Energievisie en op 9 november 2021 de daarop voortbordurende Energievisie Enschede vastgesteld. Een van de genoemde doelstellingen is een extra aandeel van minimaal 8% hernieuwbare energie in 2030. Opwek middels zon is hierbinnen een belangrijke pijler. Als kader voor de ruimtelijke inpassing van zon zijn beleidsregels opgesteld. Deze zijn gelijktijdig met de energievisie vastgesteld. In deze beleidsregels is aansluiting gezocht met de provinciale omgevingsverordening en de gedragscode Zon op land van branche vereniging Holland Solar. Hierbij is voor het realiseren van zonnevelden in het landelijk gebied een aantal regels opgesteld, waaronder:

1. Verlies van ecologisch en/of landschappelijke waarden moet in voldoende mate worden gecompenseerd en per saldo tot een verbetering van de landschappelijke en natuurwaarde van het gebied leiden.
2. In het landelijk gebied komen gebieden voor met een basiskwaliteit, een hoge kwaliteit en een zeer hoge kwaliteit. De aanleg van grote zonnevelden c.q. de clustering van zonnevelden in gebieden met een basiskwaliteit wordt geprioriteerd.
3. Bij de ontwikkeling van zonnevelden met een (netto) oppervlakte van meer dan 2 hectare moet de ontwikkeling gecombineerd worden met:
  - de aanpak van andere maatschappelijke opgaven in dat gebied, waardoor grond meervoudig wordt gebruikt, dan wel
  - een integrale gebiedsontwikkeling, dit is een proces waarbij een gebied als geheel wordt ontworpen en ontwikkeld en waarbij alle functies worden betrokken in de afweging.

Wij zijn in Enschede gestart met een eerste – pilot- gebiedsgericht proces, in de Broekheurne. De gemeente Enschede heeft een externe gebiedsregisseur ingehuurd, die het proces in opdracht van de gemeente Enschede, Stavel en buurtkring Broekheurne heeft getrokken. Na een intensief traject met inwoners, (agrarische) ondernemers en de overige stakeholders in dat gebied heeft dit geleid tot een Gebiedsagenda Broekheurne. Deze agenda is in juli van dit jaar bekrachtigd door alle deelnemende partijen en ook vastgesteld door de Enschedese gemeenteraad. De provincie Overijssel is -zowel ambtelijk als bestuurlijk- op meerdere momenten betrokken geweest bij deze pilot Broekheurne.

Belangrijk onderdeel van deze gebiedsagenda is het voornemen om een grootschalig zonneveld te realiseren, in combinatie met waterberging, aanleg nieuwe groenstructuren en natuurontwikkeling. Door deze gebiedsaanpak wordt ook een stikstofreductie gerealiseerd. Een deel van de opbrengsten van het zonnepark wordt ingezet voor de realisatie van andere maatregelen uit de gebiedsagenda, waaronder bijvoorbeeld het oprichten van wijkvoorziening c.q. ontmoetingsruimte in vrijkomend agrarisch vastgoed binnen het zonnepark gebied. Ook wordt een deel van de opbrengst in een Gebiedsfonds gestort. Het beoogde zonneveld is daarmee een belangrijke financiële pijler onder de gebiedsagenda; als het zonneveld niet gerealiseerd kan worden betekent dit ook dat andere maatregelen niet of slechts beperkt kunnen worden uitgevoerd.

Vergunningaanvraag voor Initiatief Broekheurne bijna gereed

De initiatiefnemers van het zonnepark Broekheurne zijn bezig met de afsluitende onderhandelingen met grondeigenaren en het opstellen van een inrichtingsplan, een beheerplan en een communicatie-/participatieplan. Het indienen van een aanvraag van een omgevingsvergunning is gepland voor december van dit jaar. Volledigheidshalve willen wij hier ook vermelden dat de benodigde aansluiting op het netwerk van Enexis contactueel is vastgelegd. Anders gezegd: alles was in kannen en kruiken en alle seinen stonden op groen. Door het door u vastgestelde voorbereidingsbesluit zijn wij nu, spreekwoordelijk om 5 voor 12, niet in staat om de benodigde omgevingsvergunning te verlenen.

We zullen deze op grond van de Wabo moeten aanhouden en, wanneer deze niet past in toekomstig beleid, zelfs moeten weigeren. Met alle gevolgen van dien. Wij verzoeken dan ook om voor dit initiatief, dat zich in de absolute eindfase van voorbereiding bevindt, een uitzondering te maken en op te nemen in de overgangsregeling, zodat dit project alsnog doorgang kan vinden. Dit doet recht aan de lange voorgeschiedenis en voorbereiding en gepleegde inzet binnen dit project. Graag gaan wij hierover eventueel nader met u in gesprek. Het staat vast dat, wanneer dit project niet doorgaat, diverse partijen veel schade zullen leiden. Mocht dit initiatief uiteindelijk niet onder de overgangsregeling worden gebracht en geen doorgang vinden, dan wel in een andere vorm, dan zijn de gevolgen voor dit Enschedese project onevenredig in verhouding tot het doel van het nieuwe beleid. De door u gemaakte knip werkt ik de praktijk dan onevenredig hard uit. Bovendien biedt het rijksbeleid openingen en aanknopingspunten om ruimhartig om te gaan met initiatieven die zich in een vergevorderd stadium bevinden. Wij verzoeken u die ruimte te benutten.

Wachtlijst met initiatieven

Een dergelijk gebiedsproces kost veel tijd en inzet van betrokken partijen, waaronder de gemeente. En kan daarom in slechts 1 of 2 gebieden tegelijkertijd opgestart worden. Op dit moment treffen wij voorbereidingen om een 2^e en 3^e gebiedsgericht proces te starten in 2024. Initiatieven voor zonnevelden elders in de gemeente zijn, in afwachting van de start van een gebiedsproces in dat betreffende gebied, niet in behandeling genomen. Initiatiefnemers is meegedeeld dat de beoordeling en behandeling van hun initiatief meegenomen wordt in het desbetreffende gebiedsproces na afronding en vaststelling van het Gebiedsplan Broekheurne. Dit Gebiedsplan was een pilot voor de volgende gebiedsplannen.

Op dit moment zijn naast het initiatief Broekheurne 12 initiatieven voor zon op veld die wachten op een verdere beoordeling in een gebiedsgericht traject. Het gaat om initiatieven voor in totaal 65 hectare zon op veld (bruto),

Deze initiatieven zouden waarschijnlijk al lang gerealiseerd zijn als wij niet hadden gekozen voor een zeer zorgvuldig proces, waaronder een gedegen afwegings- en participatietraject met inwoners, zoals toegepast in de pilot Broekheurne. Door het genomen voorbereidingsbesluit vallen deze initiatieven zonder pardon buiten de boot. Dit voelt extra wrang, omdat wij juist zo zorgvuldig met nieuwe initiatieven voor zonnevelden omgaan en niet zo maar ad hoc vergunningen willen verlenen. Het voelt nu alsof wij worden gestraft, vanwege ons eigen strikte en zorgvuldige proces van de gebiedsgerichte aanpak. Wij zouden graag een overgangsregeling in het nieuwe beleid zien dat recht doet aan deze Enschede maatwerk-aanpak. Wij verzoeken dan ook om met een ruimhartige bril naar deze initiatieven te kijken en daarvoor een passende overgangsregeling in het nieuwe beleid op te nemen.

Daarnaast zijn er 3 initiatieven die buiten de gebiedsgerichte aanpak in planvoorbereiding zijn. Een initiatief voor zon op water (van 10 hectare), een zonnepark kleiner dan 2 ha, en een initiatief voor zon langs hoofdinfrastructuur (Duurzaamheidsroute A35, gemeente Enschede deel ± 20 hectare).

Deze drie initiatieven zouden, voor zover nu bekend, binnen het door u geformuleerde voorgenomen beleid kunnen passen. Wij hebben intussen het initiatief genomen om dit op ambtelijk niveau met de provincie Overijssel af te stemmen.

4. Afhandeling schade

Wij achten de kans op schadeclaims van initiatiefnemers zeer reëel. Wij hebben er bij initiatiefnemers van kansrijke zonprojecten immers op aangedrongen om geen vergunningaanvraag in te dienen, maar te wachten op de gebiedsprocessen. Dit conform ons stringente beleid, juist bedoeld om tot een zorgvuldige invulling en inpassing met maximaal draagvlak te komen.

Deze initiatiefnemers hebben reeds veel kosten gemaakt. Bijvoorbeeld voor het contract met Enexis voor transportcapaciteit op het elektriciteitsnet. En voor het (laten) opstellen van inrichtingsplannen e.d.

Zodra wij een of meerdere schadeclaims ontvangen gaan wij met u in gesprek over de afhandeling hiervan.

Op dit moment geldt een voorbereidingsbesluit. Als gedurende die periode een aanvraag om omgevingsvergunning wordt ingediend bij onze gemeente, dan zijn wij gehouden om die aanvraag aan te houden (artikel 3.3 Wabo). Echter, dit is alleen aan de orde als er geen reden is om de aanvraag (meteen) te weigeren. Ook die situatie kan aan de orde zijn, bijvoorbeeld als de aanvraag niet past in het nieuwe voorgenomen beleid. Het is dan voorstelbaar dat een initiatiefnemer schade leidt als gevolg van het weigeringsbesluit en dit met succes aanvecht. Het gewijzigde provinciale beleid kan bij de rechter exceptief worden getoetst. Bij een schadeclaim staat in die situatie de gemeente aan de lat, terwijl de werkelijke schadeoorzaak het gewijzigde provinciale beleid is. Voor die situatie houden wij de provincie op voorhand aansprakelijk.

Daarnaast zijn aanhoudingsbesluiten aan te merken als oorzaak van planschade (artikel 6.1 Wro). Wij zijn van mening dat die kosten, als gevolg van gewijzigde provinciale regelgeving, redelijkerwijze niet voor rekening van de gemeente dienen te blijven. Mochten wij een dergelijk planschadeverzoek ontvangen, dan zullen wij uw College alsdan verzoeken om een toerekeningsbesluit hogere plankosten te nemen (artikel 6.8 en 6.9 Wro).

Tot slot houden wij de provincie op voorhand aansprakelijk voor alle schade die wordt veroorzaakt als gevolg van het genomen voorbereidingsbesluit en het voorgenomen beleid, dat nu al doorwerkt bij de aanhoudingsplicht bij vergunningsaanvragen. Wanneer de schade concreet is of wanneer wij een schadeclaim van een derde ontvangen sturen wij deze aansprakelijkstelling aan u door en gaan wij daarover verder met u in gesprek.

5. Conclusie en verzoek

Zoals uit voorgaande duidelijk wordt zijn wij niet te spreken over de manier waarop u uw voornemen tot wijziging van het provinciale zonnebeleid heeft ingekleed. Hiermee worden initiatiefnemers en energie-coöperaties naar ons idee onredelijk en onevenredig hard getroffen. Wij verzoeken u, met inachtneming van de hierboven naar voren gebracht zienswijzen, uw voorgenomen beleid op punten te heroverwegen en gewijzigd vast te stellen. Uiteraard zijn wij graag bereid op, mocht daar behoefte aan bestaan, de zienswijze nader toe te lichten.

Verder willen wij u verzoeken om bij het vaststellen van het definitieve zonbeleid ook nog het volgende mee te nemen:

1. Neem de landelijke bestuursafspraken voor een voorkeursvolgorde zon als uitgangspunt en volg deze. Neem ook de gronden die wel een agrarische bestemming hebben, maar niet meer als zodanig gebruikt worden mee als mogelijke uitzonderingsmogelijkheid. Neem hierin ook de landbouwgronden "in transitie" mee als uitzonderingscategorie. Hierbij denken wij ook uitdrukkelijk aan landbouwgronden met matig tot slechte kwaliteit zoals vroegere vuilstortgebieden, gronden die ingezet worden voor het opvangen en vasthouden van water, of gronden die nodig zijn voor maatregelen voor het verbeteren van de oppervlaktewaterkwaliteit (actieprogramma Nitraatrichtlijn) en koppeling met het stikstofdossier.
2. Bied binnen het vast te stellen beleid mogelijkheden voor een overgangsregeling waarbij voor initiatieven waarvoor het participatieproces is afgerond, maar waarvoor nog geen vergunningsaanvraag is ingediend, alsnog doorgang kunnen vinden, waaronder in ieder geval het initiatief Broekheurne.
3. Ga binnen de overgangsregeling in algemene zin ruimhartig om met alle bestaande initiatieven voor zonnevelden op landbouwgrond.¹ Dit doet in onze ogen recht aan onze Enschedese aanpak ten opzichte van initiatieven van zonnevelden. Het zijn veelal initiatieven waar al zeer veel tijd en inzet voor is gepleegd, binnen de gemeente maar vooral ook van energie coöperaties. En waar in de meeste gevallen ook een participatietraject met omwonenden heeft plaatsgevonden.
4. Maak een stimuleringsregeling voor realisatie van extra zonne-energie in de zogenaamde trede 1, waaronder een verruiming van de subsidieregeling voor solar parking.

Hoogachtend,

Burgemeester en Wethouders van Enschede,
de loco Secretaris de Burgemeester

(E.A. Smit)

(R.W. Bleker)

¹ Zie de bijlage voor een overzicht van deze initiatieven.

Bijlage: huidige initiatieven in Enschede (geanonimiseerd)

categorie	stadsdeel	Bruto oppervlak
Zon op veld - Broekheurne	Zuid	36 hectare
Zon op veld	Oost	4 hectare
Zon op veld	Zuid	10 hectare
Zon op veld	West	12 hectare
Zon op veld	Noord	5 hectare
Zon op veld	west	4 hectare
Zon op veld	oost	6 hectare
Zon op veld	oost	6 hectare
Zon op veld	zuid	5 hectare
Zon op veld	west	13 hectare
Zon op veld	oost	n.n.b.
Zon op veld	west	n.n.b.
Totaal zon op veld		101 hectare
Zon langs rijksweg	West, zuid en Oost	20 hectare
Zon op water	noord	10 hectare
Zon op veld < 2 hectare	oost	2 hectare

Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel
p/a Luttenbergstraat 2
8012 EE Zwolle

Amsterdam, 22 november 2023

Onderwerp: Voorstel voorbereidingsbesluit zonneparken

Geachte college van Gedeputeerde Staten,

Graag uw aandacht voor het volgende.

In het Coalitieakkoord is een aanpassing gemaakt op het oorspronkelijke ingezette zonbeleid. Er is echter ook vermeld dat het voornemen geen absoluut verbod kent. Er wordt immers uitgegaan van een “nee, tenzij”-beleid in lijn met het Coalitieakkoord en de Kamerbrief. Er kunnen dus een aantal uitzonderingen gelden. In deze brief willen wij graag ingaan op de mogelijkheden van deze uitzonderingen.

Een belangrijke uitzondering zou ons inziens betrekking moeten hebben op zonprojecten op land in lokaal/coöperatief eigendom. Uiteraard met respect voor de zonneladder. Bewustwording en draagvlak zijn twee essentiële begrippen om de energietransitie verder vorm te geven. En die twee begrippen zijn precies de dragers bij de ontwikkeling van lokale/coöperatieve initiatieven.

Naast bewustwording en draagvlak zorgt een uitzondering voor lokaal/coöperatief eigendom ervoor dat Energiefonds Overijssel coöperaties blijvend kan ondersteunen en geen verlies hoeft te nemen op mogelijk € 204 duizend publieke middelen dat reeds is geïnvesteerd in lokale coöperatie projecten.

Tenslotte zorgt deze uitzondering ervoor dat het Energiefonds Overijssel blijvend een significant maatschappelijk rendement kan realiseren middels zon op land, dat noodzakelijk is voor het behalen van de doelstelling van een CO2 neutraal Overijssel. Deze projecten zorgen tevens voor een gezonde financiële basis van het energiefonds waardoor er tevens ruimte om innovatieve risicovollere energie projecten in de provincie te kunnen ondersteunen.

Wat is de rol van Energiefonds Overijssel op het gebied van zon

Energiefonds Overijssel is in 2012 opgericht als uitvoeringsinstrument van het programma Nieuwe Energie Overijssel, heeft een bestedingsruimte van 330 miljoen euro en heeft als doel cumulatief ruim 2 miljoen ton CO2 te besparen in 2027 om zo bij te dragen aan een CO2 neutraal Overijssel.

Energiefonds Overijssel richt zich al jaren op het verduurzamen van Overijssel, met oog voor het creëren van bewustwording en stimuleren van voldoende draagvlak onder de lokale bewoners. Dit draagvlak is noodzakelijk voor een verantwoorde snelle transitie naar duurzaam Overijssel.

Om dit draagvlak te creëren is in nauwe samenwerking met de provincie een financieel succesvol instrument opgetuigd, namelijk LEI-F (Financiering van Lokale Energie Initiatieven), die de ontwikkeling van coöperatieve zonneparken financieel ondersteunt.

Daarnaast ondersteunt Energiefonds Overijssel de zonprojecten tevens in de exploitatie. Reguliere financiers vinden het vaak lastig om corporaties te financieren die bestaan uit vrijwilligers die nog geen ervaring hebben op het gebied van ontwikkeling van zon. Het maatschappelijk rendement en de inkomsten van Energiefonds Overijssel bestaat circa voor een derde uit coöperatieve zon op land projecten.

Welke projecten kunnen nu niet doorgaan

Energiefonds Overijssel heeft samen met de provincie Overijssel, geld van het fonds geïnvesteerd in lokale projecten. Dit heeft verwachtingen gewekt bij inwoners en in deze projecten is reeds veel tijd en energie gestoken door lokale inwoners en is ook aan draagvlak gewerkt in de omgeving.

Momenteel zijn door Energiefonds Overijssel 11 LEI-F projecten gefinancierd voor in totaal ca 3 miljoen euro. Hiervan zijn 7 zonprojecten. In de **Bijlage I** is een overzicht toegevoegd van deze 7 zonprojecten. De huidige zon LEIF initiatieven uit de portefeuille zouden bij elkaar, 80.100.000 KWh per jaar opwekken en 24.030.000 kg CO₂ uitstoot besparen, ofwel circa 28.917 huishoudens van duurzame stroom voorzien. Dit wordt mogelijk gemaakt door lokale coöperaties. Indien er geen uitzondering wordt gemaakt voor lokale/coöperatieve zon op land projecten, zal een deel hiervan niet gerealiseerd kunnen worden. Van de 7 zonprojecten in de huidige LEI-F portefeuille, hebben 3 projecten (nog) geen vergunning. Deze 3 projecten kunnen in potentie 41.400.000 KWh per jaar opwekken en 12.420.000 kg CO₂ uitstoot besparen, ofwel circa 14.964 huishoudens van duurzame stroom voorzien.

De potentie is echter nog vele malen groter. Daarom zijn tevens in **Bijlage II** projecten opgenomen die momenteel in ontwikkeling zijn, maar waarbij Energiefonds Overijssel nog geen commitment heeft afgegeven om te financieren. Deze projecten zouden onder het voorgenomen beleid niet door kunnen gaan.

Coöperatieve zonneparken dragen substantieel bij aan de duurzaamheidsdoelstellingen van de provincie Overijssel en bij het creëren van meer draagvlak voor de energietransitie. De doelstelling van zon op land van 2030 komt dichterbij, echter landelijk werd in 2022 nog maar 15% van de gebruikte (totale) energie duurzaam opgewekt. Er is daarom nog een lange weg te gaan voordat een CO₂ neutraal Overijssel is bereikt en alle instrumenten zullen hiervoor noodzakelijk blijven.

Wat betekent dit voor het draagvlak, lokaal eigendom en instrument LEI-F

Concreet betekent dit voorgenomen besluit dat voor 2 zon LEIF projecten uit **Bijlage I** ca 204.000 euro reeds is uitgeboekt en waarschijnlijk als verlies genomen moet worden, aangezien deze LEIF projecten op dit moment nog geen vergunning hebben. Daarnaast heeft een reeds goedgekeurde financiering aan een ander zon LEIF project (Endona uit **Bijlage I**), van relatief grote omvang (18 MW, bijna 6.000 huishoudens) waarin veel tijd is gestoken en verwachtingen zijn gewekt naar de lokale inwoners, ook

nog geen vergunning en kan door de voorgenomen beleidswijziging niet gerealiseerd worden. Daarnaast is veel tijd en energie in lokale zon projecten gestoken door de lokale inwoners, waar verwachtingen zijn gewekt dat de provincie deze projecten ondersteund met kennis en financiering. Een verbod voor deze projecten zal naar verwachting een grote impact hebben op het draagvlak.

Energiefonds Overijssel maximeert lokaal eigendom ten opzichte van grote (veelal ook buitenlandse) investeerders, die vaak ook geïnteresseerd zijn in energieparks met Nederlandse subsidie. Door initiatieven zoals LEI-F, kwamen de baten van de zonneparks juist zoveel mogelijk lokaal terecht.

Verzoek tot heroverweging en welke alternatieven zijn er

Middels deze brief vragen wij daarom een uitzondering te maken voor zonprojecten op land in lokaal, coöperatief eigendom. Mocht u beslissen geen uitzondering te maken voor de groep als geheel, verzoeken wij u dringend een overgangsregeling te maken voor de projecten bijgevoegd in **Bijlage I** en bij voorkeur ook **Bijlage II**.

Alternatieven zoals zon op dak projecten zijn vaak relatief klein en minder rendabel gezien de prijsstijgingen en relatief lage SDE subsidie. De ontwikkeling van windprojecten duurt gemiddeld tien tot twaalf jaar, waardoor de tijdslijnen onvoldoende worden gehaald. De hoeveelheid duurzame warmte in Nederland is daarbij beperkt. Een alternatief hiervoor is waterstof en warmtepompen voor lage temperatuur. Voor beide is echter additionele duurzame elektriciteit noodzakelijk.

Een alternatieve mogelijkheid voor Energiefonds Overijssel om het beoogde maatschappelijk rendement in de toekomst toch te kunnen halen, is om het fonds een rol te geven in het financieren van de exploitatie van windprojecten. Om het gewenste lokale eigendom van windprojecten te realiseren zijn aanzienlijk hoeveelheid middelen noodzakelijk. Doorgaans duurt het enige tijd om deze bedragen op te halen bij de lokale inwoners. Bij zonprojecten heeft Energiefonds Overijssel de mogelijkheid zonprojecten in de exploitatie “voor” te financieren middels (achtergestelde) leningen en dit vervolgens over te laten nemen door de lokale inwoners, zoveel gewenst is. Wij verzoeken om dit tevens mogelijk te maken voor windenergie projecten. Met de huidige kaders mogen geen windprojecten in de exploitatie gefinancierd worden met (achtergestelde) leningen. Dit zou een gedeelte van het gemiste maatschappelijke rendement in toekomst kunnen compenseren.

Wij vragen u echte met klem om een uitzondering voor zon op land projecten in coöperatieve handen voor het blijvend creëren van bewustwording en draagvlak van de inwoners van Overijssel en omdat het inzetten van alle mogelijkheden noodzakelijk is voor het behalen van de doelstelling van een energieneutraal Overijssel.

J.J.C. de Vries
Directeur Fondsbeheerder

A.A. Blüm – den Heijer
Algemeen Directeur Energiefonds Overijssel

Bijlage I: Overzicht LEI-F zonprojecten

Coöperatie	Project	LEI-F	Uitgeboekt (+Rente)	Vergunning	MWp	Kg CO2 besparing*	# Huishoudens**
Coöperatie Notter Zuna	Zon	€ 109.800	€ 69.680	In vergunningsproces	10	2.700.000	3.249
Coöperatie Endona	Zon	€ 490.000	€ -	Nee	18	4.860.000	5.848
Coöperatie Blauwvinger	Zon	€ 85.000	€ 45.566	Ja	1	270.000	325
Coöperatie Salland West	Zon	€ 55.000	€ 28.377	Ja	3	810.000	975
Coöperatie Salland West	Zon	€ 63.000	€ 32.505	Ja	3	810.000	975
Stichting Luttenberg	Zon	€ 180.000	€ 64.010	Ja	36	9.720.000	11.697
Oonze Coöperatie	Zon	€ 195.000	€ 134.075	Vergunning voorlopig afgewezen	18	4.860.000	5.848
Totaal LEI-F portefeuille		€ 1.177.800	€ 374.213		89	24.030.000	28.917

Potentiële afschrijving***	€ 203.755
Vermogen (MWp)	46
Besparing CO2 (kg)	12.420.000
# Huishoudens	14.946

*op basis van yield van 900 kWh/KWp

**op basis van CBS data - elektriciteitsverbruik huishoudens Overijssel

***op basis van de uitgeboekte gelden

Bijlage II: Overzicht Pijplijn LEI-F projecten

Coöperatie	Project	Hectare	Status

222 Hectare
177,6 80% zonnepanelen / 20% groen-overig
257,5 MWp (inschatting 1,45 MWp per 1 hectare)
231.768.000 KWh (inschatting 900 KWh/KWp)
69.530.400 Kg CO2 besparing (inschatting op basis van 900KWh/KWp)
83.671 Huishoudens (Electriciteitsverbruik)

Gedeputeerde Staten van Overijssel
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en
Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Gemeente Hengelo

Postbus 18
7550 AA Hengelo

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Zienswijze tegen voorgenomen ruimtelijk beleid zonneparken	3675141		22 november 2023

Geachte heer/mevrouw,

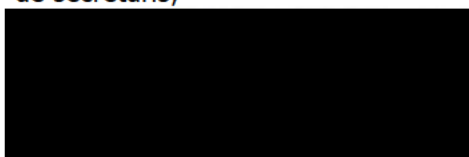
Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo, gevestigd te Hengelo, bezoekadres Burg van Dussenplein 1, 7551 EB Hengelo, dient hierbij een (pro-forma) zienswijze in over uw Voorgenomen ruimtelijk beleid aanleg zonneparken. Uw Voorgenomen ruimtelijk beleid ligt blijkens <https://www.overijssel.nl/loket/terinzageleggingen/terinzagelegging-voorgenomen-ruimtelijk-beleid-aanleg-zonneparken> tot en met 22 november 2023 ter inzage.

Er is vanuit de optiek van Twentse gemeenten op 8 november 2023 al een reactie gegeven op het voorgenomen provinciale beleid wind- en zonne-energie, met name over het proces en wat dit doet met de samenwerking.

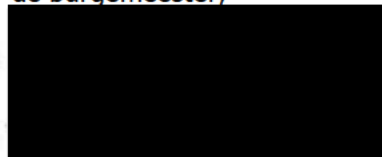
De gemeenteraad van de Hengelo heeft in februari 2022 een Omgevingsprogramma Nieuwe Energie Hengelo 2021-2030 vastgesteld. Hierin is opgenomen hoe Hengelo invulling wil geven aan de opgave om duurzame elektriciteit op te wekken tot 2030. Tevens is ook de bijdrage van de gemeente Hengelo aan de Regionale Energie Strategie Twente (RES Twente) opgenomen. Het Hengelose beleid bevat voor grootschalige duurzame elektriciteit opwek een voorkeursvolgorde. Er is een uitgebreid participatieproces doorlopen bij het opstellen van het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie Hengelo, waarbij inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners zijn betrokken.

Om invulling te geven aan de opgave voor 2030 zijn zowel windturbines als zonnevelden noodzakelijk. Hengelo onderzoekt wat het effect van het Voorgenomen ruimtelijk beleid zonneparken van de provincie Overijssel betekent voor de opgave voor 2030 en daarna voor 2050. Mede met het oog op het zorgvuldigheidsbeginsel verzoeken wij u de gemeente Hengelo een termijn van ten minste twee weken te gunnen om deze zienswijze aan te vullen, ten behoeve van het besluit dat u met inachtneming van afdeling 3.4 van de Awb wilt nemen op het ruimtelijk beleid zonneparken.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G Schelberg

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres
Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres
gemeente@hengelo.nl
Telefoonnummer
14-074

Gedeputeerde Staten van Overijssel
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Onderwerp	Zaaknummer	Uw kenmerk	Datum
Zienswijze voorgenomen ruimtelijk beleid zonneparken	3680704		5 december 2023

VERZONDEN 6 DEC. 2023

Geachte heer/mevrouw,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hengelo, gevestigd te Hengelo, bezoekadres Burg van Dussenplein 1, 7551 EB Hengelo, diende op 22 november 2023 een (pro-forma) zienswijze in op uw voorgenomen ruimtelijk beleid aanleg zonneparken. Uw voorgenomen ruimtelijk beleid lag blijkens <https://www.overijssel.nl/loket/terinzageleggingen/terinzagelegging-voorgenomen-ruimtelijk-beleid-aanleg-zonneparken> tot en met 22 november 2023 ter inzage. Hierbij ontvangt u de nadere invulling van deze pro forma zienswijze met het zaaknummer 3675141.

De gemeenteraad van Hengelo heeft in februari 2022 het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie Hengelo 2021-2030 vastgesteld. Hierin is opgenomen hoe Hengelo invulling wil geven aan de opgave om duurzame elektriciteit op te wekken tot 2030. Tevens is ook de bijdrage van de gemeente Hengelo aan de Regionale Energie Strategie Twente (RES Twente) opgenomen. Het Hengelose beleid bevat voor grootschalige duurzame elektriciteit opwek een voorkeursvolgorde. Er is een uitgebreid participatieproces doorlopen bij het opstellen van het Omgevingsprogramma Nieuwe Energie Hengelo, waarbij inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners zijn betrokken.

Om invulling te geven aan de Hengelose opgave voor 2030 en de bijdrage aan de RES Twente zijn zowel windturbines als zonnevelden noodzakelijk. Daarvoor hanteren wij de Hengelose voorkeursvolgorde. Daarin bieden wij ruimte voor zonnevelden. Het voorbereidingsbesluit grijpt in op beleidsvrijheid van de gemeente. De voorgenomen beleidswijziging van de provincie Overijssel belemmert ontwikkelingen om invulling te geven aan de Hengelose doelstellingen en de bijdrage aan de RES Twente. Vanuit dat perspectief stellen wij voor om de volgende kaders op te nemen in de overgangsregeling.

1. Energieprojecten die bijdragen aan verminderen van netcongestie door het efficiënt gebruik van het elektriciteitsnetwerk.

Gemeente Hengelo heeft gekozen om energiegebieden aan te wijzen waar windturbines en zonnevelden ontwikkeld kunnen worden. Daarmee willen wij nieuwe energielandschappen creëren.

Verder willen wij energieprojecten ontwikkelen waar vraag en opwek van energie wordt gecombineerd. Daarom bieden wij ruimte om zowel gronden op industrie- en bedrijventerreinen te ontwikkelen, maar ook gronden aan de rand van industrie- en bedrijventerreinen om energiegebieden te ontwikkelen. Hierdoor kunnen nieuwe energielandschappen ontstaan waar Hengelo intensieve opwek mogelijk wil maken. Daarmee willen wij bijdragen aan een toekomst bestendig energiesysteem. Inmiddels is er vergunning verleend voor het ontwikkelen van het zonneveld Boeldershoek aan de rand van Industrierrein Twentekanaal. Er zijn echter meer gebieden waar we dit mogelijk willen maken. Hiervoor vragen wij ruimte in uw zonnebeleid.

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

2. Gronden langs snelwegen en andere infrastructuur benutten

In Hengelo komen snelwegen, spoorwegen en hoogspanningsleidingen bij elkaar. Wij bieden ruimte om op gronden grenzend aan deze infrastructuur te ontwikkelen voor zonnevelden en windturbines. De afstand van percelen tot de infrastructuur moet niet het afwegingscriterium zijn. Wij vinden het belangrijk dat voor de inpassing van energieprojecten op deze percelen de natuurlijke grensafscheidingen als criterium worden gehanteerd, zodat percelen niet opgeknipt worden. Dat draagt bij aan een goede ruimtelijke kwaliteit.

3. Initiatieven die van onderaf ontwikkeld worden

Hengelo is zuinig op haar groene uitloopgebieden. Daarom staan we in die gebieden zonnevelden toe die passen binnen het landschap en met betrokkenheid en acceptatie van omwonenden. Het ontwikkelen van zonnevelden komt alleen 'van onderop' en we kiezen in deze gebieden voor 100% lokaal eigenaarschap. Wij zijn dan ook van mening dat initiatieven die van onderaf ontstaan om een energieprojecten te ontwikkelen onder het overgangsrecht moeten komen te vallen. Mede om invulling te geven aan lokaal eigenaarschap en energiecoöperaties daarin te steunen. De grootte van het te ontwikkelen perceel moet niet leidend zijn, maar lokaal eigenaarschap en draagvlak.

Tot slot

Binnen het voorgenomen zonnebeleid wordt vooral ruimte geboden voor zon op dak en parkeerplaats (trede 1 van de zonneladder). De ervaring is echter dat de businesscase van deze ontwikkelingen mager is, ondanks de subsidieregeling van de provincie Overijssel. Dit vraagt om extra inzet van de gemeente om deze ontwikkelingen te stimuleren. Om hier maximaal op in te kunnen zetten heeft de gemeente ondersteuning nodig van de provincie. Bijvoorbeeld door de eis van een minimaal opgesteld vermogen bij zonnepanelen boven parkeerplaatsen te verlagen (bijvoorbeeld tot minimaal 50 kWp zoals de provincie Drenthe hanteert). Of door bij te dragen aan het versnellen van dynamische systemen en de mogelijkheden van het onderling uitwisselen van opgewekte elektriciteit ook binnen de bestaande situatie mogelijk te maken. Wij zijn graag bereid om onze zienswijze mondeling nader toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Hengelo,
de secretaris, de burgemeester,

De heer J. Eshuis

De heer S.W.J.G Schelberg

Vermeld altijd het zaaknummer als u contact opneemt met de gemeente.

Bezoekadres

Burgemeester van der
Dussenplein 1

E-mailadres

gemeente@hengelo.nl

Telefoonnummer

14-074

Grote Kerkhof 1
Postbus 5000
7400 GC Deventer

Gedeputeerde Staten van Overijssel
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

14 0570
telefoon

direct telefoonnummer

gemeente@deventer.nl
e-mail

DEV-BLD/ 2023-1035
kenmerk

uw referentie

21 november 2023
datum

██████████
contactpersoon

Zienswijze op voorgenomen ruimtelijk beleid aanleg zonneparken
onderwerp

Geachte gedeputeerde Staten van Overijssel,

Op woensdag 11 oktober 2023 besloten Provinciale Staten, na een voorbereiding onder strikte geheimhouding, voor het aanpassen van haar beleid voor zonne-energie. Zon op veld is hierdoor niet meer te realiseren en gemeenten kunnen hierop geen eigen beleid meer voeren.

In de gemeente Deventer zijn, zoals in september al aangegeven in het Strategisch Ruimtelijk Overleg, vier lopende projecten voor zon op veld. Projecten met enthousiaste initiatiefnemers, betrokken energie coöperaties en participatie met omwonenden. Als gemeente voerden we constructieve gesprekken met de initiatiefnemers en hebben we energie gestoken in het goed begeleiden van deze projecten.

Gemeenten hadden eerder betrokken kunnen worden bij de uitwerking van het provinciaal coalitieakkoord. De gekozen werkwijze draagt niet bij aan het vertrouwen. Voor initiatiefnemers breekt een erg onzekere periode aan, waarin zij de uitwerking van de overgangsregeling maar moeten afwachten. De geloofwaardigheid van de overheid in brede zin van het woord neemt hiermee af.

De manier van handelen van de provincie rond het voorgenomen beleid zon op veld heeft ertoe geleid dat op 18 oktober door de gemeenteraad van Deventer een motie is aangenomen waarin de raad het volgende vindt:

- Gemeenten hebben het recht en de plicht om hun eigen autonomie te verdedigen;
- Het Voorbereidingsbesluit Zonneparken is in strijd met het algemeen belang, aangezien de energietransitie op gemeentelijk niveau in gevaar komt;
- De besluitvorming tast de beleidsruimte en autonomie van gemeenten aan;
- De besluitvorming is in strijd met de RES-afspraken over onderlinge samenwerking tussen overheden;
- De besluitvorming tast het maatschappelijk draagvlak aan;
- De besluitvorming getuigt van inconsistentie en oncollegiaal bestuur.

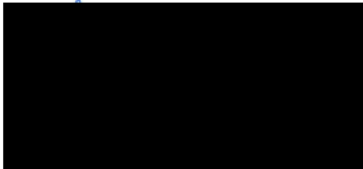
De gemeente Deventer wordt gedwarsboemd in het maken van de afweging over deze projecten op haar grondgebied. Lokaal zien we dat zon op veld niet per definitie een verlies aan goede landbouwgrond betekent, en een bijdrage kan leveren aan de landbouwtransitie. Minder vruchtbare percelen bieden kansen om zon te combineren met waterberging, of om te bouwen aan een energielandschap in combinatie met wind. Ook zijn er mogelijkheden om zon op veld 'netneutraal'

DEV-BLD./ 2023-1035
kenmerk

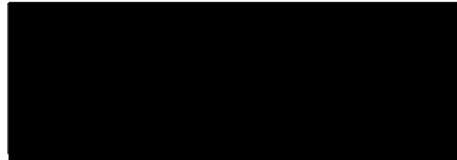
aan te sluiten. Dit is in lijn met de zonneladder zoals de provincie deze in de Handreiking Zonnevelden in 2020 heeft vastgesteld. Daarnaast zou het beleid voor zon op veld gemeenten moeten steunen in het behalen van de RES-doelen, in plaats van dit te verhinderen. Zeker als gemeenten lokaal kansen zien om de energiedoelstellingen voor 2030 te behalen met een combinatie van zonne-energie en meervoudig ruimtegebruik.

Samenvattend; de gemeente Deventer ziet wel goede mogelijkheden om zon op land te combineren met de transitie van landbouwgronden en dringt aan op ruimte voor eigen afwegingen conform eerdere afspraken. Deventer rondt graag de vier lopende projecten voor zon op veld zelfstandig en autonoom af, en verwacht snel een duidelijke en ruimhartige overgangsregeling. We verwachten te worden betrokken bij de uitwerking van deze regeling. De wijze waarop dit nieuwe beleid van de provincie Overijssel tot stand is gekomen draagt niet bij aan de relatie tussen provincie en gemeente, en het vertrouwen in de overheid in het algemeen.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Deventer,
de secretaris, de burgemeester,

J.P. Wassens

R.C. König

Gedeputeerde Staten van Overijssel
Ter attentie van secretariaat eenheid Ruimte
en Bereikbaarheid
Postbus 10078
8000 GB Zwolle

Verzenddatum	Zaaknummer	Ons kenmerk	Bijlagen
22 november 2023	22Z01185	23.0033296	
Uw brief van	Uw kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
		██████████	██████████

Onderwerp

Zienswijze tegen voorgenomen
ruimtelijkbeleid zonneparken

Geachte heer/mevrouw,

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Losser, gevestigd te Losser, bezoekadres Raadhuisplein 1, 7581 AG Losser dient namens de 14 Twentse gemeenten, hierbij een (pro-forma) zienswijze in over uw Voorgenomen ruimtelijk beleid aanleg zonneparken. Uw Voorgenomen ruimtelijk beleid ligt blijkens <https://www.overijssel.nl/loket/terinzageleggingen/terinzagelegging-voorgenomen-ruimtelijk-beleid-aanleg-zonneparken> tot en met 22 november 2023 ter inzage.

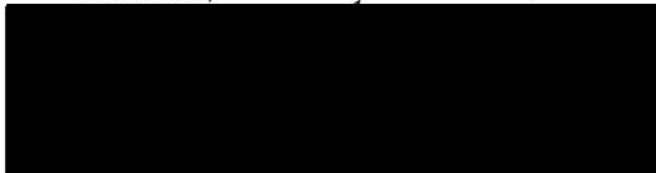
De Twentse gemeenten hebben van uit de RES Twente 1.0 een bod gedaan aan het Rijk om in 2030 1,5 TWh duurzame elektriciteit op te wekken via windturbines op land en zonnevelden. Alle Twentse gemeenten leveren hieraan een bijdrage. Er is een uitgebreid participatieproces doorlopen bij het opstellen van de RES Twente 1.0, waarbij inwoners, bedrijven en maatschappelijke partners uit Twente zijn betrokken. Alle Twentse gemeenten leveren een bijdrage aan het bod van de RES Twente en hebben hiervoor een aanbod gedaan. Ten gevolge van het Voorgenomen ruimtelijk beleid zonneparken kunnen Twentse gemeenten hun bijdrage mogelijk geen gestand doen.

Om invulling te geven aan de opgave voor 2030 zijn zowel windturbines als zonnevelden noodzakelijk. De Twentse gemeenten onderzoeken wat het effect van het Voorgenomen ruimtelijk beleid zonneparken van de provincie Overijssel betekent voor de opgave voor 2030 en daarna voor 2050. Mede met het oog op het zorgvuldigheidsbeginsel verzoeken wij u de Twentse gemeenten een termijn van ten minste twee weken te gunnen om deze zienswijze aan te vullen, ten behoeve van het besluit dat u met inachtneming van afdeling 3.4 van de Awb wilt nemen op het ruimtelijk beleid zonneparken.

Hoogachtend,

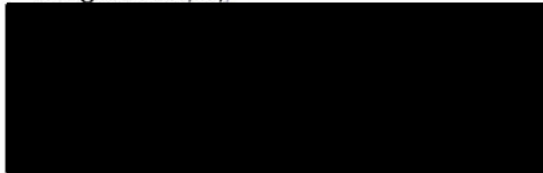
het college van burgemeester en wethouders van Losser,

secretaris,

drs. J. van Dam

burgemeester,

ir. C.A.M. Kroon

't Lossers hoes
Raadhuisplein 1
Corr. Adres:
Postbus 90
7580 AB Losser
Tel. 053-537 74 44
Fax 053-537 73 17
E-mail: gemeente@losser.nl
NL04 BNGH 0285 0316 78

Gedeputeerde Staten van Overijssel
T.a.v. secretariaat eenheid Ruimte en
Bereikbaarheid
postbus 10078
8000 GB Zwolle

Verzenddatum	Zaaknummer	Ons kenmerk	Bijlagen
6 december 2023	22Z01185	23.0035511	
Uw brief van	Uw kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
23 mei 2022			053-5377444

Onderwerp

Zienswijze over het Voorgenomen
ruimtelijk beleid aanleg zonneparken.

Geacht College van Gedeputeerde Staten,

Graag geven wij een aanvulling op de pro formazienswijze die wij op 22 november 2023 aan uw college hebben gestuurd namens Twentse gemeenten onder vermelding van het zaaknummer 22Z01185.

Met deze zienswijze willen wij graag ideeën en wensen aandragen voor het definitieve beleid voor zonnevelden. Hieronder geven wij weer op welke manier wij het overgangsrecht graag uitgewerkt zien, en welke uitzonderingsmogelijkheden wij voorstaan voor zonnevelden op landbouwgrond.

Gemeentelijk energiebeleid en de RES

De gezamenlijke ambitie van de partners van de RES Twente is om in 2030 minimaal 1,5 TWh hernieuwbare elektriciteit op te wekken. De gemeenten hebben in hun zogenoemde biedingen aangegeven welk deel van deze ambitie zij voor hun rekening nemen en op welke manier zij hier in de periode tot 2030 invulling aan willen geven. In deze biedingen draagt opwek via zon op veld voor ongeveer een derde deel (0,5 TWh) bij van deze ambitie. De doelstelling van de RES Twente betreft de periode tot 2030, en is niet gemaximeerd tot 1,5 TWh.

De meeste gemeenten hebben lokaal zonnebeleid opgesteld, waarbij kaders voor de ruimtelijke inpassing van zon-pv zijn vastgelegd. Dit beleid is in de meeste gevallen niet begrensd tot de omvang van het gemeentelijke bod aan de RES en ook niet begrensd tot het jaar 2030. Uiteraard verschilt de invulling van het zonnebeleid per gemeente. In de meeste gemeenten biedt het bestaande gemeentelijke beleid ruimte voor meer zonnevelden dan nu is vergund of gerealiseerd. In enkele gemeenten ligt het gemeentelijke zonnebeleid grotendeels in lijn met het voorgenomen zonnebeleid van de provincie en van het Rijk. In een aantal gemeenten levert het voorgenomen beleid dusdanige beperkingen op dat realisatie van hun RES bod niet of slechts beperkt haalbaar lijkt. Voor die gemeenten is het extra van belang dat er een impuls komt (bijv. via nieuwe regelingen) voor de initiatieven die vallen onder trede 1 van de zonneladder of vallen onder de uitzonderingsregels die nog wel mogelijk blijven.

Het voorbereidingsbesluit en de door u aangekondigde beleidswijziging legt de verdere ontwikkeling van zonnevelden op landbouw- en natuurgronden stil en gaat voorbij aan het bestaande beleid van de meeste Twentse gemeenten, en de hierop gebaseerde verwachtingen van energie coöperaties.

Hoewel het energiesysteem verandert en er nieuwe technieken zullen komen, zal zon op veld voor veel Twentse gemeenten nog steeds nodig zijn om invulling te geven aan de opgave tot 2030. En ook na 2030 komt er nog een vergelijkbare opgave op ons af. Bovendien kan zon op veld ook bijdragen aan andere doelstellingen in het landelijke gebied. Denk hierbij aan de opgaven voor waterretentie, stikstofreductie, verbeteren van de kwaliteit van oppervlaktewater en extensivering van de landbouw en neveninkomen voor agrariërs.

Gewenste invulling van het overgangsrecht.

Bij de meeste gemeenten zijn initiatieven voor zonnevelden op landbouwgrond in voorbereiding. Veelal initiatieven waar de lokale energiecoöperaties een rol hebben. Deze coöperaties zijn de laatste jaren opgericht – vaak met steun van provincie en gemeente - door vrijwilligers, gedreven inwoners die geloven in “het van onderop” ontwikkelen van duurzame projecten in lokaal eigendom. Het gaat veelal om initiatieven waar al veel tijd, middelen en energie in is gestoken. Deze zijn veelal door gemeenten getoetst op haalbaarheid en wenselijkheid en waar met omwonenden over is gesproken. Sommige van deze initiatieven hebben al geïnvesteerd in een aansluiting op elektriciteitsnet en hiervoor een contract gesloten met de netbeheerder. Het voorbereidingsbesluit legt deze initiatieven per direct stil. Het voorgenomen beleid lijkt realisatie van een groot deel van deze initiatieven onmogelijk te maken. Wij kunnen dit niet uitleggen aan deze initiatiefnemers.

Wij verzoeken u dan ook met klem om ruimhartig om te gaan met alle bestaande initiatieven voor zonnevelden op landbouwgrond en in het overgangsrecht op te nemen dat initiatieven waarover door initiatiefnemer(s) met gemeenten is gecommuniceerd, en vanuit gemeenten een eerste -schriftelijke en/of mondelingen- positieve reactie hebben gekregen, alsnog een vergunning traject kunnen doorlopen.

Gewenste invulling uitzonderingscategorieën

Wij willen u verzoeken om bij verdere uitwerking van het voorgenomen beleid de landelijke bestuursafspraken voor een voorkeursvolgorde zon als uitgangspunt te nemen en dit in te kleuren naar de Overijsselse/Twentse situatie. In de bestuursafspraken zijn de volgende uitzonderingsmogelijkheden benoemd. (Zie ook https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2023Z18508&id=2023D44577)

Landbouwgronden die planologisch als landbouwgrond zijn bestemd, maar in de praktijk niet meer als zodanig worden gebruikt. Bijvoorbeeld gronden langs snelwegen of spoorwegen en andere restgronden.

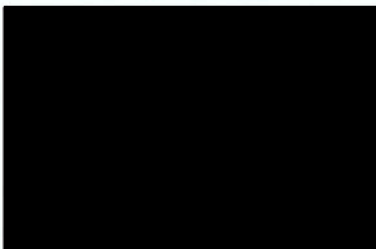
- Hier zouden wij als uitbreiding c.q. aanpassing willen opnemen: neem voor zonnevelden langs infrastructuur niet de afstand van percelen tot de infrastructuur als leidend afwegingscriterium. Wij vinden het belangrijk dat voor de inpassing van energieprojecten op deze percelen de natuurlijke grensafscheidingen als criterium worden gehanteerd. Zodat percelen niet opgeknipt worden. Dit draagt bij aan een goede ruimtelijke kwaliteit.

- *Agri-PV: combinatie van een substantiële agrarische functie met een zonnepark*

- *Landbouwgronden die op basis van bestuurlijk bindende afspraken in transitie zijn, bijvoorbeeld gronden die in de toekomst een andere bestemming krijgen zoals woon-werkbestemming, recreatie of overgang naar natuur of gronden die minder geschikt worden voor een landbouwfunctie door verzilting, vernatting of bodemdaling.*
Wij willen het begrip 'landbouwgronden in transitie' als volgt inkleuren:
  - Gronden die in de toekomst voorzien zijn voor andere functies (woningbouw, bedrijvigheid etc.)
  - Gronden met matig tot slechte kwaliteit, zoals bijvoorbeeld voormalige stortplaatsen of waar weinig of geen omwonenden zijn en die goed landschappelijk kunnen worden ingepast.
  - Gronden die verdrogen
  - Gronden die gebruikt gaan worden voor (tijdelijke) opvang van water
  - Gronden die nodig zijn voor maatregelen voor het verbeteren van de kwaliteit van het oppervlaktewater (actieprogramma Nitraatrichtlijn)
  - Gronden die vrijkomen vanuit maatregelen vanuit het stikstofdossier en/of extensivering van de landbouw
  - Gronden die ingezet worden voor het verbeteren van de biodiversiteit
  - Gronden die risico's lopen op verzakkingen ten gevolge van winning van grondstoffen

- *Als de aanleg van zonneparken op gronden bijdraagt aan de vermindering van de netcongestie of zorgt voor vergroting van een efficiënter netwerkgebruik.*
Hierbij denken wij vooral aan de combinatie van zon op landbouwgrond samen met windturbines, of door vraag en opwek te combineren, bijvoorbeeld langs industrie- en bedrijventerreinen. Dit draagt bij een robuust energiesysteem voor de toekomst.

Tot slot

Tot slot willen wij u voorstellen om initiatieven voor opwek van zonne-energie die wel passen binnen het nieuwe zonnebeleid – dus initiatieven die vallen binnen de zogenaamde trede 1 van de zonneladder en de uitzonderings- categorieën- te stimuleren en te faciliteren.

Dit door bijvoorbeeld de eis van een minimaal opgesteld vermogen bij zonnepanelen boven parkeerplaatsen te verlagen (bijvoorbeeld tot minimaal 50 kWp zoals de provincie Drenthe hanteert). Of door bij te dragen aan het versnellen van dynamische systemen en de mogelijkheden van het onderling uitwisselen en opslaan van opgewekte elektriciteit, zodat ook binnen de bestaande situatie van netcongestie de beschikbare potentiële ruimte optimaal benut kan worden. Ook roepen wij op om flexibel om te gaan met mogelijke verplaatsingen voortkomend uit toekomstige ruimtelijke vraagstukken.

Met vriendelijke groet,
namens de wethouders van de volgende Twentse gemeenten,

Jaimi van Essen
Wethouder gemeente Losser

Namens:

Margreet Overmeen-Bakhuis wethouder gemeente Almelo
Michael Geerdink wethouder gemeente Borne
Cel Severijn wethouder gemeente Dinkelland
Niels van den Berg wethouder gemeente Enschede
Johan Niemans wethouder gemeente Haaksbergen
Annemarie Dubbink wethouder gemeente Hellendoorn
Claudio Bruggink wethouder gemeente Hengelo
Harry Scholten wethouder gemeente Hof van Twente
Murat Yildirim wethouder gemeente Oldenzaal
Ben Beens wethouder gemeente Rijssen-Holten
Frank Niens wethouder gemeente Tubbergen
Richard Kortenhoeven wethouder gemeente Wierden

In afschrift aan: de colleges van de aan de RES Twente deelnemende gemeenten.

Provincie Overijssel
College van Gedeputeerde Staten van de provincie
Overijssel
Postbus 10078
8000 GB ZWOLLE

ons kenmerk 2023-022035

behandeld door [REDACTED]

uw kenmerk

bijlagen

Steenwijk, 21 november 2023

Onderwerp Zienswijze op voorgenomen ruimtelijk beleid zonne-energie

Geacht college van Gedeputeerde Staten van de provincie Overijssel,

Recent heeft u het voorgenomen ruimtelijk beleid zonne-energie voor zienswijze vrijgegeven. Wij maken graag gebruik van die mogelijkheid om een zienswijze in te dienen.

Onderstaand treft u onze zienswijze aan:

'Zon op land' niet volledig uitsluiten

Het nieuwe voorgenomen beleid geeft expliciet aan dat realisatie van zonneprojecten met toepassing van de tredes 2 en/of 3 van de zonneladder niet meer toegestaan is. Voor onze gemeente betekent dit een zodanige inperking van de mogelijkheden voor realisatie van "zon op land" dat dit raakt aan de invulling van ons RES bod én onze (toekomstige) duurzaamheidsambities. Dit zou als consequentie kunnen hebben dat we onze duurzaamheidsambities neerwaarts moeten bijstellen. Zeker in combinatie met de beperking van de gemeentelijke mogelijkheden voor grootschalige opwek van windenergie als gevolg van het nieuwe 'Grip op wind' beleid van de provincie Overijssel. Wij verzoeken u derhalve plaatsing van zonnepanelen op landbouw- en natuurgronden niet volledig uit te sluiten. E.e.a. mede bezien in het licht van respectievelijk meervoudig grondgebruik én een hoger energierendement bij een verticale plaatsing van zonnepanelen.

Onderscheid maken in kwalitatief goede en (op termijn) kwalitatief minder goede landbouwgrond

In het tot 12 oktober van dit jaar vigerende provinciale beleid werd nog een onderscheid gemaakt in kwalitatief goede en (op termijn) kwalitatief minder goede landbouwgrond. Dit bood de afwegingsmogelijkheid om toch 'zon op land' te realiseren, waarbij met name ingezet zou kunnen worden op landbouwgrond van een mindere kwaliteit of landbouwgrond die bijvoorbeeld door vernatting, in de toekomst niet of minder geschikt is voor landbouwfuncties. Dat pleit er voor om nog wel mogelijkheden te bieden voor realisatie van zonneparken op kwalitatief minder goede landbouwgrond of landbouwgrond, die in de toekomst (mogelijk) niet meer gebruikt kan worden als landbouwgrond.

Provinciale beleid inzake zonne-energie mag/moet niet verder gaan dan het Rijksbeleid

Door Minister Jetten (klimaat en energie) is op 6 juli jl. een tweede 'zonnebrief' uitgebracht. In deze brief geeft hij aan dat hij de voorkeursvolgorde voor 'zon op land' volgens de tredes van de zonneladder vóór 1 juli 2024 juridisch wil verankeren. Daarbij wordt voor wat betreft zon op

landbouwgrond (trede vier) nog het 'nee tenzij' principe gehanteerd. Om toch nog enige ruimte te laten voor die vierde trede is het essentieel dat de provincie Overijssel handelt in de lijn van het Rijk en in ieder geval niet 'strenger in de leer' is.

Wij verzoeken u bij het proces, dat moet leiden tot definitieve vaststelling van het van het ruimtelijk beleid inzake zonne-energie, rekening te houden met de in deze brief verwoorde zienswijze.

Contact

Heeft u nog vragen of wilt u meer informatie? Dan kunt u contact opnemen met het Klantcontactcentrum (KCC), telefoonnummer 14 0521 of een e-mail sturen naar info@steenwijkerland.nl onder vermelding van ons kenmerk. Dit vindt u rechtsboven in deze brief. Het KCC is telefonisch bereikbaar van maandag tot en met donderdag van 8.30 - 16.30 uur en op vrijdag van 8.30 - 12.30 uur.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Steenwijkerland,

De secretaris,

Marco de Graaf

De burgemeester,

Rob Bats

Overdinkel, 15-11-2023

Beste leden van Gedeputeerde Staten,

Hierbij willen we onze verontwaardiging laten blijken over uw besluit van 11 oktober om per direct een verbod in te stellen op de realisatie van zonnevelden op landbouwgrond. Wij als grondeigenaren willen graag u onze persoonlijke situatie uitleggen en vragen deze specifieke situatie opnieuw te beoordelen.

Graag nemen wij u mee in het proces die wij als landeigenaar hebben gevolgd. In 2020 is er een commercieel zonnepark gerealiseerd bij ons achter het huis, 20 ha. in samenwerking met familie ██████ en Kronos. In eerste instantie waren we daar niet enthousiast over, omdat we ook vinden dat we eerst de daken moeten proberen vol te leggen voor we op landbouwgrond zonnepanelen leggen.

Nadat het commerciële park is gerealiseerd, zijn we eind 2020 benaderd door Kronos om ons aanliggende perceel beschikbaar te stellen voor vergroting van hun huidige park. Dit hebben we toch in overweging genomen.

Als bedrijf moesten we daar wel goed over nadenken, we hebben een vleeskalverbedrijf met 3300 rosé-kalveren en een akkerbouwtak van 75 ha erbij. Dus met hart en ziel boer, en daarbij ook ondernemer.

Duurzaamheid is voor ons ook ondernemen: zo hebben we al 5500 zonnepanelen op onze daken van de stallen liggen, goed voor 400 huishoudens. Daarnaast volop bezig met ontwikkeling van biogas (monomestvergister), goed voor 300 huishoudens aan groengas waar vergunning voor is verleend en we wachten op de beschikking van RVO.

2.5 jaar geleden hebben we toch besloten, als ondernemer, om te inventariseren of een zonnepark op onze grond mogelijk was en vooral hoe we een gedragen project konden realiseren. Hierbij zijn we zeker niet over één nacht ijs gegaan. Als boer zien we ook heel graag gewassen op het veld staan, en we weten welke bezwaren er waren en welke fouten er zijn gemaakt bij het aanliggende, reeds gerealiseerde zonnepark. Maar we beseffen ook dat het beter is om op 1 plek een wat groter zonnepark te realiseren in plaats van versnippering in het landschap. Als we deze stap gaan nemen, moet het wel op een andere manier, was ons motto.

Het commentaar uit media en de buurt dat een Duitse partij – Kronos, in Nederland een park ontwikkelt en de subsidie en revenuen naar grote buitenlandse investeringsmaatschappijen gingen was het eerste punt van aandacht.

We hebben in de afgelopen jaren zorgvuldige stappen genomen en een partner gezocht uit de regio. Met afvalverwerker Twence hebben we een regionale partner waar de 14 Twentse gemeenten eigenaar van zijn en zo ook de baten van het park terugvloeien naar de inwoners van deze gemeenten.

Een volgend belangrijk punt was onze buurt en het dorp: als we niet alle naaste burens mee zouden krijgen in ons plan zouden we het niet doorzetten. Dus: aan de keukentafel met de naaste burens.

Door deze burens mee te nemen in de eerste plannen ondervonden we geen weerstand en konden we langzaam verder gaan met de plannen, samen met de aangedragen ideeën van de burens.

Een paar maanden later hebben we in een inloop bij ons thuis voor de inwoners van Overdinkel de plannen uitgelegd, en daar kwam naar voren dat de inwoners meegenomen moesten worden. Ook dit punt hebben we gerealiseerd: het park wordt ontwikkeld door 50 % Twence en 50 % door Energie Coöperatie Overdinkel (ECO).

Een ander punt dat bedenkingen bij ons opleverde was het onderhoud in het huidige zonnepark: we willen op een duurzame manier het park onderhouden. We hebben daarom in 2021 schapenhouderij Drieland opgericht met een “burgergezin” uit Overdinkel. De schapen en hun lammeren kleuren onze buurt nu. In de winter lopen de dieren op de landerijen rondom het zonnepark, en de hele buurt is druk met de lammetjes. Dit geeft ons een extra stimulans om het nieuw te realiseren park van en voor Overdinkel te maken!

In het voorjaar 2023 is er een principeakkoord gegeven door de gemeente om enkel “zonneweide Drieland “ in de gemeente als laatste zonnepark-project toe te staan en andere initiatieven te weigeren. Omdat het planologisch past en door de inwoners gedragen project is. In juli is de conceptaanvraag gedaan, wat resulteerde in een definitieve aanvraag.

U kunt zich voorstellen hoeveel tijd en energie ons dit de afgelopen jaren heeft gekost, en nu bijna alle weloverwogen puzzelstukjes op de plek liggen komt er plots het flitsbesluit van de provincie. We zijn een traject gestart dat langer

duurt vanwege het creëren van draagvlak en oprichten van een coöperatie voor lokaal eigendom.

Als we voor de eerstgenoemde commerciële partij hadden gekozen, hadden de panelen waarschijnlijk al op het land gelegen. Bij een weigering van ons huidige plan zouden de inwoners van Twente en vooral de inwoners van Overdinkel de dupe worden, omdat zij nu wel aan bod zouden komen om de energierevenuen te verdelen voor mooie projecten in de buurt. Het zou toch doodzonde zijn wanneer dit project niet door mag gaan.

Wij verzoeken u om nogmaals serieus naar ons plan te kijken en een overgangsregeling te maken zodat dit project toch doorgang te kan vinden.

En natuurlijk nodigen wij u van harte uit aan onze keukentafel om deze plannen en onze overige duurzame doelen persoonlijk toe te lichten, zodat u zelf kunt zien dat duurzaamheid en landbouw hand in hand gaan.

Met vriendelijke groet

Hans en Marloes Luijterink

Ruhenbergerweg 21

7586 RE Overdinkel

www.ruhenberg.nl

info@ruhenberg.nl

tel. [REDACTED] (Hans)

tel. [REDACTED] (Marloes)